

Strafbedijfering en -uitvoering in België anno 2006

*Analyse van de actuele praktijk en voorstelling van
enkele alternatieve denkpistes*

Onderzoeksnota

26 september 2006

Onderzoeker

Eric MAES

i.s.m. het Directoraat-generaal Uitvoering
van Straffen en Maatregelen

Samuel DELTENRE

Willy VAN DEN BERGH

INHOUDSTAFEL

1.	Inleiding	1
2.	Actuele wijze van strafberekening en -uitvoering.....	1
2.1	Definiëring en huidige wettelijke en reglementaire basis	1
2.1.1	Definitie ‘strafbecijfering’	1
2.1.2	Beknopt overzicht van de relevante wetgevende en reglementaire bepalingen	2
a.	Wetgeving sensu stricto	2
b.	Administratieve rechtsvoorschriften	2
2.1.3	Enkele aspecten van de actuele methode van strafbecijfering nader toegelicht	3
a.	Aanvang van de strafuitvoering	3
b.	(Berekening van het) einde van de straf en de wijze van uitvoering bij cumulatie van straffen	4
	Strafeinde en tijdstip van ontslag	4
	Wijze van strafuitvoering bij cumulatie van in uitvoering gebrachte definitieve veroordelingen.....	4
c.	Berekening van de verschillende toelaatbaarheidsdata	5
	Bepaling van de procedure (op basis van het straftotaal).....	6
	Berekening/bepaling van de toelaatbaarheidsdata voor voorlopige en voorwaardelijke invrijheidstelling.....	7
d.	Berekening/bepaling van de duur van de proeftijd bij vervroegde invrijheidstelling.....	13
2.2	Enkele empirische gegevens met betrekking tot de ‘ouderdom’ en andere aspecten van actueel in uitvoering zijnde straffen	16
2.3	‘Nadelige’ effecten van de momenteel gehanteerde werkwijze.....	24
3.	Enkele mogelijke alternatieve pistes voor de wijze van strafberekening en -uitvoering .	25
3.1	Tijdens de periode van detentie.....	26
3.1.1	Enkele mogelijke aanpassingen bij de berekening van de VI-toelaatbaarheidsdatum.....	26
3.1.2	Simultane (pro rata) vs. chronologische strafuitvoering	26
3.2	Gedurende de loop van de proeftijd bij vervroegde invrijheidstelling.....	29
4.	Illustratie van het verschillend effect aan de hand van een fictieve casus	30
4.1	Tijdens detentie	30
4.1.1	Impact van een chronologische uitvoering in plaats van een simultane (pro rata)	30
4.2	Na vervroegde invrijheidstelling (uitvoering proeftijd).....	34
4.2.1	Impact van een strafuitvoeringsmethode met gesplitste (afzonderlijke) proeftijden én chronologische uitvoering in plaats van één geglobaliseerde proeftijd	34
5.	Enkele conclusies	36

1. INLEIDING

In deze beknopte onderzoeksnota wordt verslag gedaan van een kleinschalig onderzoek naar de actuele werkwijze inzake strafberekening en –uitvoering (van gevangenisstraffen) en de implicaties daarvan voor de omvang van de gevangenispopulatie.

Rechtstreekse aanleiding voor dit onderzoek is het overleg tussen het Directoraat-generaal Uitvoering van Straffen en Maatregelen (DGUS&M), het NICC en de Cel Beleidsvoorbereiding van de minister van Justitie dat plaatsvond op 12 mei 2006, waarbij een aantal pistes werden besproken *ter fine* van het bereiken van een vermindering van de gedetineerdenpopulatie die momenteel op historische recordhoogtes fluctueert. Naast andere mogelijke ingrepen werd hierbij onder meer ook gedacht aan een eventuele herziening van de wijze waarop de strafberekening en/of –uitvoering momenteel concreet wordt doorgevoerd.

Aldus werd aan het NICC de opdracht toevertrouwd om, in nauwe samenwerking met het DGUS&M¹, op korte termijn een voorstel van kleinschalig onderzoeksproject dienaangaande te formuleren. Het voorstel dat aan voornoemde cel werd overgemaakt op 19 mei 2006, werd uiteindelijk op 7 juni 2006 goedgekeurd. Concreet werd daarbij voorgesteld enerzijds de actuele wijze van strafberekening en –uitvoering toe te lichten en de achterliggende problematiek te expliciteren. Anderzijds werd er ook voor geopteerd een (aantal) alternatieve piste(s) te formuleren en, daaraan gekoppeld, tevens te belichten welke effecten deze of gene ingreep in de strafberekenings- en strafuitvoeringswijze zou kunnen hebben in de praktijk.

2. ACTUELE WIJZE VAN STRAFBEREKENING EN -UITVOERING

2.1 DEFINIËRING EN HUIDIGE WETTELIJKE EN REGLEMENTAIRE BASIS

2.1.1 *Definitie ‘strafbecijfering’*

Zoals door de Dienst ‘Inspectie Griffie’ van het DGUS&M wordt aangegeven, dient met de term ‘strafbecijfering’ (of –berekening) de berekening begrepen te worden van:

- de **datum van het verstrijken van de straffen** of het zgn. ‘strafeinde’ (enkel hoofdgevangenisstraffen dan wel alle gevangenisstraffen), en
- de **datum van toelaatbaarheid** voor bepaalde vormen van strafonderbreking of bijzondere modaliteiten van strafuitvoering (zoals bijvoorbeeld penitentiair verlof) en vervroegde invrijheidstelling (voorlopige dan wel voorwaardelijke invrijheidstelling).

¹ De auteur dezes wenst nadrukkelijk de heren Samuel DELTENRE en Willy VAN DEN BERGH van het Directoraat-generaal Uitvoering van Straffen en Maatregelen te danken voor hun nadere toelichting bij de actuele werkwijze inzake strafbecijfering en –uitvoering van gevangenisstraffen, hun medewerking bij de reflecties aangaande mogelijke alternatieve werkwijzen, en de terbeschikkingstelling van een uit de penitentiaire databank ‘Griffie’ onttrokken databestand dat dienstig was voor de empirische ondersteuning van de hier bestudeerde problematiek.

Werkvergaderingen in dit verband vonden plaats op 18 mei 2006, 31 juli 2006, 16 augustus 2006, en 15, 19 en 22 september 2006.

2.1.2 Beknopt overzicht van de relevante wetgevende en reglementaire bepalingen

Hoewel het hier o.i. een uitermate belangrijke materie betreft, aangezien het gaat om de beroving van iemands vrijheid, berust de problematiek van de wijze van strafberekening en – uitvoering niettemin op een erg smalle formeel-wettelijke basis, en is ze voornamelijk geregeld bij diverse ministeriële omzendbrieven.

a. Wetgeving sensu stricto

Slechts een beperkt aantal **wetgevende teksten** geven enige indicatie over de verschillende aspecten van de strafbecijfering waarmee bij de tenuitvoerlegging van vrijheidsberovende gevangenisstraf rekening gehouden dient te worden. Relevant terzake zijn enerzijds een aantal bepalingen uit het Strafwetboek (art. 25) en anderzijds de actuele wetgeving aangaande de voorwaardelijke invrijheidstelling (wet van 5 maart 1998²).

Art. 25 Sw.:

Dit artikel uit het Strafwetboek dat handelt over de duur van de correctionele gevangenisstraf, bepaalt dat a) de duur van één dag gevangenisstraf vierentwintig uren bedraagt, en b) één maand gevangenisstraf overeenkomt met dertig dagen.

In aanvulling hierbij besliste het Hof van Cassatie dat één jaar gevangenisstraf overeenkomt met 365 dagen (en dus niet 12 maanden, hetgeen een totaal van 360 dagen zou opleveren) (Cass., 23 januari 1901).

Wet 5 maart 1998:

De actueel vigerende wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling die de vroegere zgn. wet-Lejeune uit 1888 verving, bevat verschillende bepalingen die relevant zijn op het vlak van de strafbecijfering. Worden zo a) enerzijds de te vervullen tijdsvoorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling bepaald alsook aangegeven welke straffen bij de berekening ervan in aanmerking moeten worden genomen, dan b) zijn anderzijds ook specifieke regels opgenomen aangaande de proeftijd (duur van de proeftijd, gevolgen ingeval van schorsing en herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, ...).

b. Administratieve rechtsvoorschriften

Voor het overige is het – naast overlevering - vooral via administratieve weg, in het bijzonder bij wijze van **ministeriële omzendbrief**, dat nadere instructies zijn meegegeven over de wijze van strafbecijfering, zo bijvoorbeeld in de MO nr. 1690 van 13 november 1998 (Berekening toelaatbaarheidsdatum voorwaardelijke invrijheidstelling), de MO nr. 1694 van 26 januari 1999 (Begrip en toelaatbaarheid ‘Halve vrijheid met het oog op reclassering’), de MO nr. 1762 van 11 februari 2004 (Toelaatbaarheid voor penitentiair verlof), de MO nr. 1771 van 17 januari 2005 (Voorlopige invrijheidstelling), en de MO nr. 1772 van 25 januari 2005 (Interpretatie en praktische toepassing van het begrip ‘wettelijke herhaling’ bij het administratief beheer van de detentie). De ministeriële onderrichtingen inzake niet-uitvoering

² Wet 5 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de wet van 1 juli 1964, B.S., 2 april 1998, gewijzigd door 1) de wet van 7 mei 1999 tot wijziging van sommige bepalingen van het Strafwetboek, van het Wetboek van Strafvordering, van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de wet van 1 juli 1964, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, van de wet van 5 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidsstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de wet van 1 juli 1964, B.S. 29 juni 1999; 2) de wet van 28 november 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen, B.S., 17 maart 2001; en 3) de wet van 22 november 2004 tot afschaffing van de wettelijke onbekwaamheid, B.S., 9 december 2004.

van bepaalde straffen (korte gevangenisstraffen en vervangende gevangenisstraffen ter vervanging van geldboete) blijven hierbij buiten beschouwing, aangezien de hier behandelde problematiek betrekking heeft op de becijferings- en uitvoeringswijze van in uitvoering gebrachte gevangenisstraffen.

MO nr. 1690 13 november 1998:

In deze omzendbrief wordt, bij gebreke aan duidelijke (of alleszins voldoende verreikende) instructies terzake in de eigenlijke VI-wet zelf of in een specifieke wet inzake strafberekening, nadere toelichting verstrekt over de wijze waarop de datum van toelaatbaarheid voor voorwaardelijke invrijheidstelling in concreto berekend dient te worden. Zoals verder nog zal blijken, gaat het in deze om een 'interpretatie' die door de penitentiaire administratie zelf werd uitgewerkt en in praktijk gebracht (cfr. bijvoorbeeld de indeling in groepen, en de specifieke regels ingeval van 'feiten tijdens de detentie').

MO nr. 1694 26 januari 1999

Deze MO stelt dat het verkrijgen van 'halve vrijheid', indien ze wordt toegepast ten aanzien van middellang- tot langgestraften, mogelijk is vanaf zes maanden vóór de toelaatbaarheidsdatum voor vervroegde invrijheidstelling of strafeinde (in het kader van de voorbereiding van een voorwaardelijke invrijheidstelling wordt gesproken over 'halve vrijheid met het oog op de reclassering').

MO nr. 1762 11 februari 2004:

Deze omzendbrief wijzigt de voorheen van kracht zijnde regels inzake de berekening van de datum van toelaatbaarheid voor penitentiair verlof. Concreet is toekenning van penitentiair verlof nu mogelijk voor veroordeelden die zich op 9 maanden vóór hun toelaatbaarheidsdatum voor vervroegde (voorlopige dan wel voorwaardelijke) invrijheidstelling bevinden.

MO nr. 1771 17 januari 2005:

Zonder zelf veel nieuwigheden in te voeren, worden in deze omzendbrief alle bestaande onderrichtingen inzake de zgn. 'voorlopige invrijheidstelling'samengebundeld in nu dus één duidelijke en transparante regelgeving.

MO nr. 1772 25 januari 2005:

In aanvulling bij de omzendbrief van 13 november 1998 verduidelijkt deze omzendbrief nader wat bij de toepassing van de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling verstaan dient te worden onder het begrip 'wettelijke herhaling' en welke voorwaarden cumulatief vervuld dienen te zijn om de wettelijke herhaling mee in aanmerking te nemen bij de berekening van de toelaatbaarheidsdatum voor voorwaardelijke invrijheidstelling.

2.1.3 Enkele aspecten van de actuele methode van strafbecijfering nader toegelicht

a. Aanvang van de strafuitvoering

De vrijheidsberovende straffen die ondergaan dienen te worden, beginnen te lopen vanaf de dag dat ze in de gevangenis toekomen en voor uitvoering worden ingeschreven. Daarbij kunnen zich drie mogelijkheden aandienen, nl. het gaat ofwel om een aanhouding, om een zgn. 'zelfaanbod' of om een situatie waarbij de betrokken persoon reeds in detentie verkeert.

De straf begint te lopen:

- bij **aanhouding**: vanaf de datum en het uur van de aanhouding
- bij **zelfaanbod**: vanaf de datum en het uur van het zelfaanbod;
- in geval de betrokken veroordeelde **reeds** (om andere redenen) **gedetineerd** is: vanaf de datum waarop de veroordeling ter aanbeveling wordt ingeschreven.

- b. (Berekening van het) einde van de straf en de wijze van uitvoering bij cumulatie van straffen

Strafeinde en tijdstip van ontslag

Het strafeinde wordt berekend door **bij de datum van de aanhouding** of van de aanvang van de tenuitvoerlegging van de straf(fen), **X dagen**, overeenkomend met het totaal aan uitvoerbaar zijnde straffen, **op te tellen**. Dit betekent ook dat één dag gevangenisstraf loopt van het uur van aanhouding op dag 1 tot hetzelfde uur de dag nadien (dag 2) (en dus niet gewoon van 's morgens tot 's avonds). In feite komt het er op neer dat een dag gevangenisstraf is ondergaan telkens wanneer de datum wijzigt (zonder dat daarom noodzakelijkerwijze 24 uur verstreken dienen te zijn vanaf het aanvangsuur).

Hoewel gedetineerden in principe ontslagen moeten worden op hetzelfde uur als dat van hun aanhouding (cfr. *Formules*, nr. 39, p. 129, § 43), geldt in de praktijk als algemene regel dat het ontslag van gedetineerden die strafeinde bereiken (of vervroegd in vrijheid gesteld worden), om 9 uur 's morgens plaatsvindt.

Hierop is nochtans één uitzondering voorzien, nl. het ontslag om 18 uur (zie: MO nr. 673/R/V/VI van 17 januari 1956): deze regeling geldt ingeval van een aanhouding tijdens de 'sluitingsuren' van de gevangenis (tussen 22 uur en 6 uur), met dien verstande dat ontslag bovendien volgt om 18 uur op de vooravond van strafeinde (niet bij voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling) wanneer het gaat om een aanhouding tussen 24 uur en 6 uur.

Voorbeeld:

Indien veroordeelde X op dag 1 om 23u00 werd aangehouden, dan zal ontslag volgen op dag 1 + x dagen te ondergane straf om 18u00. Werd hij aangehouden om dag 1 om 1u00 ('s nachts), dan volgt ontslag eveneens om 18u00 doch wel op de vooravond van dag 1 + x dagen te ondergane straf. Indien deze persoon pas de dag nadien om 9u00 's morgens zou worden ontslagen, dan zou de vrijheidsberoving (een aantal uren) te lang geduurd hebben.

Bovenstaande regels inzake vrijstelling op een vast bepaald uur van de dag zijn in de praktijk vooral omwille van praktisch-organisatorische redenen ingeburgerd geraakt, met name om te vermijden dat de vrijstellingsprocedures op eender welk moment van de dag (afhankelijk van het concrete tijdstip van aanhouding/opsluiting) zouden kunnen plaatsvinden en aldus een bijkomende administratieve belasting zouden teweegbrengen.

Wijze van strafuitvoering bij cumulatie van in uitvoering gebrachte definitieve veroordelingen

Ingeval binnen één en dezelfde detentieperiode meerdere gevangenisstraffen in uitvoering zijn gebracht, dan ondergaat de gedetineerde elk van deze straffen (vanaf hun respectievelijke aanvangsdatum) **simultaan** en dit **pro rata van hun relatief aandeel in het nog resterend** (nog te ondergane) **straftotaal** (zie schema 1).

Een concreet voorbeeld kan één en ander verduidelijken.

Stel dat gedetineerde X twee veroordelingen tot gevangenisstraf dient te ondergaan, één straf van 4 jaar en een andere straf van 2 jaar, en dat de tweede veroordeling pas voor uitvoering wordt aanbevolen 3 jaar na het begin van uitvoering van de eerste veroordeling (d.i. halfweg de totale strafduur van 6 jaar).

In dit geval zal:

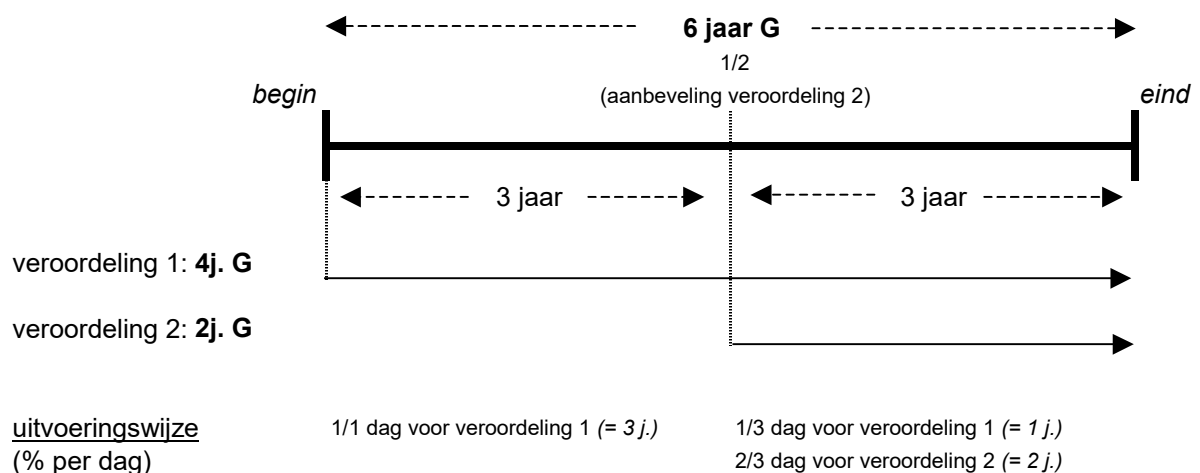
- *op het ogenblik dat de uitvoering van de tweede veroordeling een aanvang neemt, reeds 3 jaar van de eerste veroordeling ondergaan zijn, en*

- op dat ogenblik dus ook nog 3 jaar te ondergaan zijn, nl. nog 1 jaar van de eerste veroordeling en nog de volledige tweede veroordeling, zijnde een straf van 2 jaar,
- het restant van de eerste veroordeling (nog 1 jaar) vanaf de uitvoering van de tweede veroordeling (elke dag) simultaan met deze tweede veroordeling ondergaan worden, en dit volgens het relatieve aandeel van de (rest)straffen in het totale nog te ondergane strafrestant.

Concreet betekent dit dat van dan af, per dag, 1/3 dagdeel wordt ‘gereserveerd’ voor de uitvoering van het strafrestant van de eerste veroordeling (= 1 jaar, op een totaal strafrestant van 3 jaar), en 2/3 dagdeel voor de uitvoering van de tweede straf (nl. 2 jaar, op een totaal van 3 jaar).

Schema 1:

Simultane uitvoering pro rata van het respectievelijke relatief aandeel in het (resterende) straftotaal

c. Berekening van de verschillende toelaatbaarheidsdata

De wijze waarop de toelaatbaarheidsdata voor vervroegde invrijheidstelling berekend dienen te worden, is vastgelegd in een formele wet, nl. deze op de voorwaardelijke invrijheidstelling, alsook in verschillende omzendbrieven waarvan er een betrekking heeft op voorwaardelijke invrijheidstelling, en een andere op andersoortige vormen van vervroegde invrijheidstelling (voorlopige invrijheidstelling³).

Hoewel de actueel van kracht zijnde wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling geen onderscheid maakt tussen gedetineerden veroordeeld tot (hoofd)gevangenisstraffen met een straftotaal van drie jaar of minder en deze met een straftotaal van méér dan drie jaar, en deze wet in feite dus op beide categorieën van toepassing is, wordt in de praktijk – en dit op basis van ministeriële onderrichtingen - voor veroordeelden met een straftotaal van drie jaar of minder in beginsel toch het soepeler en voor gedetineerden voordeliger systeem van de

³ De actueel van kracht zijnde ministeriële onderrichting (MO nr. 1771 van 17 januari 2005) maakt onderscheid tussen de voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden voor wie het totaal van de hoofdgevangenisstraffen de 3 jaar niet overschrijdt en die recht hebben op verblijf in het land, en de voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden zonder recht op verblijf, met het oog op uitlevering of omwille van gezondheidsredenen. Anders dan dat dit voor de eerste categorie van voorlopige invrijheidstelling het geval is, is voor de laatste types van voorlopige invrijheidstelling geen maximale strafduur bepaald.

voorlopige invrijheidstelling (cfr. bijv. de verschillen in berekening van de toelaatbaarheidsdatum) toegepast.

Bepaling van de procedure (op basis van het straftotaal)

Voor wat betreft de bepaling van de toepasselijke procedure (voorlopige dan wel voorwaardelijke invrijheidstelling) op grond van het straftotaal waarvan hoger sprake, geldt als werkwijze dat hiervoor de in uitvoering zijnde *definitieve veroordelingen* tot een vrijheidsberovende straf worden *getotaliseerd*, doch:

- A. met uitzondering van de vervangende gevangenisstraffen ter vervanging van een geldboete; en
- B. in voorkomend geval, enkel rekening houdend met het (de) gedeelte(s) van de straf(fen) dat (die) als effectief uit te voeren straf werd(en) uitgesproken, m.a.w. het met uitstel uitgesproken deel wordt niet in aanmerking gekomen voor de berekening van het straftotaal.

Ad A) Dit betekent met andere woorden dat hier enkel rekening wordt gehouden met hoofdgevangenisstraffen⁴. Luidens de MO nr. 1771 van 17 januari 2005 (bijlage I, p. 23) gaat het in deze niet enkel om de veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf⁵, doch ook om de gevangenisstraf ter vervanging van een veroordeling tot een werkstraf (zie hiervoor ook: Collectieve brief nr. 78 van 29 maart 2004).

Een concreet voorbeeld kan één en ander verduidelijken.

Stel dat gedetineerde X een veroordeling opliep tot hoofdgevangenisstraf van drie jaar alsook een vervangende gevangenisstraf ter vervanging van een geldboete van 2 maanden waarvan de uitvoering werd aanbevolen. In dit geval komt hij in aanmerking voor de procedure ‘voorlopige invrijheidstelling’, aangezien geen rekening wordt gehouden met de vervangende gevangenisstraf.

Wanneer evenwel bijkomend de uitvoering wordt gevraagd van een vervangende gevangenisstraf ter vervanging van een werkstraf ten belope van bijvoorbeeld één maand, dan geldt de procedure ‘voorwaardelijke invrijheidstelling’. De vervangende gevangenisstraf ter vervanging van een werkstraf wordt door de penitentiaire administratie immers beschouwd als een hoofdgevangenisstraf. Samen met de andere hoofdgevangenisstraf van drie jaar gaat het hier dus om een veroordeelde met een straftotaal aan hoofdgevangenisstraffen van meer dan drie jaar.

Ad B) Dit betekent dus dat iemand die bijvoorbeeld een hoofdgevangenisstraf ondergaat van vier jaar gevangenisstraf waarvan twee jaar met uitstel, wél degelijk in aanmerking komt voor voorlopige invrijheidstelling. Enkel het in uitvoering zijnde strafdeel wordt immers in aanmerking genomen voor de bepaling van de toepasselijke invrijheidstellingsprocedure.

Bovendien weze ook opgemerkt dat met reeds ondergane hechtenis onder de vorm van voorlopige hechtenis of effectieve strafuitboeting (tijdens voorgaande hechtenissen), enkel rekening wordt gehouden van zodra, NA bepaling van de toepasselijke procedure, de regels inzake de (minimaal) te ondergane termijnen zijn toegepast geworden (*infra*).

⁴ Zie in gelijkaardige zin ook de bundel ‘Basisgegevens strafbeoordeling’ in het kader van de Basisopleiding Griffie (versie mei 2005), p. 9: “De uitvoering van een hoofdgevangenisstraf primeert op de uitvoering van een vervangende gevangenisstraf. Voor het bepalen van de categorie wordt enkel rekening gehouden met de hoofdgevangenisstraf.”

⁵ Zo wordt in de MO nr. 1771 van 17 januari 2005 onder meer gesteld: “Een voorlopige invrijheidstelling zoals bedoeld in Deel I [van de omzendbrief] is een vervroegde invrijheidstelling van veroordeelden voor wie het totaal van de hoofdgevangenisstraffen de 3 jaar niet overschrijdt en [...]” (eigen onderlijning)

Tevens moet rekening worden gehouden met het feit dat strafvermindering via genade ook van invloed kan zijn op de bepaling van de toepasselijk zijnde procedure. Op het ogenblik dat genade zou worden toegekend, wordt op basis van het alsdan in uitvoering zijnde straftotaal immers opnieuw bekeken of al dan niet toepassing kan worden gemaakt van de procedure tot voorlopige invrijheidstelling. Indien dit mogelijk is, wordt de veroordeelde vervolgens via de procedure voorlopige invrijheidstelling vrijgesteld, tenzij de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling reeds gevat is (!), d.i. het ogenblik waarop de bedoelde commissie het advies van de minister van Justitie (*i.c.* de Dienst Individuele Gevallen van het DGUS&M) ontvangt.

Voorbeeld:

Iemand met een hoofdgevangenisstraf van drie jaar en drie maanden die op een bepaald ogenblik zes maanden genade krijgt, zal van dan af, wél in aanmerking komen voor een voorlopige invrijheidstelling. Het straftotaal bedraagt dan immers niet meer drie jaar en drie maanden doch wel twee jaar en negen maanden, dus minder dan drie jaar.

Berekening/bepaling van de toelaatbaarheidsdata voor voorlopige en voorwaardelijke invrijheidstelling

Naargelang het type van vervroegde invrijheidstelling waarvoor de veroordeelde op basis van het aldus berekende straftotaal in aanmerking komt, gelden verschillende termijnen van toelaatbaarheid. Het onderscheid in procedure is dus van wezenlijk belang voor wat onder meer de berekening van de uit te zitten detentietijd betreft.

Op het vlak van de **voorlopige invrijheidstelling** geldt zo dat veroordeelden tot (hoofd)gevangenisstraffen (incl. vervangende gevangenisstraf ter vervanging van werkstraf) waarvan het totaal niet meer dan drie jaar betreft (en die al dan niet recht hebben op verblijf in ons land⁶) – in bepaalde gevallen slechts voor zover er geen tegenindicaties bestaan –, ambtshalve (zonder voorstel van de administratie of advies van het parket) door de directeur van de gevangenis in vrijheid worden gesteld:

- onmiddellijk, wanneer het gaat om veroordeelden die *uitsluitend* één of meer *vervangende gevangenisstraffen* ter vervanging van een geldboete ondergaan (of enkel voor deze vervangende gevangenisstraffen opgesloten blijven na uitboeting van de hoofdstraffen), OF om veroordeelden voor wie het totaal van de in uitvoering zijnde *hoofdgevangenisstraffen niet meer dan 6 maanden* bedraagt (zie evenwel de uitzonderingen voor wat betreft de vervangende gevangenisstraffen ter vervanging van een werkstraf: *infra*);
- na één maand effectieve hechtenis, wanneer het gaat om veroordeelden met een straftotaal aan hoofdgevangenisstraffen van *meer dan zes maanden doch niet meer dan zeven maanden*;
- na twee maanden bij een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van *meer dan zeven maanden tot ten hoogste acht maanden*;
- na drie maanden bij een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van *meer dan acht maanden tot ten hoogste één jaar*;
- en, bij een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van *meer dan één jaar tot maximaal drie jaar*, na 1/3 van de straf (= hoofdgevangenisstraffen) ondergaan te hebben⁷, zonder dat

⁶ Voor diegenen zonder recht op verblijf geldt de invrijheidstelling volgens de modaliteiten bepaald door de Dienst Vreemdelingenzaken (zie MO nr. 1771 van 17 januari 2005, p. 9-11).

⁷ Vroeger, tot vóór de MO nr. 1721 van 6 december 2000, golden hier nog de regels inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling, dus – zoals verder ook nog zal blijken – het ondergaan hebben van 1/3 of 2/3 van de straffen naargelang de veroordeelde zich al dan niet in staat van wettelijke herhaling bevond (zie ook *infra*).

daarbij bovendien rekening moet worden gehouden met de minimaal uit te zitten strafduur van drie of zes maanden, zoals dit wél bij de voorwaardelijke invrijheidstelling het geval is⁸.

De termijnen die eerder in de MO nr. 1659 van 9 mei 1996 waren voorzien, nl. deze van vijftien dagen (bij een straftotaal van 4 maanden of minder) en van één maand (bij een straftotaal van meer dan vier maanden tot en met 7 maanden), gelden, zoals uit bovenstaande uiteenzetting mag blijken, niet (meer) ten aanzien van gedetineerden met één of meerdere hoofdgevangenisstraffen waarvan de totale strafduur de zes maanden niet overschrijdt (wanneer er tenminste geen sprake is van een vervangende gevangenisstraf ter vervanging van een werkstraf). Door de vroegere, maar nu opgeheven MO nr. 1756 van 18 april 2003 was namelijk bepaald dat deze gedetineerden, vanaf 18 april 2003 tot een nader te bepalen – maar later niet meer nader gespecificeerd - tijdstip, onmiddellijk voorlopig in vrijheid dienden te worden gesteld. In de recente MO nr. 1771 van 17 januari 2005 werd deze regeling onverkort overgenomen.

Eveneens moet daarbij evenwel ook meteen opgemerkt worden dat daarentegen de termijnen van vijftien dagen (bij een straftotaal van maximum vier maanden) en van één maand (voor een straftotaal van meer dan vier tot en met zeven maanden) met de Collectieve Brief nr. 78 van 29 maart 2004 wél degelijk ten volle toepasselijk werden verklaard ten aanzien van gedetineerden die een gevangenisstraf ondergaan ter vervanging van een werkstraf (t.t.z. wanneer ten minste één van de in uitvoering zijnde straffen een vervangende gevangenisstraf ter vervanging van een werkstraf uitmaakte), terwijl voor het overige de termijnen zoals hoger vermeld bleven gelden. Deze regeling werd recentelijk ook als dusdanig overgenomen in de MO nr. 1771 van 17 januari 2005 (p. 5). Hoewel deze vervangende gevangenisstraffen ter vervanging van een werkstraf door de penitentiaire administratie voor wat de uitvoering van de door haar uitgevaardigde omzendbrieven betreft, anders dan vanuit een strikt juridische benadering verwacht zou worden, worden beschouwd als een hoofdgevangenisstraf (waardoor bijv. ook het elektronisch toezicht op de vervangende straf in het kader van de werkstraf van toepassing is), werden enkele specifieke regelingen (waaronder dus deze in verband met de onmiddellijke voorlopige invrijheidstelling; *supra*) expliciet uitgesloten bij de uitvoering van gevangenisstraffen ter vervanging van de werkstraf.

Los van het puur technische aspect van de strafbecijfering kan men zich o.i. in deze ook de vraag stellen waarom terzake voor de vervangende gevangenisstraf ter vervanging van de werkstraf niet dezelfde logica wordt gevolgd als voor de vervangende straf ter vervanging van een geldboete, of *vice versa*. De achterliggende ratio om aan de vervangende gevangenisstraf ter vervanging van een werkstraf hoedanook een zekere uitvoering te geven, en als zodanig elke zweem van straffeloosheid de kop in te drukken, gaat immers evenzeer op voor wat de vervangende gevangenisstraf ter vervanging van geldboete betreft. De huidige toestand komt er, paradoxaal genoeg, in feite op neer dat de beklaagde, wanneer hij voor de strafrechter verschijnt, – beschouwd vanuit het perspectief al dan niet opgesloten te worden - meer baat zou hebben bij een veroordeling tot een geldboete maar ook een korte gevangenisstraf (want dan geldt een onmiddellijke voorlopige invrijheidstelling) dan bij een veroordeling tot werkstraf (die hij dan ofwel uitvoert, of waarvoor hij, bij niet-uitvoering, mogelijk een aantal dagen in gevangenis zal verblijven). *Niettemin dient wel vermeld dat deze differentiële behandeling hoedanook zal verdwijnen wanneer de nieuwe wet betreffende de externe rechtspositie van veroordeelde gedetineerden⁹ in werking zal treden, aangezien daar voor wat het toepassingsbereik en de berekening van toelaatbaarheidsdata geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen hoofdgevangenisstraffen en vervangende gevangenisstraffen van welke aard dan ook.*

⁸ Merk wel op dat voor bepaalde seksuele delinquenten (met minderjarige slachtoffers) met een straftotaal van één tot en met drie jaar al sedert de M.O nr. 1667 van 13 september 1996 strengere voorwaarden (vereiste van een gespecialiseerd advies, en voor bepaalde feiten ook een gespecialiseerde begeleiding) gelden en een aparte procedure is voorzien (zie actueel ook de MO nr. 1771 van 17 januari 2005, die de vroegere omzendbrief uit 1996 opheft). De beslissing tot voorlopige invrijheidstelling wordt in deze gevallen genomen door de Dienst Individuele Gevallen.

⁹ Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, *B.S.*, 15 juni 2006.

Indien om één of andere reden aan de in de MO van 17 januari 2005 vermelde categorieën van ‘rechthebbenden’ op een voorlopige invrijheidstelling zulke invrijheidstelling toch niet wordt toegekend (bijv. daar waar de MO mogelijke tegenindicaties voorziet), dienen de dossiers onderzocht te worden met het oog op een voorwaardelijke invrijheidstelling en wordt de beslissing in verband met een eventuele vervroegde invrijheidstelling dan genomen door de bevoegde commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (verder V.I.-commissie). Aan gedetineerden die aldus volgens de toepasselijke onderrichtingen theoretisch gezien in aanmerking zouden komen voor een voorlopige invrijheidstelling, kan met andere woorden nooit het recht worden ontnomen om de toepassing van de VI-procedure te vragen. Zoals al eerder opgemerkt, voorziet de VI-wetgeving trouwens ook geen onderscheid in toepassingsbereik naargelang strafduur.

Aan de andere kant komen een aantal gedetineerden alleen al op grond van hun straftotaal sowieso niet in aanmerking voor een voorlopige invrijheidstelling¹⁰, maar moet voor hen al *ab initio* de procedure van **voorwaardelijke invrijheidstelling** toegepast worden, nl. – afgezien van enige uitzonderingen - voor de veroordeelden met een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van meer dan drie jaar¹¹ (zie in dit verband ook reeds de vroegere MO nr. 1706 van 20 december 1999¹²). Luidens de wet van 5 maart 1998 (art. 2, 1°) gelden daarbij, naargelang strafduur en gerechtelijke antecedenten, nog afgezien van de meer ‘subjectieve’ (voor individuele appreciatie vatbare) toelaatbaarheidscriteria, verschillende tijdsdrempels om voor het genot van een voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking te kunnen komen, nl.:

- Als basisregel geldt dat de veroordeelde één derde van de vrijheidsstraf(fen) (d.i. mét inbegrip van de vervangende gevangenisstraffen, ter vervanging van een geldboete dan wel werkstraf) ondergaan moet hebben, met de bijkomende voorwaarde dat in elk geval méér dan drie maanden moet zijn uitgezeten.
- In geval van wettelijke herhaling moet de duur van de reeds ondergane vrijheidsstraf de twee derden van de straf(fen) bedragen (zonder dat de duur van de reeds ondergane straffen meer dan veertien jaar bedraagt), en de zes maanden te boven gaan.
- Veroordeelden tot levenslange vrijheidsbenemende straf kunnen voorwaardelijk in vrijheid gesteld worden wanneer de duur van de reeds ondergane vrijheidsstraf tien jaar (of meer) bedraagt.
- Levenslang gestraften die in staat van wettelijke herhaling verkeren, dienen minimum veertien jaar uitgezeten te hebben.

In aanvulling bij deze wettelijk vastgelegde tijdsdrempels werd de in de praktijk na te volgen berekeningswijze van de datum van toelaatbaarheid voor voorwaardelijke invrijheidstelling in de MO nr. 1690 van 13 november 1998 nog nader gespecificeerd. Volgens deze omzendbrief

¹⁰ Het straftotaal kan in de loop van de detentie mogelijkerwijze wel nog veranderingen ondergaan, bijv. bij uitwissing, strafvermindering via genade.

Bovendien wordt de procedure van voorlopige invrijheidstelling ook bij een straftotaal van meer dan drie jaar wel nog toegepast wanneer strafeinde voor de hoofdgevangenis is bereikt, en enkel nog vervangende gevangenisstraffen (ter vervanging van geldboete) uit te boeten zijn (*supra*; dan geldt onmiddellijke voorlopige invrijheidstelling).

¹¹ Merk zo onder meer op dat de voorlopige invrijheidstelling wél van toepassing is op veroordeelden zonder recht op verblijf in België met een totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen van meer dan 3 jaar, tenzij evenwel wanneer de VI-commissie werd gevat.

¹² In deze MO – nadien opgeheven door deze van 17 januari 2005 – werd ook al gesteld dat “[d]e *bestaande omzendbrieven met betrekking tot de voorlopige invrijheidstelling [...] in die zin [dienen] te worden toegepast dat met de vervangende gevangenisstraffen die in uitvoering zijn geen rekening meer wordt gehouden bij de berekening van de datum van voorlopige invrijheidstelling, welke ook de feiten zijn die aan die vervangende straffen grondslag liggen.*”

dient de berekening van de toelaatbaarheidsdatum voor voorwaardelijke invrijheidstelling – voor de voorlopige invrijheidstelling geldt, behoudens enkele uitzonderingen, een analoge regeling¹³ - te gebeuren in een viertal stappen, nl.:

1. Indeling in (sub)groepen
2. Berekening per groep
3. Sommatie van de bekomen resultaten (per groep)
4. Opname van de aanvangsdatum berekening VI

Ad 1.) Bij de indeling van de verschillende veroordelingen in groepen worden vier verschillende (hoofd)groepen onderscheiden, nl.: 1) ‘nieuwe’ veroordelingen, 2) uitvoerbaar geworden ‘uitstel’, 3) ‘intrekkingen en herroepingen’ van voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling, en 4) ‘feiten tijdens hechtenis’.

De eerste groep (nieuwe veroordelingen) omvat alle veroordelingen die niet tot de andere groepen behoren.

De tweede groep (uitvoerbaar geworden uitstel) bevat alle veroordelingen, geheel of gedeeltelijk met uitstel uitgesproken, waarvan het met uitstel uitgesproken gedeelte uitvoerbaar wordt ingevolge een al dan niet in uitvoering zijnde veroordeling. Deze veroordelingen worden op hun beurt nog eens in aparte (sub)groepen (groep 2, 5, 8, ...) onderverdeeld: daarbij wordt een veroordeling in die subgroep ondergebracht die bestaat uit de veroordelingen die uitvoerbaar worden door een en dezelfde veroordeling (= uitvoerbaarmakende veroordeling). Wordt het effectief gedeelte van één van deze veroordelingen opnieuw uitgevoerd ingevolge een intrekking of herroeping dan wordt zowel het effectief gedeelte als het gedeelte dat met uitstel was verleend, opgenomen binnen de groep ‘intrekkingen en herroepingen’.

De derde groep (intrekkingen en herroepingen) heeft betrekking op alle veroordelingen die opnieuw worden uitgevoerd ingevolge een intrekking van een (eerdere) beslissing tot voorlopige invrijheidstelling of de herroeping van een (eerdere) beslissing tot voorwaardelijke invrijheidstelling. Ook deze veroordelingen (cfr. groep 2) worden op hun beurt onderverdeeld in aparte (sub)groepen (groep 3, 6, 9, ...) waarbij een veroordeling in die subgroep wordt ondergebracht die bestaat uit veroordelingen die betrekking hebben op eenzelfde beslissing tot invrijheidstelling (= subgroep per beslissing tot herroeping).

De vierde groep (feiten tijdens hechtenis) bestaat uit alle veroordelingen voor feiten die werden gepleegd tijdens de uitvoering van een vrijheidsbenemende straf, tijdens penitentiair verlof of tijdens een ontvluchting. Hier wordt er per veroordeling een aparte (sub)groep gecreëerd.

Ad 2.) Na deze indeling in groepen worden de toepasselijke regels (inzake de berekening van termijnen) toegepast op elk van de hogervermelde groepen, waarbij – in voorkomend geval – dus ook rekening wordt gehouden met de veroordelingen (of beter: straffen) als primair veroordeelde (1/3) of als recidivist (2/3).

Per (sub)groep wordt uiteindelijk een voorlopig resultaat van aantal uit te zitten detentiedagen verkregen op basis van de optelsom van het 1/3 en 2/3 (en het vastliggend aantal jaren ingeval van veroordeling tot levenslange straf), verminderd met de voorgaande hechtenis (voorlopige hechtenis of strafdelen die voor de in uitvoering gebrachte veroordelingen reeds tijdens vroegere detentieperiodes werden ondergaan¹⁴).

Merk op dat, zoals eerder ook al aangegeven, bij de voorwaardelijke invrijheidstelling wél nog onderscheid wordt gemaakt tussen primaire veroordelingen en veroordelingen in staat van wettelijke herhaling, daar waar dit onderscheid voor de voorlopige invrijheidstelling sedert enkele jaren niet meer geldt. Eén en ander leidt in de

¹³ Voor wat de toelaatbaarheidsdatum voor voorlopige invrijheidstelling betreft, geldt de regeling voor de berekening van de toelaatbaarheidsdatum voor voorwaardelijke invrijheidstelling, met dit verschil: 1) dat geen rekening wordt gehouden met vervangende gevangenisstraffen (ter vervanging van geldboete), 2) geen onderscheid wordt gemaakt tussen primair en recidivist, en 3) tot slot ook de vastgestelde minimumtermijnen (van drie of zes maanden) niet van toepassing zijn. Zie hiervoor ook de MO nr. 1771 van 17 januari 2005, p. 6.

¹⁴ Het begrip ‘voorgaande hechtenis’ wordt in de MO nr. 1690 van 13 november 1998 als volgt omschreven (p. 8): “Met voorgaande hechtenissen wordt verwezen naar alle voorgaande hechtenissen, van welke aard ook, ondergaan op de in uitvoering zijnde veroordelingen voor zover zij betrokken worden in de berekening van het strafeinde.”

praktijk soms tot situaties waarbij men zich met reden de vraag kan stellen of er daar geen sprake is van een moeilijk te rechtvaardigen ongelijkheid tussen veroordeelden met een straftotaal tot en met drie jaar en deze met een totaal van meer dan drie jaar.

Een voorbeeld:

Stel dat persoon X werd veroordeeld tot drie jaar hoofdgevangenisstraf. Deze veroordeelde valt onder het toepassingsgebied van de voorlopige invrijheidstelling waardoor hij voor voorlopige invrijheidstelling in aanmerking komt na 1/3 van zijn straf ondergaan te hebben, dus na 1 jaar.

Stel dat persoon Y vroeger reeds tot een korte nog niet-uitgevoerde gevangenisstraf (van een aantal dagen) werd veroordeeld, en nu eveneens tot drie jaar hoofdgevangenisstraf waardoor hij in staat van wettelijke herhaling verkeert. In dat geval zal hij, wanneer beide straffen in uitvoering komen, niet toelaatbaar zijn tot voorlopige invrijheidstelling maar enkel voor een voorwaardelijke invrijheidstelling, aangezien het straftotaal méér dan drie jaar bedraagt. Hier geldt evenwel wél het onderscheid primair-recidivist zodat hij voor de eerste straf na 1/3 en voor de tweede pas na 2/3 in aanmerking komt voor invrijheidstelling, en dus in totaal een weinig meer dan twee jaar zal moeten uitboeten.

De conclusie is hier dat een miniem verschil in totaal aan uitgesproken straffen (enkele dagen) in de uitvoeringsfase een totaal verschillend beeld oplevert (in bovenstaande casus een kloof in uit te zitten detentietijd van méér dan één jaar !!)

Afgezien van deze principiële bedenking is het ook belangrijk om te vermelden dat de voorgaande hechtenis – en dit is dan wel enigszins voordelig – niet voor elke titel afzonderlijk wordt aangerekend, maar wél voor de volledige (sub)groep; dit brengt met zich mee dat een surplus aan ondergane voorgaande hechtenis voor één veroordeling (bijv. wanneer het aantal dagen voorlopige hechtenis tijdens een vroegere detentie de uiteindelijk uitgesproken strafmaat overstijgt) kan worden verdisconteerd op de andere veroordelingen binnen dezelfde (sub)groep.

Een eenvoudig voorbeeld:

Stel dat persoon X werd veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van 3 jaar (zonder wettelijke herhaling) en een hoofdgevangenisstraf van 6 jaar (mèt wettelijke herhaling), en voor de eerste straf tijdens een vroegere detentie reeds 200 dagen in voorlopige hechtenis heeft doorgebracht (= voorgaande hechtenis).

In dit geval gaat het om veroordelingen die zich situeren in groep 1. Toepassing van de wettelijk vastgelegde berekeningswijze (ingeval van VI) geeft dan als resultaat dat van de eerste veroordeling 365 dagen (= 1 jaar) uitgezeten moet worden (= 1/3 van 3 jaar), en van de tweede 1460 dagen (= 2/3 van 6 jaar): in totaal dus 1825 dagen (= 5 jaar). Niettemin dient hier ook nog de voorgaande hechtenis (ten belope van 200 dagen) op aangerekend te worden, hetgeen maakt dat VI mogelijk wordt nadat 1625 dagen uitgezeten zijn (nl. 1825 dagen – 200 dagen).

Opgemerkt zij dat per (sub)groep enkel rekening gehouden wordt met de resultaten die (na aftrek van voorgaande hechtenis) meer dan 0 dagen uit te zitten detentiedagen opleveren, t.t.z. dat een ‘negatief’ resultaat – dat bijvoorbeeld bekomen wordt wanneer het aantal dagen voorgaande hechtenis (bijv. onder het statuut van beklaagde) groter is dan het aantal detentiedagen dat in principe uitgezeten zou moeten worden om van vervroegde invrijheidstelling te kunnen genieten – niet ten volle wordt verdisconteerd (bijv. niet wordt aangerekend op andere straffen binnen een andere groep of eenzelfde groep wanneer opdeling wordt gemaakt in subgroepen) !! Indien het bekomen resultaat kleiner is dan 0, wordt het slechts opgetrokken tot 0.

Een concreet en eenvoudig voorbeeld:

Stel dat persoon X werd veroordeeld tot 6 jaar (= 2190 dagen) hoofdgevangenisstraf (zonder wettelijke herhaling) en hierop reeds 1095 voorgaande hechtenis onderging.

In dit geval bedraagt het aantal uit te zitten detentiedagen, zonder nu nog rekening te houden met de voorgaande hechtenis, 730 dagen (= 1/3 van 2190 dagen). Aftrek van het aantal dagen voorgaande hechtenis (= 1095 dagen) geeft een negatief resultaat (‘overschot’) van 365

dagen. Dit surplus aan uitgezeten detentietijd wordt niet aangerekend op eventuele andere, eveneens in uitvoering zijnde, veroordelingen die zich in een andere (sub)groep zouden situeren !

Ad 3.) Nadat de uit te zitten detentietijd binnen elke (sub)groep afzonderlijk werd berekend, worden de voorlopige resultaten die per (sub)groep werden bekomen (en groter zijn dan 0), getotaliseerd en naar boven toe afgerond.

Ad 4.) Uiteindelijk wordt de (voorlopige) datum van toelaatbaarheid voor voorwaardelijke invrijheidstelling dan bekomen door bij de datum waarop de strafuitvoering een aanvang heeft genomen het totaal aantal minimaal uit te zitten detentiedagen op te tellen.

Als datum van aanvang wordt de eerste datum van vrijheidsberoving (bijv. datum van aanhouding, indien het gaat om een veroordeling waarvoor in dezelfde detentieperiode voorlopige hechtenis plaatsvond¹⁵) genomen in een groep met een voorlopig resultaat van meer dan 0 dagen.

Uitzonderingen hierop zijn evenwel a) die gevallen waar de datum van aanvang (van de straf) zich situeert na de datum van aanhouding [d.i. met name het geval wanneer de detentie aanvangt met (een) veroordeling(en) in een groep die niet in de becijfering wordt (worden) betrokken aangezien het resultaat niet meer dan 0 dagen oplevert; zie schema 2], en b) daar waar er sprake is van 'feiten tijdens de hechtenis' en de uitvoering van de daaraan gerelateerde straf(fen) gebeurt nadat de (eerder becijferde) datum van toelaatbaarheid reeds is bereikt (zie schema 3).

Voorbeeld ad a):

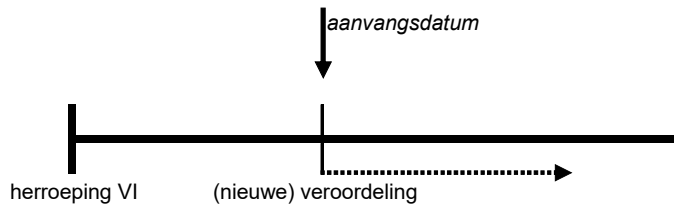
Stel dat persoon X in het verleden een detentie onderging voor een hoofdgevangenisstraf van zes jaar, na 2 jaar (= 1/3) voorwaardelijk in vrijheid werd gesteld (strafrestant = 4 jaar; proeftijd = 5 jaar), en zijn voorwaardelijke invrijheidstelling opnieuw herroepen zag tijdens de proeftijd. In dit geval zou hij onmiddellijk terug in de tijdsvoorwaarden verkeren voor een nieuwe voorwaardelijke invrijheidstelling, want 1/3 van 6 jaar is 2 jaar, en aftrek van de voorgaande hechtenis van 2 jaar levert dus een resultaat op aan uit te zitten detentiedagen (vóór V.I.-toelaatbaarheid) van 0. Indien tijdens de nieuwe hechtenisperiode evenwel een nieuwe veroordeling ten uitvoer wordt gebracht, dan wordt als begindatum van de straf niet de datum van wederopsluiting genomen (d.i. de datum waarop de beslissing tot herroeping

¹⁵ Deze voorlopige hechtenis (tijdens dezelfde hechtenisperiode) wordt niet (!) beschouwd als voorgaande hechtenis, maar wordt in beginsel op de uiteindelijke strafmaat verdisconteerd door de aanvangsdatum van de definitieve veroordeling gelijk te stellen met de datum van aanhouding.

Van belang in verband met de kwestie van de aanrekening van de voorlopige hechtenis (op in uitvoering zijnde straffen) is ook dat volgens een gevestigde administratieve praktijk in bepaalde gevallen - met name wanneer de strafrechter uiteindelijk een gevangenisstraf uitspreekt met uitstel voor dat deel van de straf dat de duur van de voorlopige hechtenis overschrijdt, en de veroordeelde één of meer straffen heeft ondergaan tijdens deze periode van voorlopige hechtenis (MO nr. 1411/VI van 19 april 1982 – Bestuur Strafinrichtingen - Berekening van een gevangenisstraf met gedeeltelijk uitstel) – de periode(s) van voorhechtenis tijdens dewelke tegelijkertijd een definitieve vrijheidsberovende straf wordt uitgeboet, niet worden aangerekend op de uiteindelijke duur van een gebeurlijke gevangenisstraf die zou worden uitgesproken naar aanleiding van de zaak die aanleiding gaf tot de voorlopige hechtenis (d.w.z. dat in dat geval enkel de dagen die uitsluitend onder het statuut van beklaagde worden ondergaan, in mindering zullen worden gebracht op de uiteindelijke straf). In dit geval worden de dagen van voorlopige hechtenis die niet worden aangerekend, in uitvoering gebracht na afloop van de straf die in uitvoering was tijdens de periode van voorlopige hechtenis (chronologische uitvoering). In de andere gevallen worden deze dagen voor wat betreft de periode waarin tegelijkertijd met het aanhoudingsmandaat een andere straf in uitvoering was, gelijktijdig uitgevoerd met de eerder in uitvoering gebrachte straf à rato van het relatief aandeel ervan in de uiteindelijke totale strafduur (simultane, in de tijd gespreide uitvoering pro rata).

van voorwaardelijke invrijheidstelling wordt uitgevoerd), doch wel deze waarop de nieuwe veroordeling werd aanbevolen.

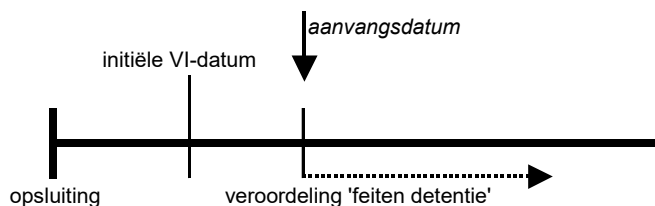
Schema 2: Aanvang van de straf bij uitvoering veroordeling na wederopsluiting omwille van herroeping VI

Voorbeeld ad b):

Stel dat persoon X een detentie ondergaat voor een hoofdgevangenisstraf van zes jaar, voor voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking komt na 2 jaar (= 1/3) doch ook nieuwe feiten pleegde tijdens de detentie waarvoor een veroordeling volgt (en wordt uitgevoerd) nadat de toelaatbaarheidsdatum is verstreken. In dat geval wordt als aanvangsdatum van de veroordeling voor de 'feiten tijdens detentie' de datum van aanbeveling van deze veroordeling genomen en niet de datum van aanhouding.

Schema 3: Aanvang van de straf bij uitvoering veroordeling wegens 'feiten tijdens detentie' na bereiken VI-toelaatbaarheidsdatum

Wanneer voorgaande berekeningsregels zijn gehanteerd, dan wordt de definitieve datum van toelaatbaarheid voor VI tenslotte bekomen door bij de voorlopige datum van toelaatbaarheid de periodes van strafonderbreking op te tellen die zich situeren vóór het eerder bekomen voorlopig resultaat.

Voorbeeld:

Indien veroordeelde X een gevangenisstraf van zes jaar ondergaat (zonder wettelijke herhaling), dan komt hij in aanmerking voor voorwaardelijke invrijheidstelling na 2 jaar. Indien evenwel, nadat de voorlopige toelaatbaarheidsdatum werd vastgesteld, bijvoorbeeld drie dagen penitentiair verlof (= strafonderbreking) werden toegekend, dan schuift de datum van toelaatbaarheid met even zoveel dagen op.

d. Berekening/bepaling van de duur van de proeftijd bij vervroegde invrijheidstelling

Niet enkel de wijze van strafberekening en van -uitvoering vóór vervroegde invrijheidstelling heeft een aantal significante repercussies op het vlak van de structuur van de gedetineerdenpopulatie naar strafgebonden kenmerken toe, ook de duur van de proeftijd en de wijze waarop de straf tijdens de proeftijd wordt geacht uitgevoerd te worden, heeft daar uiteindelijk (nl. ingeval van herroeping) een niet te miskennen impact op. Het is dan ook nuttig, naast hogere uiteenzetting over de berekeningswijze van de datum voor vervroegde

invrijheidstelling, ook nog even nader te verduidelijken op welke wijze de duur van de proeftijd wordt berekend alsook te expliciteren op welke manier de straf in dit kader verder wordt uitgevoerd, en dit naargelang het type van vervroegde invrijheidstelling.

Luidens de MO nr. 1771 van 17 januari 2005 worden ten aanzien van de gedetineerden die **voorlopig in vrijheid** worden gesteld, wanneer het gaat om een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van meer dan één jaar tot en met drie jaar, indien nodig, doch in sommige gevallen altijd (bepaalde seksuele feiten ten aanzien van minderjarigen) bijkomende voorwaarden opgelegd. In dit geval wordt dan ook steeds een voogdij ingesteld (begeleiding en toezicht) die wordt uitgevoerd door justitieassistenten van de Dienst Justitiehuisen (FOD Justitie). De voorwaarden die (desgevallend) bij de invrijheidstelling worden opgelegd, gelden in principe voor de rest van de opgelegde strafduur, met een maximum van twee jaar, behalve voor de veroordeelden wegens seksuele feiten gepleegd ten aanzien van minderjarigen waar steeds een begeleidingstermijn van twee jaar wordt opgelegd, d.w.z. ongeacht de duur van het strafrestant (MO nr. 1771 van 17 januari 2005).

Wanneer de opgelegde voorwaarden niet worden nageleefd binnen de bepaalde termijn of wanneer er na de voorlopige invrijheidstelling een wanbedrijf of misdadig werd gepleegd waarvoor er een definitieve veroordeling bestaat, kan de voorlopige invrijheidstelling worden ingetrokken. Dergelijke intrekking is mogelijk zolang de veroordelingen waarvoor de voorlopige invrijheidstelling werd toegekend, nog niet verjaard zijn; de verjaringstermijn bedraagt vijf jaar, waardoor hier in bepaalde gevallen in feite een strengere regeling geldt als voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (*infra*). Merk aan de andere kant evenwel ook op dat sommige voorlopige invrijheidstellingen (bijv. bij een straftotaal aan hoofdgevangenisstraffen van maximum zes maanden, met uitzondering van vervangende straf ter vervanging van werkstraf) luidens de MO van 17 januari 2005 in het geheel niet herroepen kunnen worden – waardoor hier eigenlijk een automatische strafkorting zonder tegenprestatie wordt toegestaan.

Wanneer het gaat om een **voorwaardelijke invrijheidstelling**, wordt het verlenen van de voorwaardelijke invrijheidstelling afhankelijk gesteld van de verbintenis van de gedetineerde om de aan de invrijheidstelling verbonden voorwaarden na te leven, zowel algemene (geen nieuwe strafbare feiten plegen) als bijzondere voorwaarden die in de beslissing waarbij de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt toegekend, in voorkomend geval worden bepaald¹⁶. Deze voorwaarden dienen volgens artikel 8 van de wet van 5 maart 1998 nageleefd te worden gedurende een wettelijk bepaalde proeftijd, waarvan de duur in beginsel overeenkomt met de duur van de tijd die de gedetineerde nog in de gevangenis zou moeten doorbrengen op de dag waarop de beslissing betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling uitvoerbaar is geworden (strafrestant: incl. vervangende straffen). Niettemin geldt hier een minimum van twee jaar indien het gaat om een totaal aan hoofdgevangenisstraffen (o.i. enkel effectief in uitvoering zijnde)¹⁷ van 5 jaar of minder (na aftrek van genade). Bij veroordeling tot tijdelijke criminele straffen of veroordeling tot één of meer correctionele straffen die samen vijf jaar

¹⁶ De bijzondere voorwaarden kunnen betrekking hebben op de sociale reïntegratie van de veroordeelde, op de bescherming van de maatschappij en op de belangen van het slachtoffer. Indien de veroordeelde een straf ondergaat voor één van de strafbare feiten zoals bedoeld in art. 372-378 Sw. (seksuele delinquenten), moet volgens de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling aan de invrijheidstelling bovendien de voorwaarde worden verbonden van het volgen van een begeleiding of een behandeling bij een dienst die in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten is gespecialiseerd.

¹⁷ De wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling spreekt enkel over ‘hoofdgevangenisstraffen’, doch preciseert niet of daarbij ook het met uitstel (en NIET in uitvoering gebrachte) strafdeel in aanmerking moet worden genomen. O.i. is het met uitstel uitgesproken strafdeel terzake niet relevant wanneer het niet in uitvoering werd gebracht (m.a.w. wanneer het uitstel niet werd herroepen).

hoofdgevangenisstraf te boven gaan, bedraagt de termijn van de proeftijd ten minste vijf jaar en maximaal tien jaar. Bij een veroordeling tot levenslange straffen is de proeftijd vastgesteld op tien jaar.

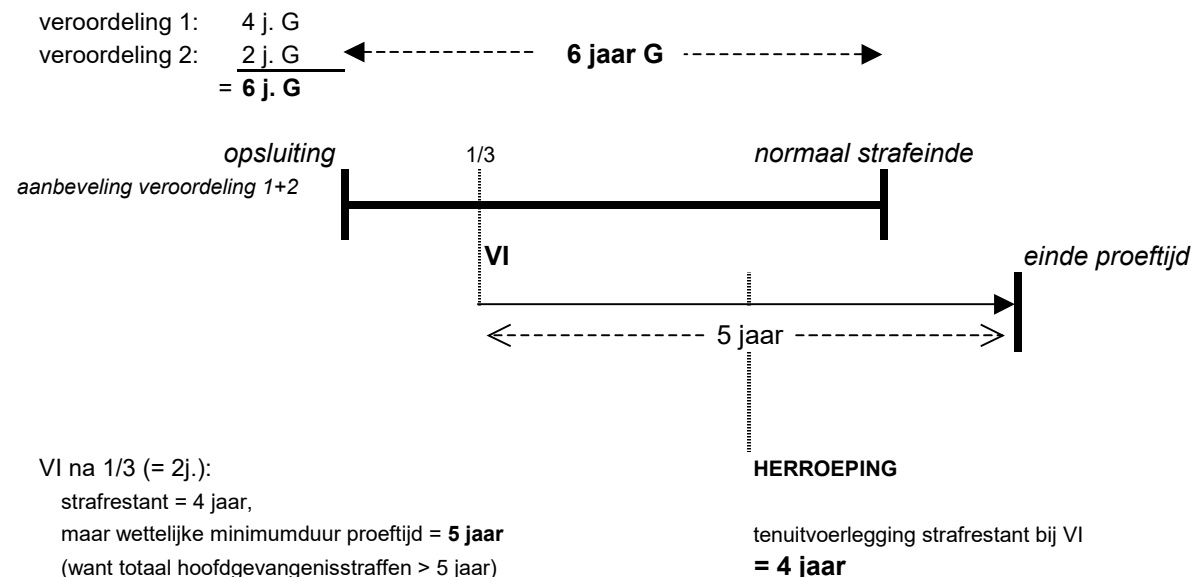
De becijfering van de datum van definitieve invrijheidstelling gebeurt aldus op zulke manier door ofwel de datum van strafeinde (incl. vervangende straffen) te hanteren (nl. bij een strafrestant dat groter is dan het respectievelijke wettelijke minimum, doch minder dan 10 jaar) ofwel door bij de datum van voorwaardelijke invrijheidstelling X dagen bij te tellen, zijnde de minimum- of maximumduur van de proeftijd.

Van bijzonder belang om hierbij op te merken, is het gegeven dat de duur van de proeftijd niet voor elke veroordeling waarvoor vervroegde invrijheidstelling wordt toegekend, afzonderlijk wordt berekend (en vervolgens gecumuleerd), doch integendeel wordt bepaald aan de hand van het totaalpakket aan in uitvoering zijnde veroordelingen op het ogenblik van de uitvoering van de beslissing tot vrijstelling. Daaruit volgt dus ook dat er geen sprake is van enige gefaseerde (nl. chronologische) uitvoering van (meerdere) proeftijd(en), en de bedoelde veroordelingen pas volledig uitgeboet zullen zijn wanneer de proeftijd (in haar geheel) succesvol werd doorlopen.

Onderstaand voorbeeld – in schema 4– is hetzelfde voorbeeld als dit dat werd opgenomen in schema 1, met dit verschil evenwel dat er voor de detentieperiode – makkelijkheidshalve, t.t.z. om de zaken niet onnodig te compliceren – van werd uitgegaan dat de in uitvoering gebrachte straffen vanaf eenzelfde datum zijn beginnen te lopen.

Schema 4:

Actuele werkwijze aangaande uitvoering van de proeftijd

2.2 ENKELE EMPIRISCHE GEGEVENS MET BETREKKING TOT DE 'OUDERDOM' EN ANDERE ASPECTEN VAN ACTUEEL IN UITVOERING ZIJNDE STRAFFEN

Na dit exposé over de actueel gehanteerde werkwijze inzake strafbeoordeling en –uitvoering, kan de problematiek waarop reeds eerder enigszins werd gealludeerd, nl. het bestaan van een aantal ver in de tijd verwijderde veroordelingen tot (hoofd)gevangenisstraffen die actueel nog steeds in uitvoering zijn, treffend worden geïllustreerd aan de hand van recente detentiegegevens die via het DGUS&M konden worden verkregen en die we aan een nadere analyse hebben onderworpen.

In concreto heeft voormelde dataset die we van het DGUS&M ontvingen, betrekking op de gedetineerdenpopulatie waarvoor op datum van 29 juni 2006 op zijn minst één definitieve veroordeling tot gevangenisstraf (al dan niet hoofdgevangenisstraf) in uitvoering was. Naast identificatiegegevens van de gedetineerden in kwestie bevatte dit databestand nog volgende informatie: het detentienummer, het nummer van de (hechtenis)titel (1 titel = 1 veroordeling), het geslacht en de nationaliteit van de gedetineerde in kwestie, het gerechtelijk arrondissement van het veroordelend vonnis/arrest, de (beslissende) instantie, de duur van de uitgesproken en in uitvoering zijnde straf(fen) opgesplitst in aantal jaren, maanden en dagen en dit zowel voor de hoofd- als voor de vervangende gevangenisstraffen, de (effectief in uitvoering zijnde, d.w.z. zonder opname van met uitstel uitgesproken doch niet in uitvoering gebrachte strafdelen) strafduur per titel (situatie op 29 juni 2006, met aftrek van het aantal dagen genade dat intussentijd werd verkregen), de datum van het vonnis (gewezen in laatste aanleg), de datum van (meest recente) opsluiting, de datum van het begin van uitvoering van de (in uitvoering zijnde) straf, ...

Dit databestand werd nog verder bewerkt, waarbij de dataset in eerste instantie zodanig werd bijgewerkt dat – via eliminaties van dubbels – alle relevante informatie werd gestructureerd tot op het niveau van (unieke) hechtenistitel. Voor elke hechtenistitel afzonderlijk werd vervolgens onder meer volgende informatie weerhouden: de datum van het meest recente veroordelend vonnis (d.w.z. dat enkel de in laatste aanleg gewezen beslissing werd behouden), de eerste datum van begin van uitvoering (t.t.z. dat voor elk vonnis de meest in de tijd verwijderde datum werd genomen, hetgeen met name relevant is wanneer er sprake is van uitvoering van zowel de hoofd- als vervangende gevangenisstraf¹⁸). Bijkomend werden op basis van de in de dataset aanwezige informatie enkele nieuwe variabelen gecreëerd, zoals bijvoorbeeld: het jaar van opsluiting, van veroordelend vonnis/arrest, en van begin van uitvoering van de straf, de categorie van strafduur, ...

Uit de analyse van dit databestand blijkt dat op datum van 29 juni 2006 in totaal 17.649 verschillende titels van (definitieve) veroordelingen (= eindvonnissen, eventueel met meerdere straffen) in uitvoering waren. Deze veroordelingen hebben betrekking op 5.634 (unieke) gedetineerden, hetgeen een gemiddeld aantal titels (aan definitieve veroordelingen) per gedetineerde oplevert van 3,1. Hoewel een grote groep gedetineerden (35,3%) slechts één definitieve veroordeling in uitvoering heeft en iets meer dan de helft van de gedetineerden

¹⁸ De hoofd- en vervangende gevangenisstraf hebben immers een andere begindatum van uitvoering (niet te verwarren met de datum van aanbeveling) aangezien de vervangende gevangenisstraf (ter vervanging van geldboete) steeds na de hoofdgevangenisstraf wordt uitgevoerd (en niet gelijktijdig). Voor onze analyse hebben we echter voor wat bijvoorbeeld de berekening van de strafduur (per hechtenistitel) en bepaling van de begindatum van de straf betreft – tenzij expliciet anders vermeld – de hoofd- en vervangende gevangenisstraffen geglobaliseerd, en dus als één enkele straf beschouwd.

(54,6%) op de refertedatum maximaal twee veroordelingen in uitvoering had, zijn er toch ook een – zij het zeer miniem – aantal gedetineerden die op de bewuste datum zelfs 20 of méér (!) definitieve veroordelingen in uitvoering hadden (zie tabel 1)¹⁹.

Tabel 1: Titels per gedetineerde

	N	%	cum.%
1	1990	35,3	35,3
2	1088	19,3	54,6
3	777	13,8	68,4
4	544	9,7	78,1
5	377	6,7	84,8
6	271	4,8	89,6
7	173	3,1	92,7
8	113	2,0	94,7
9	90	1,6	96,3
10	78	1,4	97,6
11	42	0,7	98,4
12	34	0,6	99,0
13	17	0,3	99,3
14	10	0,2	99,5
15	9	0,2	99,6
16	6	0,1	99,7
17	2	0,0	99,8
18	6	0,1	99,9
19	2	0,0	99,9
20	2	0,0	99,9
21	0	0,0	99,9
22	0	0,0	99,9
23	0	0,0	99,9
24	1	0,0	100,0
25	1	0,0	100,0
26	0	0,0	100,0
27	0	0,0	100,0
28	0	0,0	100,0
29	1	0,0	100,0
Totaal	5634	100,0	

Naar groep toe (cfr. de berekeningswijze voor de toelaatbaarheidsdatum) blijkt dat het in de meeste gevallen weliswaar gaat om ‘nieuwe’ veroordelingen, doch in een niet onaanzienlijk aantal gevallen (ongeveer 30% van het totaal) is er sprake van een herroeping of intrekking van een voorwaardelijke of voorlopige invrijheidstelling (zie tabel 2)²⁰. Het is vooral deze laatste categorie dat in het kader van deze studie erg relevant is, gezien het met name bij herroepingen gaat over het opnieuw in uitvoering brengen van vaak al ver in tijd verwijderde veroordelingen.

¹⁹ Voor de meeste titels geldt één strafberekeningslijn (= opgave van alle uitgesproken straffen voor de betrokken titel van veroordeling), doch in een beperkt aantal gevallen (N=53) werden twee afzonderlijke berekeningen gemaakt voor eenzelfde titel (d.i. met name het geval wanneer er binnen een en dezelfde veroordeling sprake is van straffen als primair veroordeelde én als veroordeelde in staat van wettelijke herhaling).

²⁰ Zoals uit tabel 2 ook blijkt, is er soms voor één en dezelfde titel sprake van een combinatie van (al dan niet verschillende) groepen. De verklaring voor het bestaan daarvan werd reeds uitgelegd in bovenstaande noot.

Tabel 2: Verdeling van de titels naar type 'groep'

Groepen (met combinaties)	N	%
NIEUW	9962	56,4
NIEUW-NIEUW	40	0,2
NIEUW-UITSTEL	2	0,0
UITSTEL	2077	11,8
UITSTEL-NIEUW	2	0,0
UITSTEL-UITSTEL	2	0,0
HERR	5234	29,7
HERR-HERR	7	0,0
HECHTENIS	323	1,8
Totaal	17649	100,0

Wanneer voor alle op de refertedatum in uitvoering zijnde veroordelingen de verdeling naar strafduur wordt bekeken, dan blijkt dat de meeste straffen, nl. meer dan de helft (53%) van korte duur zijn (één jaar of minder), en in totaal ongeveer vier-vijfde een duur heeft drie jaar of minder (zie tabel 3). Iets meer dan tweehonderd veroordelingen hebben betrekking op een levenslange straf (1,3% van het totaal), en vier titels hebben een duur van 30 jaar of meer²¹.

Tabel 3: Verdeling van de veroordelingen naar strafduur

Categorie strafduur	N*	%	cum.%
0 -=< 365 d.	9438	53,5	53,5
366 - =< 730 d.	3098	17,6	71,0
731 - =< 1095 d.	1690	9,6	80,6
1096 - =< 1460 d.	989	5,6	86,2
1461 - =< 1825 d.	654	3,7	89,9
1826 - =< 3650 d.	958	5,4	95,3
3651 - =< 7300 d.	371	2,1	97,4
7301 - =< 10950 d.	211	1,2	98,6
>= 10951 d.	4	0,0	98,7
Levenslang	236	1,3	100,0
Totaal	17649	100,0	

teleenheid=titel

* n=15 met 0 dagen

Wordt één en ander niet per titel afzonderlijk berekend, doch samengebracht tot op het niveau van de gedetineerden (één gedetineerde kan meerdere titels in uitvoering hebben; *supra*), dan kan worden vastgesteld dat de meeste gedetineerden die op 29 juni 2006 ten minste één definitieve veroordeling in uitvoering hadden, een straf totaal van meer dan drie jaar uitboetten en daardoor luidens de geldende richtlijnen automatisch onder de procedure tot voorwaardelijke invrijheidstelling vallen (zie tabel 4). Ongeveer 20% van de gedetineerden valt binnen het bereik van de procedure tot voorlopige invrijheidstelling (zie tabel 4, met name de kolommen onder 'Alleen hoofdstraffen'²²); het al dan niet in beschouwing nemen van de vervangende gevangenisstraffen ter vervanging van een geldboete heeft overigens weinig invloed op de spreiding naar categorie van strafduur toe (zie tabel 4, laatste kolom

²¹ Nadere analyse leert dat het in alle vier de gevallen gaat om veroordelingen tot een (totaal)straf van 35 jaar.

²² Voor de bepaling van de toepasselijke procedure wordt voor wat de voorlopige invrijheidstelling betreft immers geen rekening gehouden met vervangende gevangenisstraffen ter vervanging van geldboete (wel deze ter vervanging van werkstraf) (*supra*).

‘Verschil’²³). Van de veroordeelden tot levenslange straf blijken er iets meer veroordeelden enkel en alleen hun levenslange straf uit te zitten dan in combinatie met (een) tijdelijke straf(fen). Drie gedetineerden boeten terzelfdertijd zelfs twee veroordelingen tot levenslange straf uit.

²³ Het gaat daar om het verschil tussen aan de ene kant het aantal gedetineerden binnen de betrokken categorie enkel rekening houdend met de hoofdstraffen (ook vervangende gevangenisstraf ter vervanging van werkstraf) en aan de andere kant het aantal gedetineerden binnen de respectievelijke categorie rekening houdend met alle straffen (dus ook de vervangende gevangenisstraf ter vervanging van geldboete).

Tabel 4: Verdeling van de veroordeelde gedetineerden naar strafduur

Categorie strafduur	Alle straffen			Alleen hoofdstraffen*			Verschil N
	N	%	cum.%	N	%	cum.%	
Enkel tijdelijke straffen	5401	95,9	95,9	5401	95,9	95,9	
0 - =< 365 d.	288	5,3	} 20,0	289	5,4	} 20,0	1
366 - =< 730 d.	432	8,0		431	8,0		-1
731 - =< 1095 d.	358	6,6		359	6,6		1
1096 - =< 1460 d.	835	15,5		844	15,6		9
1461 - =< 1825 d.	682	12,6		691	12,8		9
1826 - =< 3650 d.	1785	33,0		1776	32,9		-9
3651 - =< 7300 d.	676	12,5		673	12,5		-3
7301 - =< 10950 d.	279	5,2		274	5,1		-5
>= 10951 d.	66	1,2		64	1,2		-2
<i>Totaal (enkel tijdelijke straffen)</i>	5401	100,0		5401	100,0		
Enkel levenslang	129	2,3	98,2	134	2,4	98,2	5
Combinatie levenslang/tijdelijk	104	1,8	100,0	99	1,8	100,0	-5
<i>Totaal (levenslange straffen)</i>	233	100,0		233	100,0		
1 levenslange straf	230	98,7		230	98,7		0
2 levenslange straffen	3	1,3		3	1,3		0
Algemeen totaal	5634	100,0		5634	100,0		

teleenheid=gedetineerde

* incl. vervangende gevangenisstraf ter vervanging van werkstraf

Naar ‘ouderdom’ van de op 29 juni 2006 in uitvoering zijnde veroordelingen toe, stellen we vast dat de oudste veroordeling (datum vonnis) dateert van 1959, d.i. bijna een halve eeuw geleden ! Ongeveer een kwart (25,2%) van de (definitieve) veroordelingen werd vóór 2000 uitgesproken (1999 of vroeger), of anders gesteld, ongeveer drie-vierde werd uitgesproken in 2000 of recenter (zie tabel 5, kolommen ‘N_vonnis’).

Eén veroordeelde (met op z’n minst één in uitvoering zijnde definitieve veroordeling op 29 juni 2006) verblijft reeds vanaf 1972 ononderbroken (het gaat hier immers enkel om de meest recente opsluiting) in detentie verblijft. (zie tabel 5, kolom ‘N_opsl’).

De strafduur, opgesplitst in categorieën zoals in tabel 4, werd ook nog eens becijferd per decennium (uit vorige eeuw) waarbinnen de veroordeling werd uitgesproken. Op basis daarvan blijkt dan dat actueel toch nog een zeer respectabel aantal veroordelingen tot relatief korte straffen (≤ 1 jaar) worden uitgeboet die enkele decennia geleden werden uitgesproken, nl.: twee veroordelingen die dateren uit de periode 1960-1969, twee uit de periode 1970-1979, en 111 uit de periode 1980-1989 (zie tabel 6).

Tabel 5: Aantal titels (definitieve veroordelingen) naar jaar van uitspraak, (meest recente jaar van) opsluiting en begin van uitvoering van de straf

Jaar	N_vonnis	%	cum.%	N_opsl	%	N_begin_straf	%
1956	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1957	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1958	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1959	1	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1960	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1961	1	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1962	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1963	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1964	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1965	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1966	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1967	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1968	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1969	1	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1970	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1971	1	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1972	0	0,0	0,0	1	0,0	1	0,0
1973	1	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1974	2	0,0	0,0	0	0,0	1	0,0
1975	1	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
1976	2	0,0	0,1	0	0,0	0	0,0
1977	2	0,0	0,1	0	0,0	0	0,0
1978	3	0,0	0,1	0	0,0	0	0,0
1979	2	0,0	0,1	11	0,1	6	0,0
1980	6	0,0	0,1	0	0,0	0	0,0
1981	6	0,0	0,2	0	0,0	0	0,0
1982	10	0,1	0,2	0	0,0	0	0,0
1983	10	0,1	0,3	7	0,0	2	0,0
1984	24	0,1	0,4	5	0,0	7	0,0
1985	20	0,1	0,5	19	0,1	6	0,0
1986	25	0,1	0,7	25	0,1	12	0,1
1987	44	0,2	0,9	1	0,0	8	0,0
1988	41	0,2	1,2	20	0,1	11	0,1
1989	63	0,4	1,5	12	0,1	6	0,0
1990	92	0,5	2,0	57	0,3	27	0,2
1991	115	0,7	2,7	55	0,3	29	0,2
1992	184	1,0	3,7	64	0,4	59	0,3
1993	274	1,6	5,3	82	0,5	43	0,2
1994	376	2,1	7,4	172	1,0	85	0,5
1995	451	2,6	10,0	149	0,8	95	0,5
1996	530	3,0	13,0	262	1,5	180	1,0
1997	604	3,4	16,4	211	1,2	192	1,1
1998	724	4,1	20,5	356	2,0	272	1,5
1999	825	4,7	25,2	524	3,0	410	2,3
2000	1110	6,3	31,5	720	4,1	587	3,3
2001	1428	8,1	39,5	1037	5,9	853	4,8
2002	1737	9,8	49,4	1549	8,8	1311	7,4
2003	2208	12,5	61,9	2531	14,3	2152	12,2
2004	2649	15,0	76,9	3287	18,6	3401	19,3
2005	2878	16,3	93,2	4307	24,4	4659	26,4
2006	1198	6,8	100,0	2185	12,4	3233	18,3
Totaal	17649	100,0		17649	100,0	17648	100,0
<i>(missing)</i>	---			---		1	

teleenheid=titel

Tabel 6: Verdeling van de veroordelingen naar strafduur (per decennium, vóór 2000)

	1950-1959			1960-1969			1970-1979			1980-1989			1990-1999			Totaal		
Categorie strafduur	N	%	cum.%	N	%	cum.%	N	%	cum.%	N	%	cum.%	N	%	cum.%	N	%	cum.%
0 - =< 365 d.*	0	0,0	0,0	2	100,0	100,0	2	14,3	14,3	111	44,6	44,6	2312	55,4	55,4	2427	54,6	54,6
366 - =< 730 d.	0	0,0	0,0	0	0,0	100,0	0	0,0	14,3	29	11,6	56,2	681	16,3	71,7	710	16,0	70,6
731 - =< 1095 d.	0	0,0	0,0	0	0,0	100,0	1	7,1	21,4	26	10,4	66,7	404	9,7	81,4	431	9,7	80,3
1096 - =< 1460 d.	0	0,0	0,0	0	0,0	100,0	2	14,3	35,7	9	3,6	70,3	192	4,6	86,0	203	4,6	84,9
1461 - =< 1825 d.	0	0,0	0,0	0	0,0	100,0	0	0,0	35,7	6	2,4	72,7	152	3,6	89,6	158	3,6	88,5
1826 - =< 3650 d.	1	100,0	100,0	0	0,0	100,0	2	14,3	50,0	22	8,8	81,5	175	4,2	93,8	200	4,5	93,0
3651 - =< 7300 d.	0	0,0	100,0	0	0,0	100,0	3	21,4	71,4	17	6,8	88,4	106	2,5	96,3	126	2,8	95,8
7301 - =< 10950 d.	0	0,0	100,0	0	0,0	100,0	0	0,0	71,4	3	1,2	89,6	54	1,3	97,6	57	1,3	97,1
>= 10951 d.	0	0,0	100,0	0	0,0	100,0	0	0,0	71,4	0	0,0	89,6	2	0,0	97,7	2	0,0	97,1
Levenslang	0	0,0	100,0	0	0,0	100,0	4	28,6	100,0	26	10,4	100,0	97	2,3	100,0	127	2,9	100,0
Totaal	1	100,0		2	100,0		14	100,0		249	100,0		4175	100,0		4441	100,0	

teleenheid=titel

* n=12 met 0 dagen

2.3 'NADELIGE' EFFECTEN VAN DE MOMENTEEL GEHANTEERDE WERKWIJZE

De hoger beschreven werkwijzen die gehanteerd worden bij de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen (tijdens de detentie zelf alsook na vervroegde invrijheidstelling), hebben een aantal verregaande consequenties. Dat bij een simultane uitvoering pro rata (tijdens detentie) in feite geen enkele straf volledig uitgevoerd geraakt (doch enkel fragmenten ervan), en een vervroegde invrijheidstelling wordt toegekend voor al de gevangenisstraffen die op dat ogenblik nog in uitvoering zijn, maakt dat bij een gebeurlijke herroeping of intrekking van de vervroegde invrijheidstelling al deze straffen opnieuw in uitvoering komen. Wanneer in de loop van het detentieparcours toepassing wordt gemaakt van de bestaande mogelijkheden tot vervroegde invrijheidstelling, zij het van een voorlopige dan wel voorwaardelijke invrijheidstelling, dan raken de bedoelde straffen immers enkel volledig uitgevoerd wanneer een definitieve invrijheidstelling kan worden verworven (d.i. na het succesvol verlopen van de proeftijd die aan de invrijheidstelling is gekoppeld). Intrekkingen en herroepingen van voorlopige dan wel voorwaardelijke invrijheidstelling maken dus dat - bij een simultane uitvoering pro rata en een geglobaliseerde (i.p.v. gesplitste) tijdens de proeftijd - straffen die reeds zeer lang geleden werden uitgesproken, en zelfs al een deel van uitvoering hebben gekend, vandaag de dag nog steeds blijven opduiken in de dagdagelijkse strafuitvoeringspraktijk (*supra* voor een empirische verduidelijking).

Dit gegeven heeft verschillende implicaties met 'nadelige' uitwerking, nl.:

- Het bij herroeping (intrekking) van de vervroegde invrijheidstelling opnieuw in uitvoering brengen van deze vaak (zeer) 'oude' veroordelingen, heeft vooreerst als implicatie dat met deze veroordelingen rekening wordt gehouden bij de bepaling van de procedure die voor het bekomen van een vervroegde invrijheidstelling moet worden doorlopen, doch van doorslaggevend belang hierbij is dat niet het nog te ondergaan strafdeel daarbij in rekening wordt genomen, maar wel de totale uitgesproken effectieve strafduur van deze veroordelingen. Eén en ander maakt dan trouwens ook dat, eens men niet (meer) in aanmerking komt voor de in wezen makkelijker te verkrijgen voorlopige invrijheidstelling, deze mogelijkheid zich in principe ook later nooit meer zal aandienen (behoudens in uitzonderlijke gevallen, zoals genadeverlening, uitwissing, etc.).
- Hetzelfde geldt overigens ook voor wat de bepaling van de duur van de proeftijd betreft. Hier geldt dat de duur van de proeftijd afhangt van de totale uitgesproken effectieve (!) duur van de straffen die in uitvoering zijn (en niet het nog resterende strafdeel). Dat een aantal straffen door de wijze van tenuitvoerlegging (tijdens detentie) vaak niet helemaal uitgevoerd geraken, maakt dan ook dat deze veroordelingen voortdurend worden 'meegesleept' en medebepalend zijn (of beter: blijven) voor de bepaling van de duur van de proeftijd bij een gebeurlijke invrijheidstelling.
- Dat ook de proeftijd verloopt voor alle straffen samen (en niet wordt opgesplitst per straf en vervolgens chronologisch wordt toegepast) impliceert tenslotte dat bij gebeurlijke herroeping al de straffen waarvoor de vervroegde invrijheidstelling werden toegekend, opnieuw in uitvoering komen, met dus dezelfde implicaties naar bepaling van de procedure en vaststelling van de duur van de proeftijd toe.

De actueel gehanteerde strafberekeningswijze (en de concrete implementatie ervan) heeft dus als eindresultaat dat gedetineerden, in geval van (opeenvolgende) herroeping(en) van (een) toegekende invrijheidstelling(en), in beginsel **langer in het justitiële circuit** zullen blijven circuleren **dan wanneer** men er in zou slagen de **meest in de tijd verwijderde**

veroordelingen op één of andere wijze tijdens hun tenuitvoerlegging in detentie en/of na vervroegde invrijheidstelling (d.i. tijdens de proeftijd) volledig te doen ondergaan (bijv. bij wijze van een chronologische manier van strafuitvoering). Eén en ander werd in voorgaande paragraaf reeds enigszins empirisch gestaafd: zo blijkt de hier aan de orde gestelde problematiek o.m. uit het feit dat een aantal veroordelingen van vrij korte duur die dateren uit de jaren '60, '70 en '80 van vorige eeuw, momenteel toch nog steeds in uitvoering zijn.

3. ENKELE MOGELIJKE ALTERNATIEVE PISTES VOOR DE WIJZE VAN STRAFBEREKENING EN -UITVOERING

De hoger geëxpliciteerde werkwijze(n) die momenteel worden gehanteerd en waarvan de nadelige consequenties zonet werden aangetoond, zijn (uiteeraard) niet de enige mogelijke. In hetgeen volgt, worden dan ook een aantal alternatieve denkpistes besproken die mogelijks een voordeliger effect ressorteren, zonder daarbij evenwel afbreuk te doen aan de essentie dat de straffen hoedanook uitgevoerd blijven worden. Met andere woorden, het komt er niet op neer gevangenisstraffen niet meer uit te voeren, doch wel ze enkel en alleen op een andersoortige wijze te doen uitvoeren.

Naast een aantal wijzigingen die overwogen kunnen worden op het vlak van de berekening van de data van toelaatbaarheid voor vervroegde invrijheidstelling, kan daarbij verder ook gedacht worden aan een andersoortige uitvoeringswijze van de gevangenisstraffen, en dit zowel tijdens de eigenlijke periode van detentie als tijdens de zgn. proeftijd (bij vervroegde invrijheidstelling) of termijn waarbinnen intrekking van de vervroegde invrijheidstelling mogelijk is (cfr. voorlopige invrijheidstelling; *supra*).

Voor wat deze laatste denkpistes betreft, kan één en ander worden voorgesteld zoals in onderstaand schema. Verder wordt nog nadere toelichting verstrekt bij elk van deze pistes, doch nu al weze opgemerkt dat vermelde werkwijzen ook onderling gecombineerd zouden kunnen worden.

Schema 5:

Overzicht van enkele alternatieve denksposen inzake de wijze van strafuitvoering

Werkwijzen	Fase	
	<i>Tijdens detentie</i>	<i>Tijdens proeftijd</i>
Actueel	simultaan - pro rata	geglobaliseerd
Alternatief	a) chronologisch - bepaling procedure via <u>straf</u> <u>totaal</u> b) chronologisch - bepaling procedure via <u>straf</u> <u>restant</u>	gesplitst + chronologisch

3.1 TIJDENS DE PERIODE VAN DETENTIE

3.1.1 *Enkele mogelijke aanpassingen bij de berekening van de VI-toelaatbaarheidsdatum*

Alvorens in te gaan op – de hogere, schematisch weergegeven - alternatieve werkwijzen inzake strafuitvoering waarvan dus de implementatie overwogen zou kunnen worden, dient vooreerst opgemerkt dat ook reeds bij de bepaling zelf van de toelaatbaarheidsdatum voor vervroegde invrijheidstelling een andere weg bewandeld zou kunnen worden dan deze die hierbij actueel wordt gevolgd. Eerder werd reeds aangegeven dat bij de bepaling van de toelaatbaarheidsdatum voor voorwaardelijke invrijheidstelling een stappenplan wordt gevolgd waarbij de in uitvoering gebrachte veroordelingen eerst in (sub)groepen worden ingedeeld en vervolgens voor elk van deze groepen het aantal uit te zitten detentiedagen wordt berekend (op basis van de toepasselijke en wettelijk vastgelegde rekenregels).

Deze opdeling in groepen en de daarbij aansluitende apart doorgevoerde telling, die destijds – in 1998 – in een MO werd gegoten, steunt (grotendeels) op een traditie die terzake reeds decennialang werd en wordt gevolgd binnen de administratie en onder meer ook haar vertaling vond in tal van ministeriële onderrichtingen. Niettemin zou in dit verband toch enige rationalisering kunnen worden doorgevoerd, in die zin dat ervoor geopteerd zou kunnen worden het principe van de voorafgaande opdeling in groepen af te schaffen. Dit zou als voordeel – althans bekeken vanuit het perspectief van een mogelijks reducerende werking op de gevangenispopulatie – hebben dat ook ‘overschotten’ (of zgn. in het verleden opgebouwde ‘credits’), nl. uitgezeten detentiedagen die binnen een bepaalde groep een surplus (en bij de berekening een negatief saldo) opleveren, toch mee in rekening worden gebracht (t.t.z. verdisconteerd kunnen worden op veroordelingen die zich momenteel in een andere groep bevinden) – en dus, niet zoals nu, louter worden gelijkgesteld met 0 dagen.

Eén en ander zou ook ‘gunstige’ effecten (kunnen) sorteren door het feit dat alsdan, bijvoorbeeld ingeval van ‘feiten tijdens de hechtenis’ (waarvoor de veroordeling volgt na het bereiken van de initiële toelaatbaarheidsdatum; *supra*), een andere (en vanuit gedetineerdenperspectief meer voordelige) aanvangsdatum (van uitvoering van de veroordeling) in de berekening kan worden betrokken.

3.1.2 *Simultane (pro rata) vs. chronologische strafuitvoering*

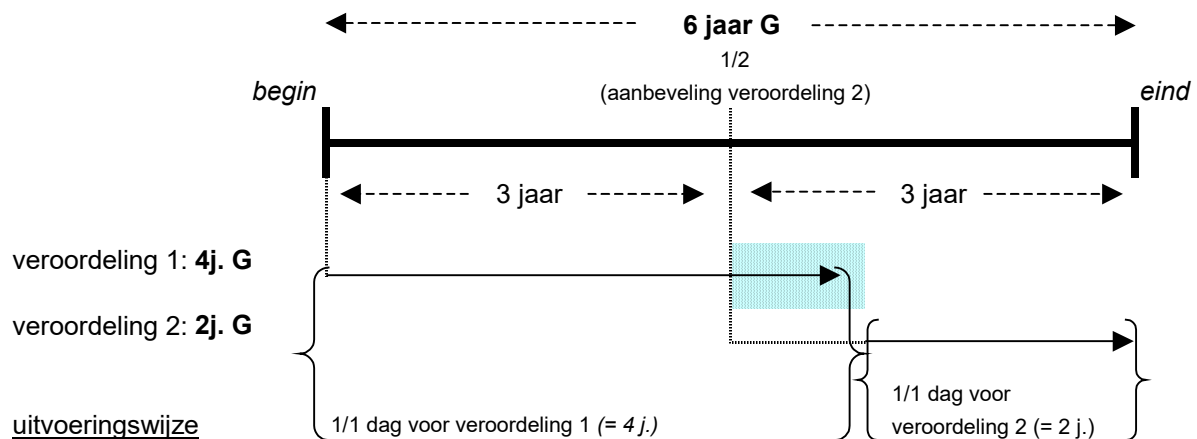
In combinatie met bovenstaande suggestie of zelfs daarvan geheel losstaand, zou er op het vlak van de uitvoering van de gevangenisstraf(fen) tijdens de detentie zelf, tevens geopteerd kunnen worden voor een radicale breuk met het verleden, en wel op zodanige wijze door in de plaats van een simultane uitvoering-pro rata (= actuele werkwijze; *supra*) te hanteren resoluut een ander strafuitvoeringssysteem - nl. een **chronologische** wijze van strafuitvoering – te gaan toepassen. Dit zou dan (kunnen) betekenen dat bij de uitvoering van veroordelingen tot gevangenisstraf (of vervangende straffen) telkenmale wordt begonnen met de uitvoering van die veroordeling die het meest verwijderd in de tijd voor uitvoering werd aanbevolen, nadien dan gevolgd door de uitvoering van de op één na oudste veroordeling, etc.

Dergelijke chronologische uitvoeringswijze verandert in het geheel niets aan de bestaande toelaatbaarheidsdatum voor vervroegde invrijheidstelling, noch aan de datum van strafeinde, wanneer althans de **bepaling** van de toepasselijke **procedure** – zoals dit nu ook het geval is – hier voor het overige afhankelijk zou blijven van het in uitvoering zijnde **straf totaal**.

Wel zou een chronologische uitvoeringswijze in geval van een vervroegde invrijheidstelling mogelijkerwijze een aantal voordelen (kunnen) hebben ten opzichte van een simultane uitvoering, met name voor wat betreft de bepaling van de duur van de proeftijd alsook voor wat betreft de vaststelling van de toepasselijke invrijheidstellingsprocedure bij een eventuele herroeping. Eén en ander wordt verder nog gevisualiseerd aan de hand van een concreet – doch fictief – voorbeeld.

Schema 6:

Chronologische uitvoering van in uitvoering gebrachte straffen

Zoals uit bovenstaand schema blijkt zou bij een chronologische uitvoeringswijze aldus eerst veroordeling 1 (4 jaar gevangenisstraf) volledig uitgevoerd worden, en pas nadien veroordeling 2 (2 jaar gevangenisstraf), ook al werd deze laatste veroordeling al enige tijd voordien (nl. vóór zij effectief uitgevoerd zal worden) voor uitvoering aanbevolen²⁴.

Een andere mogelijkheid die terzake voorgesteld zou kunnen worden, houdt vast aan eenzelfde **chronologische** uitvoeringswijze zoals hoger gepresenteerd, doch wel met dit verschil dat bij de **bepaling** van de toepasselijke vrijstellings**procedure** geen rekening zou worden gehouden met het in uitvoering zijnde straf totaal, doch wél en enkel en alleen met het **strafrestant** (t.t.z. het aantal op een bepaalde dag nog uit te zitten detentiedagen). Eén en ander impliceert dat het strafrestant regelmatig geëvalueerd dient te worden teneinde te kunnen vaststellen of de veroordeelde op basis van dit strafrestant al dan niet onder het toepassingsbereik van de voorlopige invrijheidstelling zou komen te vallen. Het voordeel dat

²⁴ Werd in dit voorbeeld aangenomen dat de laatst aanbevolen straf ook de meest recent uitgesproken straf is, dan zou het omgekeerde in de praktijk ook het geval kunnen zijn (dus dat de laatst aanbevolen straf de meest in de tijd verwijderde veroordeling is). Ook in dat geval zou er voor geopteerd kunnen worden de straffen chronologisch uit te voeren, doch met dien verstande dat de aanvangsdatum van bedoelde veroordeling dan wordt gelijkgesteld met de datum van opsluiting (en dus niet met de datum van haar aanbeveling). Hoewel daarvoor geen juridische beletselen lijken te bestaan - aangezien de vraag naar het tijdstip waarop een veroordeling überhaupt voor uitvoering in aanmerking komt (nl. in kracht van gewijsde getreden zijn en uitvoering gevorderd zijn door het parket) en de vraag naar de wijze waarop vervolgens in de administratieve praktijk wordt omgegaan met de concrete tenuitvoerlegging ervan (simultaan pro rata dan wel chronologisch-retro-actief), als twee van elkaar losstaande vraagstellingen kunnen worden beschouwd -, dan lijkt zulke handelswijze evenwel vooral vanuit praktisch-organisatorische overwegingen niet erg preferabel te zijn (waardoor dus best wordt vastgehouden aan het principe van de datum van aanbeveling als enig valabel criterium voor de bepaling van de chronologie).

In onderstaande tabel (tabel 7) wordt, voor verschillende straftotalen, verduidelijkt op welk oogenblik dergelijke procedure-omslag op basis van het strafrestant mogelijk zou zijn (na hoeveel dagen strafuitboeting), alsook in welke mate deze omslag dan zou zijn bereikt vóór dan wel pas ná het bereiken van de toelaatbaarheidsdatum (hier eenvoudigweg vastgelegd op 1/3).

Straftotaal (in jaren)	1	2	3	4			5	6	7	8	9	10	11	12
(in dagen)	365	730	1095	1460	1642	1643	1825	2190	2555	2920	3285	3650	4015	4380
In aanmerking voor procedure VLV (op basis van strafrestant)														
na x dagen	x	x	x	365	547	548	730	1095	1460	1825	2190	2555	2920	3285
In aanmerking voor toekenning VI/VLV (1/3) na x dagen	90	243	365	487	547	548	608	730	852	973	1095	1217	1338	1460
Procedure-wijziging (VI naar VLV) vóór bereiken toelaatbaarheidsdatum (indien x dagen < 0)	---	---	---	-122	0	0	122	365	608	852	1095	1338	1582	1825

Mogelijkheid van procedure-omslag (op basis van strafresistant) in relatie tot VI/VLV-toelaatbaarheid (1/3)

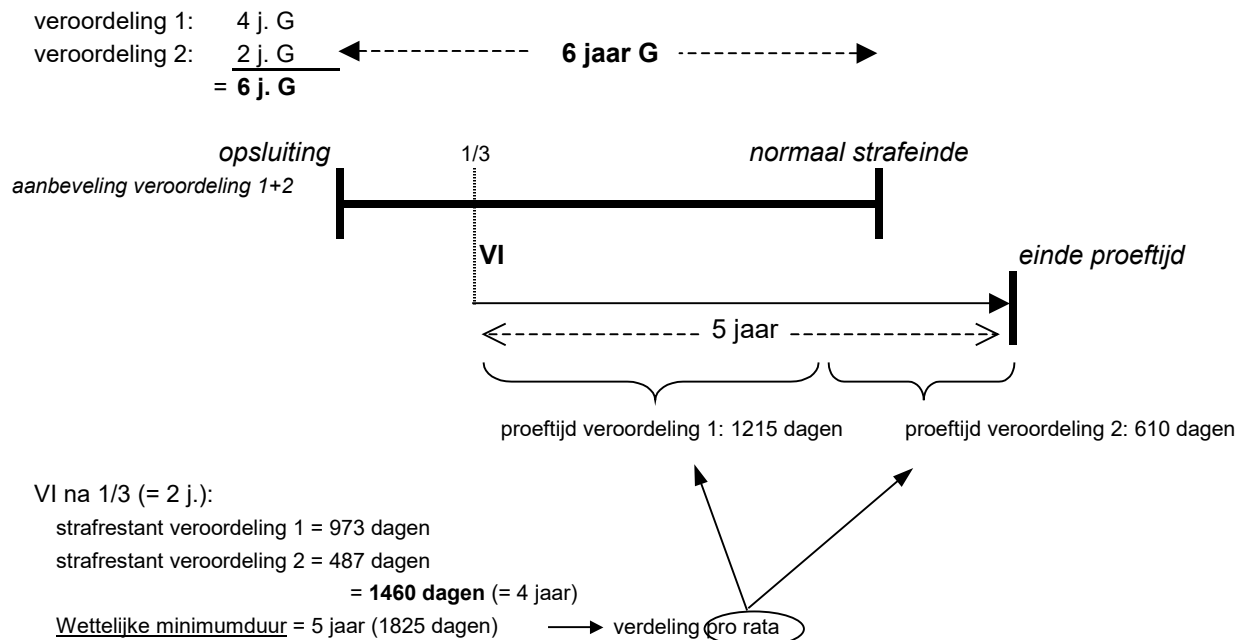

3.2 GEDURENDE DE LOOP VAN DE PROEFTIJD BIJ VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING

Zoals dit het geval is voor wat de uitvoering van de straf tijdens de detentie betreft, zou enigszins gelijkaardig ook voor wat de proeftijd betreft, voorgesteld kunnen worden om de proeftijd volgens een **chronologisch** principe te doen verlopen. Daarvoor is evenwel wel ook noodzakelijk dat, anders dan dat dit nu het geval is (er bestaat nu immers slechts één – geglobaliseerde – proeftijd), de proeftijd voor elke veroordeling afzonderlijk wordt berekend (d.i. het principe van **gesplitste proeftijden**) en vervolgens dus volgens een **chronologisch** verloop wordt uitgevoerd.

Schema 8:

Gesplitste proeftijden (pro rata bij toepassing wettelijk bepaald minimum/maximum) én chronologische uitvoering van de proeftijd (uitvoering tijdens detentie=simultaan, pro rata)

Wanneer we hiervoor hetzelfde voorbeeld nemen als datgene dat hoger reeds werd gepresenteerd (mèt behoud van een simultane pro rata uitvoering tijdens de detentie), dan zou dit hier *in concreto* betekenen dat bij uitvoering van een vervroegde invrijheidstelling op basis van het strafrestant op dat ogenblik eerst de duur van de proeftermijn wordt berekend, afzonderlijk voor elk van de veroordelingen. Dit maakt dan dat voor veroordeling 1 (4 jaar gevangenisstraf) een restant geldt van 973 dagen (bij VI na 1/3 ondergaan te hebben van het volledige straftotaal), voor veroordeling 2 (2 jaar gevangenisstraf) een restant van 487 dagen. Het totaal (1460 dagen restant) is evenwel kleiner dan de wettelijk voorgeschreven minimumduur van de proeftijd bij een straftotaal van meer dan vijf jaar (in ons voorbeeld bedraagt het straftotaal 6 jaar), waardoor de proeftijd dus opgetrokken dient te worden tot dit wettelijke minimum (= vijf jaar). In dit geval kan de duur van de proeftijd (van 5 jaar dus) verhoudingsgewijs herberekend worden, hetgeen dan voor veroordeling 1 een werkelijke proeftijd oplevert van 1215 dagen, voor veroordeling 2 een proeftijd van 610 dagen. Tenslotte kunnen beide proeftijden dan chronologisch ten opzichte van elkaar worden uitgevoerd, met dien verstande dat veroordeling 1 als definitief ondergaan dient te worden beschouwd

wanneer 1215 dagen zijn verlopen vanaf de uitvoering van de beslissing tot vervroegde invrijheidstelling.

4. ILLUSTRATIE VAN HET VERSCHILLENDE EFFECT AAN DE HAND VAN EEN FICTIEVE CASUS

Zetten we deze alternatieve uitvoeringsmethodes af tegen hetgeen actueel de gangbare praktijk is op dit vlak, dan levert één en ander toch een heel ander plaatje op. Welke concrete implicaties deze nieuwe denkpistes hebben op de strafuitvoering tijdens detentie en welke mogelijke voordelen ze met mee zich zouden kunnen meebrengen ten opzichte van de actueel geldende praktijk, wordt in hetgeen volgt gevisualiseerd aan de hand van een fictieve casus, alsook beknopt toegelicht.

4.1 TIJDENS DETENTIE

4.1.1 Impact van een chronologische uitvoering in plaats van een simultane (pro rata)

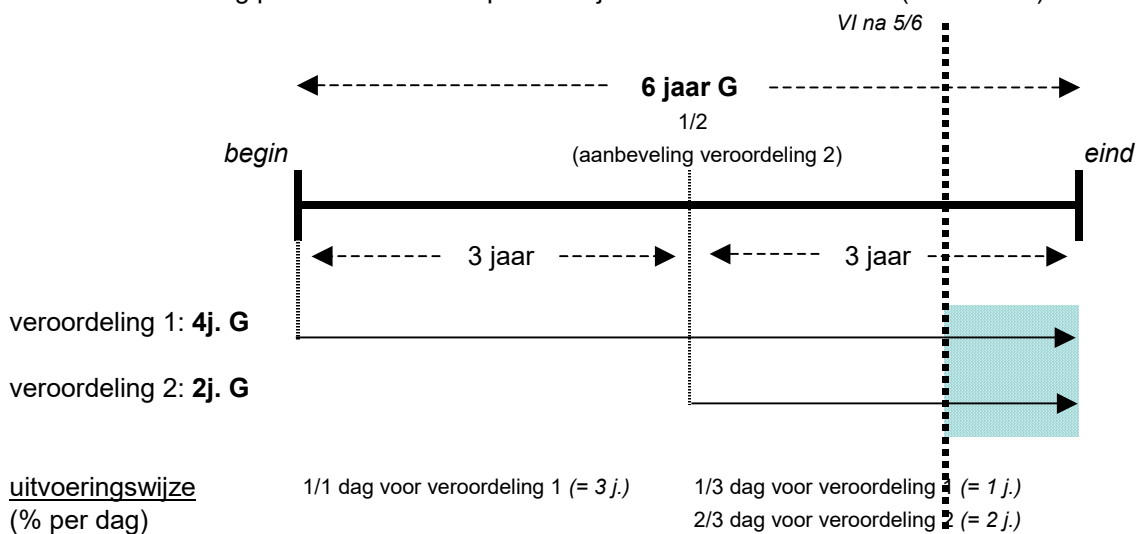
Wanneer vooreerst de simultane pro rata uitvoering van gevangenisstraffen (= actuele methode) wordt ingewisseld voor een chronologische uitvoeringswijze (met bepaling van de procedure op basis van het straftotaal), dan zou dit in onderstaand voorbeeld concreet betekenen dat *in scenario 1 geen enkele van de straffen volledig uitgevoerd zou zijn wanneer de vervroegde invrijheidstelling wordt toegekend en effectief uitgevoerd. In scenario 2 zou – wanneer althans de VI wordt uitgevoerd op het tijdstip zoals aangegeven in het voorbeeld zelf – daarentegen veroordeling 1 volledig uitgevoerd zijn (dus volledig ondergaan), en veroordeling 2 voor een stuk.*

Dit betekent vooreerst dat bij vervroegde invrijheidstelling veroordeling 1 o.i. niet betrokken dient te worden bij de bepaling van de proeftijd, hetgeen impliceert dat in plaats van een proeftijd van 5 jaar (onder scenario 1) dan slechts een proeftijd van 2 jaar zal gelden (nl. enkel veroordeling 2 wordt nog in aanmerking genomen in scenario 2). Een ander effect is het feit dat (in scenario 2) bij een gebeurlijke latere herroeping van de vervroegde (hier: voorwaardelijke) invrijheidstelling enkel veroordeling 2 zal worden herroepen (veroordeling 1 is immers volledig uitgevoerd), waardoor de veroordeelde tijdens zijn nieuwe detentie in aanmerking zou kunnen komen voor de procedure van voorlopige (in plaats van voorwaardelijke) invrijheidstelling – althans in zoverre geen nieuwe veroordeling in uitvoering wordt gebracht die zijn straftotaal terug boven de drie jaar brengt.

Schema 9: Vergelijking van de impact van VI op de verdere strafuitvoering naargelang simultane (pro rata) dan wel chronologische uitvoering van straffen

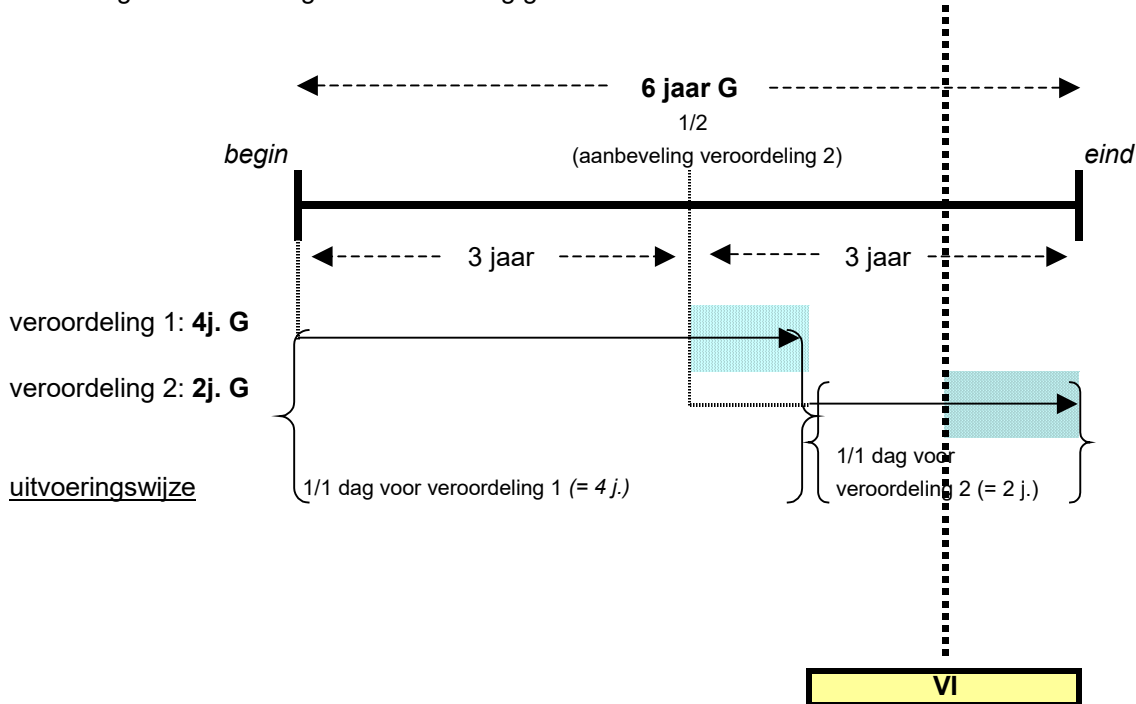
Scenario 1

Simultane uitvoering pro rata van het respectievelijke relatief aandeel in het (resterende) straftotaal

Scenario 2

Chronologische uitvoering van in uitvoering gebrachte straffen

Resultaat:

volgens scenario 1: geen enkele van de twee straffen is volledig uitgevoerd vóór VI, wel partieel volgens scenario 2: veroordeling 1 (4j.) is volledig uitgevoerd vóór VI

met als verdere implicaties:

- 1) VI-proeftijd bedraagt 2 jaar i.p.v. 5 jaar (enkel strafresistant van veroordeling 2 is o.i. van belang)
- 2) bij VI-herroeping (zonder nieuwe veroordeling) zal een volgende invrijheidstelling sowieso verkregen worden via VLV (< 3 j.)

In bovenstaand voorbeeld is weliswaar uitgegaan van een toekenning en uitvoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling op een zeer laat tijdstip tijdens de detentie, doch vermelde effecten zouden zich ook (kunnen) voordoen wanneer VI op een vroeger tijdstip zou zijn toegekend geworden. Eén en ander is namelijk afhankelijk van de concrete structuur van de detentie, nl. de duur van de veroordelingen in kwestie alsook de chronologie volgens dewelke ze uitgevoerd dienen te worden. Het voordeel van een kortere duur van de proeftijd zou in deze bij toekenning van VI op een vroeger tijdstip bijvoorbeeld evenzeer blijven gelden wanneer de eerst uit te voeren veroordeling deze van 2 jaar zou zijn (dan geldt immers het strafrestant, en dat zal steeds kleiner zijn dan vijf jaar zoals bij scenario 1). Het tweede voordeel, dat van een omschakeling naar de procedure van voorlopige invrijheidstelling bij herroeping, verdwijnt evenwel omdat de straf die herroepen wordt dan een straf van 4 jaar zal zijn (waarvoor dus de procedure van voorwaardelijke invrijheidstelling blijft gelden). Hoewel de voordelen dus wisselend (kunnen) zijn, afhankelijk van de concrete detentie-opbouw, is één ding niettemin wel zeker, nl. dat een chronologische uitvoeringswijze (bekeken vanuit het perspectief van een reductie van het aantal uitvoerbaar wordende detentiedagen) nooit nadeliger zal zijn dan de huidige gevolgde methode van een simultane pro rata uitvoering.

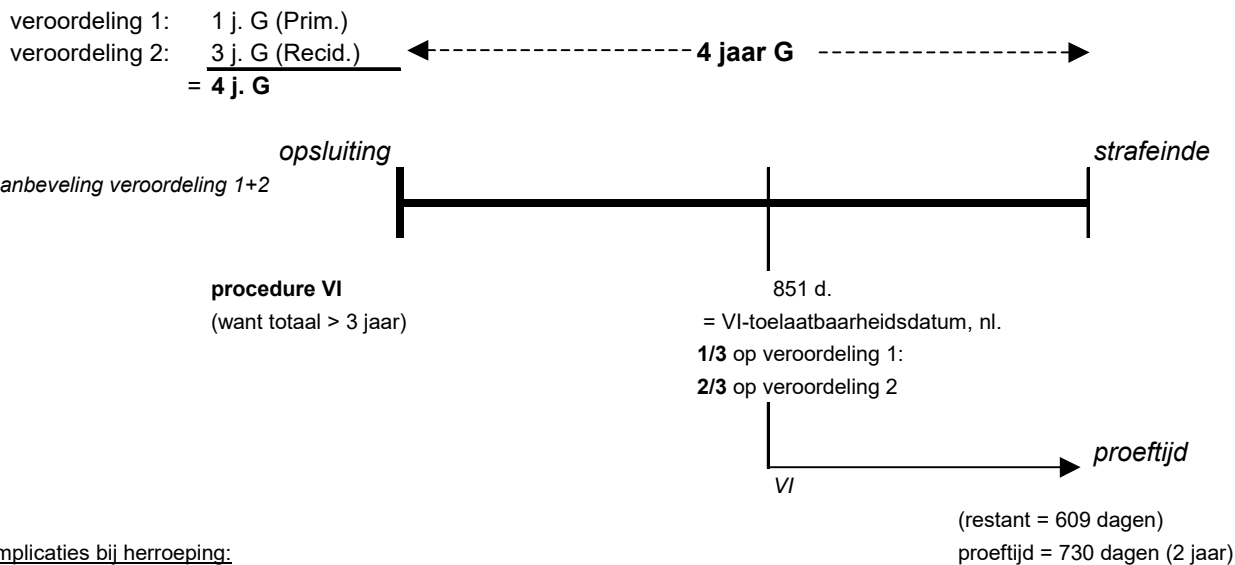
Werd tot nog toe binnen het scenario van een chronologische uitvoeringswijze uitgegaan van de bepaling van de toepasselijke procedure op basis van het straftotaal, dan zou één en ander ook (chronologisch) ten uitvoer kunnen worden gelegd met dit verschil dan de procedure te doen bepalen op basis van het strafrestant. Zoals hoger reeds werd aangegeven, is het voordeel hiervan – naast de algemene hogervermelde voordelen die sowieso reeds kleven aan een chronologische uitvoeringswijze – wellicht slechts tot op zekere hoogte relevant (aangezien de procedure-omslag zich na verloop van tijd steeds verder weg van de toelaatbaarheidsdatum zal situeren, nl. ná bedoelde datum). Doch in bepaalde gevallen kan het voordeel toch wel zeer uitgesproken zijn, zoals blijkt uit het voorbeeld in onderstaand schema.

In dit voorbeeld is uitgegaan van een situatie waarbij twee veroordelingen in uitvoering zijn, nl. een (eerste) veroordeling tot één jaar gevangenisstraf als primair veroordeelde en een veroordeling tot drie jaar gevangenisstraf in staat van wettelijke herhaling. Daarbij zijn twee scenario's met elkaar vergeleken. Volgens scenario 1 worden de straffen, zoals nu, simultaan pro rata uitgevoerd en wordt de toepasselijke procedure (mèt dus ook het onderscheid in telregels voor primairen en recidivisten) vastgesteld aan de hand van het straftotaal. Voor scenario 2 werd vertrokken van een chronologische uitvoeringswijze met als bijkomend element dat de procedure zou worden bepaald aan de hand van het strafrestant (dus niet het totaal) en dat daarbij aansluitend de voor deze procedure geldende telregels zouden worden gehanteerd. De werkwijze volgens scenario 2 zou in dit geval als resultaat opleveren dat de eerste veroordeling (van één jaar) volledig uitgeboet is na 365 dagen ondergaan te hebben, de veroordeelde op basis van het dan bestaande strafrestant in het systeem van de voorlopige invrijheidstelling terecht zou komen, en mits toepassing van de voor deze procedure geldende telregels na in totaal 487 dagen ondergaan te hebben, voorlopig in vrijheid gesteld zou (kunnen) worden (= 1/3 van 4 jaar; dit in plaats van 851 dagen in scenario 1). Andere effecten zijn dat in scenario 2 een herroeping weliswaar gedurende een langere periode mogelijk blijft dan bij scenario 1 (nl. in beginsel gedurende vijf jaar i.p.v. twee jaar; dit onderscheid verdwijnt evenwel met de nieuwe wet op de externe rechtspositie van veroordeelden tot vrijheidsstraf) en dat bij een gebeurlijke herroeping onder scenario 2 ook een groter strafrestant opnieuw in uitvoering komt (nl. 973 tegenover 609 dagen). Doch daar staat dan weer tegenover dat de veroordeelde in scenario 2 bij herroeping onmiddellijk opnieuw gebruik kan maken van de procedure van voorlopige invrijheidstelling, mèt daarbij dus ook het voordeel van de toepassing van de meer gunstige 1/3-regel.

Schema 10: Vergelijking van actuele werkwijze met een gecombineerd alternatief scenario (chronologische uitvoering mét mogelijkheid procedure-omslag op grond van strafrestant)

Scenario 1:

Simultane uitvoering pro rata en bepaling procedure op basis van straftotaal

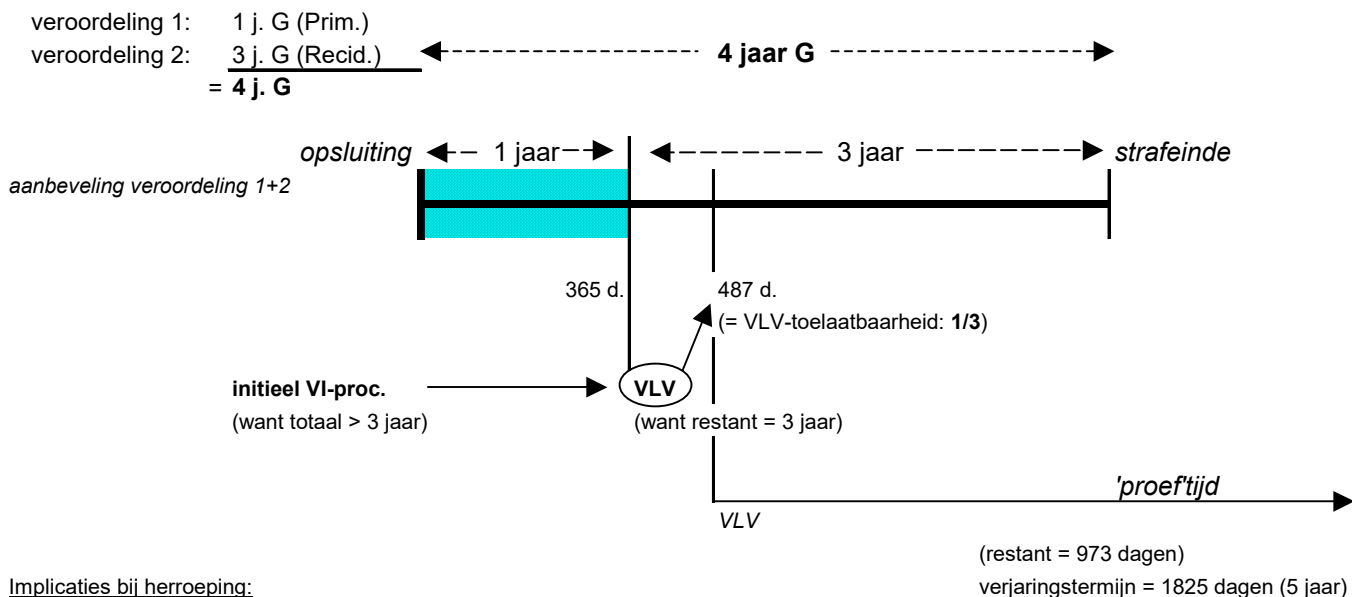

Implicaties bij herroeping:

- 1) uitvoering strafrestant van 609 dagen
- 2) opnieuw VI-procedure, want totaal blijft 4 jaar
- 3) toepassing 1/3 (veroordeling 1) en 2/3-regel (veroordeling 2)

Scenario 2:

Chronologische uitvoering mét mogelijkheid tot procedure-omslag op basis van strafrestant

Implicaties bij herroeping:

- 1) uitvoering strafrestant van 973 dagen
- 2) onmiddellijk opnieuw VLV-procedure, want totaal is 3 jaar geworden
- 3) toepassing 1/3-regel

4.2 NA VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING (UITVOERING PROEFTIJD)

4.2.1 *Impact van een strafuitvoeringsmethode met gesplitste (afzonderlijke) proeftijden én chronologische uitvoering in plaats van één geglobaliseerde proeftijd*

Gelijkaardig kan ook de impact van een andersoortige uitvoeringswijze van de proeftijd worden afgetoetst aan de hand van een fictief – doch geheel realistisch – voorbeeld.

Nemen we wederom het eerdere voorbeeld van de uitvoering van twee veroordelingen, een (eerste) van vier jaar gevangenisstraf en een andere van twee jaar gevangenisstraf, met hier dan toekenning van VI na 1/3 van de straf ondergaan te hebben, dan zou scenario 1 een proeftijd van vijf jaar opleveren, omdat het totaal der straffen bij de uitvoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling zes jaar bedraagt en het strafrestant vier jaar (dus: minder dan het wettelijk voorgeschreven minimum in dit geval). Scenario 2 levert, op basis van een verhoudingsgewijze opdeling van dit wettelijke minimum, een proeftijd op van 973 dagen voor veroordeling 1, en een andere proeftijd van 487 dagen. Wanneer wordt aangenomen dat de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt herroepen op een ogenblik dat de (volgens scenario 2 berekende) proeftijd voor veroordeling 1 is afgelopen, dan zou dit concreet als consequentie met zich meebrengen dat in het tweede scenario nog slechts 487 dagen uitvoerbaar worden (omdat veroordeling 1 volledig uitgeboet is, is enkel het restant van veroordeling 2 relevant), terwijl bij scenario 1 in geval van herroeping nog 1460 dagen ondergaan zouden moeten worden.

Schema 11: Vergelijking van de impact van de uitvoering van een geglobaliseerde proeftijd resp. gesplitste proeftijden met chronologische uitvoering

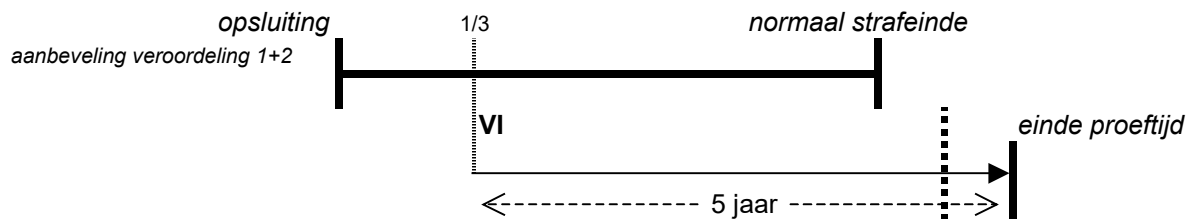
Scenario 1

Actuele werkwijze aangaande uitvoering van de proeftijd

veroordeling 1: 4 j. G

veroordeling 2: 2 j. G

= 6 j. G

VI na 1/3 (= 2 j.):

strafrestant = 4 jaar,

maar wettelijke minimumduur proeftijd = **5 jaar**

(want totaal hoofdgevangenisstraffen > 5 jaar)

HERROEPING

tenuitvoerlegging strafrestant bij VI

= **4 jaar (1460 dagen)**

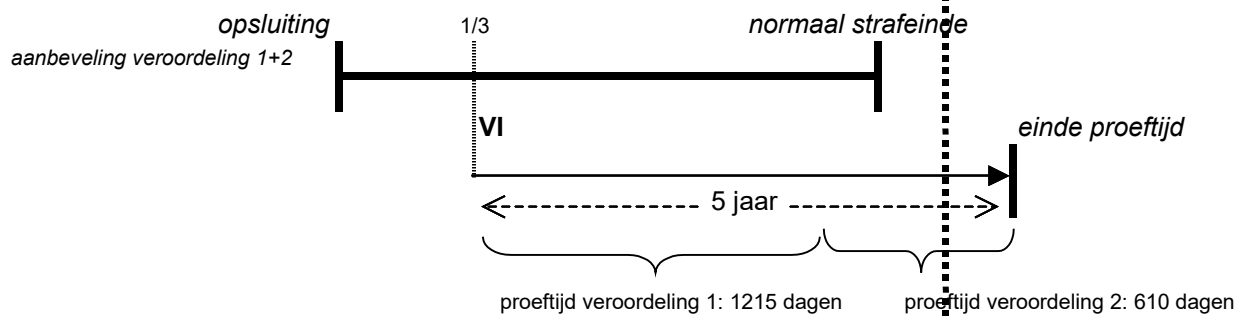
Scenario 2

Gesplitste proeftijden (pro rata bij toepassing wettelijk minimum) én chronologische uitvoering van de proeftijd (uitvoering tijdens detentie=simultaan, pro rata)

veroordeling 1: 4 j. G

veroordeling 2: 2 j. G

= 6 j. G

VI na 1/3 (= 2 j.):

strafrestant veroordeling 1 = 973 dagen

strafrestant veroordeling 2 = 487 dagen

= **1460 dagen** (= 4 jaar)

Wettelijke minimumduur = 5 jaar (1825 dagen)

→ verdeling pro rata

HERROEPING

tenuitvoerlegging strafrestant bij VI

= **487 dagen**

(enkel restant veroordeling 2 is relevant)

5. ENKELE CONCLUSIES

In deze nota belichtten we de complexe, doch o.i. uitermate belangrijke en alleszins onvoldoende formeel-wettelijk geregelde wijze van strafbecijfering en uitvoering van gevangenisstraffen. Uitgangspunt daarbij was de hypothese dat de actuele overbevolking van de gevangenissen, naast tal van andere factoren, voor een deel ook mede kan worden verklaard door de wijze waarop gevangenisstraffen momenteel ten uitvoer worden gebracht. Zo is het treffend - en dit werd bij ons weten nu pas ook voor het eerst op empirische wijze aangetoond - dat vandaag de dag toch nog vrij veel zgn. 'oude' veroordelingen in uitvoering blijven.

Het blijven 'meeslepen' van dergelijke veroordelingen doorheen een ganse detentiecarrière door gedetineerden die hun invrijheidstelling vaak meermaals herroepen zien, genereert een aantal zeer nadelige consequenties - vanuit het perspectief van de problematiek van de penitentiaire inflatie. Het bestaan daarvan wordt dikwijls wellicht niet onmiddellijk vermoed, doch is bij nader inzien wel zeer aanwezig. Zo hebben het simultaan pro rata uitvoeren van gevangenisstraffen tijdens de detentiefase - wanneer meerdere uitvoerbare gevangenisstraffen in het geding zijn - en het hanteren van één geglobaliseerde proeftijd (bij invrijheidstelling) bij een latere herroeping onder meer als gevolg dat dan opnieuw een 'zwaardere' invrijheidstellingsprocedure (deze van voorwaardelijke invrijheidstelling) zal moeten worden doorlopen en ook de proeftijd in beginsel langer zal uitvallen dan wanneer andere methodes van strafuitvoering worden gehanteerd. Reden hiervoor is dat via de actueel gevolgde uitvoeringswijzen gevangenisstraffen nooit volledig uitgevoerd geraken, doch slechts partieel (tenzij uiteraard een vervroegde invrijheidstelling succesvol doorlopen zou kunnen worden).

In deze nota werden dan ook een aantal 'alternatieve' pistes voorgesteld en aan de hand van een fictieve, doch wel realistische casus werd vervolgens telkenmale afgecheckt welke voor- en nadelen deze of gene optie met zich meebrengt. Aangezien het hier voorlopig nog enkel gaat om het theoretiserend aftoetsen van mogelijke scenario's, werd nog niet op basis van een omvangrijker staal detentiedossiers nagegaan welke concrete (reducerende ?) impact één en ander zou kunnen hebben op de omvang van de gevangenisbevolking. Daartoe dienen o.i. eerst de meest valabele scenario's definitief te worden vastgesteld.

Tot slot moet ook worden opgemerkt dat bij de bespreking van de actuele en mogelijkerwijs te overwegen alternatieve methodes en de daaraan gekoppelde theoretische simulaties is uitgegaan van het huidige wettelijke en reglementaire kader ter zake. Dit betekent dus ook dat vooralsnog geen rekening werd gehouden met de nieuwe wetgeving inzake de externe rechtspositie van veroordeelden tot vrijheidsstraf. Niettemin kan nu reeds worden gesteld dat het nieuwe wettelijke kader dat wellicht op relatief korte termijn van toepassing zal zijn, niet zo erg veel afbreuk zal doen aan hetgeen in voorliggende nota werd gepresenteerd. De instantie die over vervroegde invrijheidstelling zal beslissen, zal weliswaar een andere zijn (niet meer de minister of VI-commissie, doch wel de strafuitvoeringsrechter/rechtbank), en de vervangende gevangenisstraffen zullen voortaan steeds mee opgenomen worden in de berekening van strafeinde en vervroegde invrijheidstelling, doch andere elementen zoals de telregels voor het bepalen van de toelaatbaarheidsdatum voor vervroegde invrijheidstelling en de bepaling van de duur van de proeftijd, blijven grotendeels overeind (behalve dan voor veroordelingen met een straftotaal tot en met één jaar). Een zeer belangrijke nieuwigheid is

evenwel dat de toekomstige strafuitvoeringsrechtbanken er bij een herroeping voortaan voor zullen kunnen opteren het strafrestant slechts gedeeltelijk te doen uitvoeren (waardoor dus niet meer automatisch het volledige restant in uitvoering komt)²⁵. Deze mogelijkheid schrijft zich enigszins in in hetgeen we hoger hebben gepresenteerd onder de vorm van het systeem van geplitte proeftijden en chronologische uitvoering van deze proeftijden, doch in de nieuwe wetgeving werd nagelaten nader te preciseren of er, en zoja, welk principe gehanteerd dient te worden bij toepassing van deze nieuwe wettelijke mogelijkheid (bijv. door te bepalen dat ‘kwijtschelding’ van een deel van het strafrestant eerst dient te gelden voor de oudste in uitvoering zijnde veroordeling). Naar verwachting zal de toekomstige praktijk dienaangaande meer uitsluitsel brengen.

* * *

²⁵ Art. 68, § 5, tweede lid: *“Ingeval het een vonnis betreft tot herroeping van een voorwaardelijke invrijheidstelling, bepaalt de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank het gedeelte van de vrijheidsstraf dat de veroordeelde nog moet ondergaan rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd.”*

BIJLAGEN

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES EN VERORDENINGEN LOIS, DECRETS, ORDONNANCES ET REGLEMENTS

MINISTERIE VAN JUSTITIE

N. 98 — 854

[S — C — 98/09265]

5 MAART 1998. — Wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen door de wet van 1 juli 1964 (1)

ALBERT II, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

TITEL I. — Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

TITEL II

De toekenning van de voorwaardelijke invrijheidstelling

HOOFDSTUK I. — Voorwaarden

Art. 2. Veroordeelden tot één of meer vrijheidsbenemende straffen, kunnen voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld, op de wijze en onder de voorwaarden bepaald in deze wet.

Een voorwaardelijke invrijheidstelling kan alleen worden verleend, indien tegelijk wordt voldaan aan de volgende voorwaarden :

1° de veroordeelde tot één of meer vrijheidsbenemende straffen moet :

a) hetzij, één derde van deze straffen hebben ondergaan, voor zover de duur van het reeds ondergane gedeelte van de straffen meer dan drie maanden is;

(1) *Zitting 1996-1997 :*

Kamer van volksvertegenwoordigers.

Parlementaire bescheiden :

1070 1996-1997 :

Nr. 1 : Wetsontwerp.

Nrs. 2 tot 7 : Amendementen.

Nr. 8 : Verslag.

Nr. 9 : Tekst aangenomen door de commissie.

Nr. 10 : Tekst aangenomen in plenaire vergadering en overgezonden aan de Senaat.

Parlementaire Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergadering van 15 januari 1998.

Zitting 1997-1998 :

Senaat.

Parlementaire bescheiden :

852 1997-1998 :

Nr. 1 : Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nr. 2 : Amendementen.

Nr. 3 : Verslag.

Nr. 4 : Tekst aangenomen door de commissie.

Nr. 5 : Amendementen.

Nr. 6 : Beslissing om niet te amenderen.

Parlementaire Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergadering van 19 februari 1998.

MINISTERE DE LA JUSTICE

F. 98 — 854

[S — C — 98/09265]

5 MARS 1998. — Loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964 (1)

ALBERT II, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Les Chambres ont adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

TITRE Ier. — Disposition générale

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

TITRE II

De l'octroi de la libération conditionnelle

CHAPITRE Ier. — Des conditions

Art. 2. Les condamnés à une ou plusieurs peines privatives de liberté peuvent être libérés conditionnellement, selon les modalités et conditions fixées dans la présente loi.

Pour qu'une libération conditionnelle puisse être accordée, les conditions suivantes doivent être remplies cumulativement :

1° le condamné à une ou plusieurs peines privatives de liberté doit :

a) soit, avoir subi un tiers de ces peines, pour autant que la durée de la partie des peines déjà subie excède trois mois;

(1) *Session 1996-1997 :*

Chambre des représentants.

Documents parlementaires :

1070 1996-1997 :

N° 1 : Projet de loi.

N°s 2 à 7 : Amendements.

N° 8 : Rapport.

N° 9 : Texte adopté par la commission.

N° 10 : Texte adopté en séance plénière et transmis au Sénat.

Annales parlementaires. — Discussion et adoption. Séance du 15 janvier 1998.

Session 1997-1998 :

Sénat.

Documents parlementaires :

852 1997-1998 :

N° 1 : Projet transmis par la Chambre des représentants.

N° 2 : Amendements.

N° 3 : Rapport.

N° 4 : Texte adopté par la commission.

N° 5 : Amendements.

N° 6 : Décision de ne pas amender.

Annales parlementaires. — Discussion et adoption. Séance du 19 février 1998.

b) hetzij, indien in het vonnis of in het arrest van veroordeling is vastgesteld dat de veroordeelde zich in staat van wettelijke herhaling bevond, twee derden van die straffen hebben ondergaan zonder dat de duur van de reeds ondergane straffen meer dan veertien jaar bedraagt en voor zover de duur van het reeds ondergane gedeelte van de straffen meer dan zes maanden bedraagt;

c) hetzij, in geval van een veroordeling tot een levenslange vrijheidsbenemende straf, tien jaar van deze straf hebben ondergaan, of, indien in het arrest van dergelijke veroordeling is vastgesteld dat de veroordeelde zich in staat van wettelijke herhaling bevond, veertien jaar;

2° de veroordeelde moet een reclasseringsplan kunnen voorleggen waaruit zijn bereidheid en inspanning tot reïntegratie in de samenleving blijkt; voor het opstellen van het reclasseringsplan wordt de veroordeelde bijgestaan door de bevoegde diensten;

3° er mogen geen contra-indicaties bestaan die een ernstig risico inhouden voor de maatschappij of die er redelijkerwijze aan in de weg staan dat de voorwaarden voor de sociale reïntegratie van de veroordeelde worden vervuld; deze tegenaanwijzingen hebben betrekking op :

- a) de mogelijkheid tot reclassering van de veroordeelde;
- b) de persoonlijkheid van de veroordeelde;
- c) het gedrag van de veroordeelde tijdens de detentie;
- d) het risico op het plegen van nieuwe strafbare feiten;

e) de houding van de veroordeelde tegenover de slachtoffers van de strafbare feiten waarvoor hij werd veroordeeld.

HOOFDSTUK II. — *Procedure*

Art. 3. § 1. Drie maanden voor de voorwaarde bedoeld in artikel 2, tweede lid, 1° vervuld is, moet het personeelscollege, ingesteld door de Koning, en nadat de veroordeelde is gehoord, onderzoeken of de voorwaarden bedoeld in artikel 2 vervuld zijn wat hem betreft. Zij brengt hierover een gemotiveerd advies uit.

Een afschrift van dit advies wordt toegezonden aan de minister van Justitie, hierna te noemen « de minister », alsmede aan de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, hierna te noemen « de commissie », bevoegd om uitspraak te doen over de voorwaardelijke invrijheidstelling van de veroordeelde.

§ 2. Indien het personeelscollege van oordeel is dat de voorwaarden om in aanmerking te komen voor voorwaardelijke invrijheidstelling niet vervuld zijn bepaalt zij de datum waarop zij het dossier opnieuw zal onderzoeken zonder dat het uitstel meer dan zes maanden mag bedragen of meer dan één jaar indien het gaat om een persoon die veroordeeld is tot levenslang.

Het advies van het personeelscollege moet ter kennis worden gebracht van de veroordeelde, van de commissie en van de minister.

Zonder afbreuk te doen aan hetgeen is bepaald in het laatste lid van § 3, is dit advies niet vatbaar voor beroep.

§ 3. Indien het personeelscollege van oordeel is dat de voorwaarden om in aanmerking te komen voor voorwaardelijke invrijheidstelling vervuld zijn, stelt de directeur van de strafinrichting een voorstel inzake voorwaardelijke invrijheidstelling op.

Dit voorstel omvat :

1° het omstandig advies van het personeelscollege over de vervulling van de voorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling;

2° het uittreksel uit het strafregister van de veroordeelde en de uiteenzetting der feiten die geleid hebben tot de veroordeling;

3° in voorkomend geval, de memorie van de veroordeelde of van zijn raadsman, door toedoen van de directeur van de inrichting uiterlijk op de vooravond van zijn vergadering voorgelegd aan het personeelscollege;

4° indien de veroordeelde een straf ondergaat voor feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, of voor feiten bedoeld in de artikelen 379 tot 386ter van hetzelfde Wetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming, het gemotiveerd advies van een dienst, die in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten is gespecialiseerd.

Indien het personeelscollege drie opeenvolgende malen van oordeel is dat de voorwaarden om in aanmerking te komen voor voorwaardelijke invrijheidstelling niet vervuld zijn, vat de directeur van de strafinrichting, en dit op verzoek van de gedetineerde, alsnog de commissie.

b) soit, si le jugement ou l'arrêt de condamnation a constaté que le condamné se trouvait en état de récidive légale, avoir subi les deux tiers de ces peines sans que la durée des peines déjà subies excède quatorze ans et pour autant que la durée de la partie des peines déjà subies excède six mois;

c) soit, en cas de condamnation à une peine privative de liberté à perpétuité, avoir subi dix ans de cette peine, ou, en cas d'arrêt de condamnation ayant prononcé la même peine et constaté que le condamné se trouvait en état de récidive légale, avoir subi quatorze ans de ladite peine;

2° le condamné doit pouvoir présenter un programme de reclassement duquel apparaît sa volonté et son effort de réinsertion dans la société; pour l'élaboration du programme de reclassement, le condamné est assisté par les services compétents;

3° Il ne peut y avoir de contre-indications impliquant un risque sérieux pour la société ou faisant raisonnablement obstacle aux conditions de réinsertion sociale du condamné; ces contre-indications se rapportent :

- a) aux possibilités de reclassement du condamné;
- b) à la personnalité du condamné;
- c) au comportement du condamné pendant sa détention;
- d) au risque de voir l'intéressé commettre de nouveaux faits constitutifs d'infractions;
- e) à l'attitude du condamné à l'égard des victimes des infractions qui ont donné lieu à sa condamnation.

CHAPITRE II. — *De la procédure*

Art. 3. § 1er. Trois mois avant que la condition visée à l'article 2, alinéa 2, 1°, ne soit remplie, la conférence du personnel, instituée par le Roi, doit vérifier, après que le condamné a été entendu, si les conditions visées à l'article 2 sont remplies dans son chef. Elle rend un avis motivé à cet égard.

Une copie de cet avis est envoyée au ministre de la Justice, ci-après dénommé « le ministre » ainsi qu'à la commission de libération conditionnelle, ci-après dénommée « la commission », compétente pour statuer sur la libération conditionnelle du condamné.

§ 2. Si la conférence du personnel estime que les conditions pour pouvoir bénéficier de la libération conditionnelle ne sont pas remplies, elle fixe la date à laquelle elle réexaminera le dossier sans que le délai ne puisse excéder six mois, ou sans que le délai ne puisse excéder un an s'il s'agit d'une personne condamnée à perpétuité.

L'avis de la conférence du personnel doit être notifié à la fois au condamné, à la commission et au ministre.

Sans préjudice du prescrit du dernier alinéa du § 3, cet avis n'est susceptible d'aucun recours.

§ 3. Si la conférence du personnel estime que les conditions pour pouvoir bénéficier de la libération conditionnelle sont remplies, le directeur de l'établissement pénitentiaire rédige une proposition relative à la libération conditionnelle.

Cette proposition comprend :

1° l'avis circonstancié de la conférence du personnel sur la réalisation des conditions de libération conditionnelle;

2° l'extrait du casier judiciaire du condamné et l'exposé des faits ayant conduit à la condamnation;

3° le cas échéant, le mémoire du condamné ou de son conseil, que le directeur de l'établissement veillera à transmettre à la conférence du personnel au plus tard la veille de la réunion de celle-ci;

4° si le condamné subit une peine pour des faits visés aux articles 372 à 378 du Code pénal ou pour des faits visés aux articles 379 à 386ter du même Code lorsque ceux-ci ont été commis sur des mineurs ou ont impliqué leur participation, l'avis motivé d'un service spécialisé dans la guidance ou le traitement de délinquants sexuels.

Lorsque la conférence du personnel estime trois fois de suite que les conditions pour pouvoir bénéficier d'une libération conditionnelle ne sont pas remplies, le directeur de l'établissement pénitentiaire saisit néanmoins la commission si le détenu le demande.

§ 4. Binnen tien dagen nadat het personeelscollege haar advies heeft uitgebracht, zendt de directeur het voorstel over aan de minister en aan het parket dat de vervolging heeft uitgeoefend. Het openbaar ministerie zendt binnen een maand na ontvangst van het voorstel zijn gemotiveerd advies over aan de minister betreffende het vervuld zijn van de voorwaarden bedoeld in artikel 2, tweede lid, 3°. In de door de Koning bepaalde gevallen wint het daartoe bovendien inlichtingen in over mogelijke bijzondere voorwaarden voor de invrijheidstelling die in het belang van de slachtoffers kunnen worden opgelegd.

§ 5. Binnen twee maanden na ontvangst van het voorstel van de directeur van de strafinrichting zendt de minister dit voorstel samen met zijn advies en het advies van het openbaar ministerie over aan de bevoegde commissie.

Art. 4. § 1. De behandeling van het voorstel inzake voorwaardelijke invrijheidstelling vindt plaats op de eerste nuttige zitting van de bevoegde commissie na ontvangst van het dossier vanwege de minister. Behoudens uitzondering vindt de behandeling plaats in de strafinrichting waar de veroordeelde zijn straf ondergaat.

De behandeling is niet openbaar.

§ 2. Het dossier wordt gedurende ten minste vier dagen voor de datum waarop de zitting is vastgesteld voor inzage ter beschikking gesteld van de veroordeelde en zijn raadsman in de strafinrichting waar de veroordeelde zijn straf ondergaat.

§ 3. Alvorens een beslissing te nemen over de voorwaardelijke invrijheidstelling, hoort de commissie de veroordeelde en zijn raadsman, het openbaar ministerie en de directeur van de strafinrichting.

In de gevallen bepaald door de Koning wordt het slachtoffer, mits het een natuurlijk persoon is, of zijn rechthebbenden zo het overleden is, en voor zover het daarbij een legitiem en direct belang heeft, op zijn verzoek gehoord aangaande de voorwaarden die in zijn belang moeten worden opgelegd.

Het slachtoffer kan zich bovendien laten bijstaan door zijn raadsman, door de gemachtigde van een overheidsinstelling of een door de Koning hiertoe erkende vereniging.

Indien de commissie het verzoek vanwege het slachtoffer, of in voorkomend geval van zijn rechthebbenden inwilligt, wordt het minstens tien dagen voor de datum van de zitting per aangetekend schrijven hiervan ingelicht.

Indien de commissie het verzoek afwijst, motiveert zij haar beslissing en brengt deze binnen een termijn van tien dagen per aangetekend schrijven ter kennis van het slachtoffer. Tegen deze beslissing staat geen rechtsmiddel open.

De commissie kan beslissen eveneens andere personen te horen.

§ 4. Binnen vijftien dagen na de debatten beraadslaagt de commissie over de voorwaardelijke invrijheidstelling. Hierbij zijn enkel de leden van de commissie en de secretaris aanwezig.

De beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen.

Voor de beslissingen tot invrijheidstelling is evenwel eenparigheid vereist in volgende gevallen :

a) indien de betrokkene werd veroordeeld voor een of meer feiten tot één enkele straf van tien jaar of meer opsluiting, hechtenis of correctionele gevangenisstraf;

b) indien de betrokkene minder dan de helft van de vrijheidsbepalende straffen waartoe hij werd veroordeeld, heeft ondergaan.

De beslissing wordt in alle gevallen gemotiveerd.

§ 5. Indien de commissie beslist tot voorwaardelijke invrijheidstelling van de veroordeelde, verbindt zij de invrijheidstelling aan de algemene voorwaarde dat de betrokkene geen nieuwe strafbare feiten mag plegen. Bovendien onderwerpt zij de invrijheidstelling aan bijzondere voorwaarden.

Deze bijzondere voorwaarden hebben betrekking op de sociale reïntegratie van de veroordeelde, op de bescherming van de maatschappij en op de belangen van het slachtoffer. Ze zijn specifiek aangepast aan de persoon van de veroordeelde en de sociale situatie waarin hij zal terechtkomen.

Indien de veroordeelde een straf ondergaat voor één van de strafbare feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, dan moet aan de invrijheidstelling de voorwaarde worden verbonden van het volgen van een begeleiding of een behandeling bij een dienst die in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten is gespecialiseerd.

§ 4. Dans les dix jours après que la conférence du personnel a émis son avis, le directeur communique la proposition au ministre et au parquet qui a exercé les poursuites. Le ministère public fait parvenir au ministre, dans le mois qui suit la réception de la proposition, son avis motivé quant au fait de savoir si la condition visée à l'article 2, alinéa 2, 3°, est remplie. Dans les cas prévus par le Roi, il recueille en outre à cet effet des informations concernant les éventuelles conditions particulières de la libération qui pourraient être établies dans l'intérêt des victimes.

§ 5. Dans les deux mois de la réception de la proposition du directeur de l'établissement pénitentiaire, le ministre transmet cette proposition avec son avis et celui du ministère public à la commission compétente.

Art. 4. § 1er. L'examen de la proposition relative à la libération conditionnelle a lieu à la première séance utile de la commission compétente après réception du dossier envoyé par le ministre. Sauf exception, cet examen a lieu dans l'établissement pénitentiaire où le condamné subit sa peine.

Ledit examen n'est pas public.

§ 2. Le dossier est tenu pendant au moins quatre jours avant la date fixée pour l'audience à la disposition du condamné et de son conseil pour consultation dans l'établissement pénitentiaire où le condamné subit sa peine.

§ 3. Avant de statuer sur la libération conditionnelle, la commission entend le condamné et son conseil, le ministère public et le directeur de l'établissement pénitentiaire.

Dans les cas fixés par le Roi, la victime, pour autant qu'il s'agisse d'une personne physique, ou, si elle est décédée, ses ayants droit, sera entendue, à sa demande et pour autant qu'elle puisse justifier d'un intérêt direct et légitime, concernant les conditions qu'il convient d'imposer dans son intérêt.

Par ailleurs, la victime peut se faire assister par son avocat, par le délégué d'un organisme public ou d'une association agréée à cette fin par le Roi.

Si la commission accepte la demande de la victime ou, le cas échéant, de ses ayants droit, elle l'en informe par lettre recommandée au moins dix jours avant la date de l'audience.

Si la commission rejette la demande, elle motive sa décision et la notifie à la victime dans les dix jours par lettre recommandée. Cette décision n'est susceptible d'aucun recours.

La commission peut décider d'entendre également d'autres personnes.

§ 4. Dans les quinze jours suivant les débats la commission délibère sur la libération conditionnelle. Seuls les membres de la commission et le secrétaire sont présents à cette délibération.

Les décisions sont prises à la majorité des voix.

Toutefois, les décisions de libération doivent être prises à l'unanimité dans les cas suivants :

a) si l'intéressé a été condamné pour un ou plusieurs faits à une seule peine de dix ans ou plus de réclusion, de détention ou d'emprisonnement correctionnel;

b) si l'intéressé a subi moins de la moitié des peines privatives de liberté auxquelles il a été condamné.

La décision est dans tous les cas motivée.

§ 5. Si la commission décide d'octroyer la libération conditionnelle au condamné, elle soumet cette libération à la condition générale que l'intéressé ne peut commettre de nouveaux faits constitutifs d'infractions. En outre, elle soumet la libération à des conditions particulières.

Ces conditions particulières se rapportent à la réinsertion sociale du condamné, à la protection de la société et aux intérêts de la victime. Ces conditions sont adaptées de manière spécifique à la personne du condamné et à la situation sociale dans laquelle il va se trouver.

Si le condamné subit une peine pour une des infractions visées aux articles 372 à 378 du Code pénal, la libération doit être subordonnée à la condition de suivre une guidance ou un traitement dans un service spécialisé dans la guidance ou le traitement de délinquants sexuels.

De invrijheidstelling wordt enkel verleend, indien de veroordeelde instemt met de voorwaarden waaraan de commissie deze invrijheidstelling onderwerpt.

§ 6. Indien de commissie het voorstel inzake voorwaardelijke invrijheidstelling afwijst, bepaalt zij de datum vanaf wanneer het dossier van de veroordeelde opnieuw kan worden onderzocht door het personeelscollege. Deze termijn mag niet langer zijn dan zes maanden te rekenen vanaf de beslissing van de commissie indien de veroordeelde één of meer correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat die samen niet meer dan vijf jaar bedragen. Die termijn is maximaal een jaar in geval van criminele straffen of als het geheel van de correctionele hoofdgevangenisstraffen meer dan vijf jaar bedraagt.

§ 7. De commissie kan de behandeling van het voorstel eenmaal uitstellen tot een latere zitting, zonder dat die zitting evenwel meer dan twee maanden later mag plaatsvinden.

§ 8. De beslissing wordt binnen achtenveertig uren ter kennis gebracht van het openbaar ministerie bij de commissie, van de minister, van de directeur van de strafinrichting en van de burgemeester van de gemeente waar de persoon die voorwaardelijk in vrijheid wordt gesteld, verklaart te willen wonen. Binnen dezelfde termijn wordt aan de veroordeelde kennis gegeven door afgifte van een afschrift van de beslissing door de directeur van de strafinrichting.

Indien de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt verleend, deelt de commissie dit feit en de in het belang van het slachtoffer opgelegde voorwaarden, op diens verzoek aan het slachtoffer per aangetekend schrijven mee, voor zover het gaat om een slachtoffer dat een legitiem en direct belang heeft.

Art. 5. Indien de commissie beslist tot invrijheidstelling van de veroordeelde, bepaalt zij het ogenblik waarop deze beslissing uitvoerbaar wordt.

Art. 6. Zodra de beslissing uitvoerbaar is, reikt de directeur van de strafinrichting de veroordeelde een verlof pas uit.

De Koning bepaalt de nadere regels betreffende de afgifte van de verlof pas.

HOOFDSTUK III. — *Controle*

Art. 7. Onverminderd de toepassing van artikel 20 van de wet van 5 augustus 1992 op het politiebambt, is het openbaar ministerie belast met de controle op de veroordeelde.

De veroordeelde wordt tevens onderworpen aan een maatschappelijk toezicht, dat wordt uitgeoefend door de daarmee belaste diensten van het ministerie van Justitie. Dit toezicht maakt het mogelijk de begeleiding en steun met het oog op de sociale reïntegratie te waarborgen, en verzekert de controle op de naleving van de opgelegde voorwaarden. De toezichthouder brengt binnen een maand na de invrijheidstelling verslag uit aan de commissie over de veroordeelde, en verder telkens als hij het nuttig acht of telkens als de commissie hem erom verzoekt, en ten minste om de zes maanden. Hij stelt, in voorkomend geval, de maatregelen voor die hij nodig acht.

Indien de invrijheidstelling wordt verleend onder de voorwaarde van het volgen van een begeleiding of behandeling, nodigt de commissie, na inzage van de tijdens de procedure alsmede in voorkomend geval tijdens de uitvoering van de vrijheidsbenemende straf verrichte expertises, de veroordeelde uit om een bevoegde persoon of dienst te kiezen. Die keuze wordt aan de commissie ter goedkeuring voorgelegd.

Deze persoon of dienst die de opdracht aanneemt, brengt aan de commissie en aan de justitieassistent die met het maatschappelijk toezicht is belast, binnen de maand na de invrijheidstelling en telkens als die persoon of dienst het nuttig acht, of op verzoek van de commissie en ten minste om de zes maanden, verslag uit over de opvolging van de begeleiding of de behandeling.

De bevoegde persoon of dienst is, zonder dat hem artikel 458 van het Strafwetboek kan worden tegengeworpen, bevoegd om de commissie in kennis te stellen van de onderbreking van de begeleiding of behandeling dan wel van de moeilijkheden die bij de uitvoering daarvan gerezen zijn.

HOOFDSTUK IV. — *Definitieve invrijheidstelling*

Art. 8. Indien tijdens de proeftijd geen enkele herroeping heeft plaatsgehad, wordt de veroordeelde definitief in vrijheid gesteld.

De proeftijd is gelijk aan de duur van de vrijheidsbenemende straf die de veroordeelde nog moest ondergaan op de dag dat de beslissing betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling uitvoerbaar is geworden. Die proeftijd kan evenwel niet korter zijn dan twee jaar.

La libération n'est accordée que si le condamné accepte les conditions auxquelles la commission soumet cette libération.

§ 6. Si la commission rejette la proposition relative à la libération conditionnelle, elle fixe la date à partir de laquelle le dossier du condamné peut être réexaminé par la conférence du personnel. Ce délai ne peut excéder six mois à compter de la décision de la commission lorsque le condamné subit une ou plusieurs peines correctionnelles d'emprisonnement principal dont le total ne dépasse pas cinq ans. Ce délai est de maximum un an en cas de peines criminelles ou lorsque le total des peines correctionnelles d'emprisonnement principal est supérieur à cinq ans.

§ 7. La commission peut remettre une seule fois l'examen de la proposition à une séance ultérieure, sans toutefois que cette séance ne puisse avoir lieu plus de deux mois après la remise.

§ 8. Dans les quarante-huit heures, la décision est portée à la connaissance du ministère public auprès de la commission, du ministre, du directeur de l'établissement pénitentiaire et du bourgmestre de la commune où le condamné libéré conditionnellement déclare vouloir résider. Dans le même délai, le condamné est informé par remise d'une copie de la décision par le directeur de l'établissement pénitentiaire.

En cas d'octroi de la libération conditionnelle, la commission en informe la victime, à sa demande, et lui communique, par lettre recommandée, les conditions qui garantissent ses intérêts pour autant que la victime ait un intérêt légitime et direct.

Art. 5. Si la commission décide d'octroyer la libération du condamné, elle fixe le moment où cette décision devient exécutoire.

Art. 6. Dès le moment où la décision est exécutoire, un certificat de libération est délivré au condamné par le directeur de l'établissement pénitentiaire.

Le Roi précise les modalités de délivrance du certificat de libération.

CHAPITRE III. — *Du contrôle*

Art. 7. Sans préjudice de l'application de l'article 20 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, le ministère public est chargé du contrôle du condamné.

Le condamné est en outre soumis à une tutelle sociale, exercée par les services du ministère de la Justice qui en sont chargés. Cette tutelle permet de garantir la guidance et l'appui en vue de la réinsertion sociale, et assure le contrôle du respect des conditions imposées. Dans le mois qui suit la libération, le tuteur fait rapport à la commission sur le condamné, et ensuite chaque fois qu'il l'estime utile ou que la commission l'y invite, et au moins une fois tous les six mois. Le cas échéant, il propose les mesures qu'il juge nécessaires.

Si la libération est soumise à la condition de suivre une guidance ou un traitement, la commission invite le condamné, au vu des expertises réalisées au cours de la procédure ainsi que le cas échéant au cours de l'exécution de la peine privative de liberté, à choisir une personne compétente ou un service compétent. Ce choix est soumis à l'accord de la commission.

Ladite personne ou ledit service qui accepte la mission, adresse à la commission et à l'assistant de justice chargé de la tutelle sociale, dans le mois qui suit la libération, et chaque fois que cette personne ou ce service l'estime utile, ou sur invitation de la commission, et au moins une fois tous les six mois, un rapport de suivi sur la guidance ou le traitement.

La personne compétente ou le service compétent est habilité, sans que puisse lui être opposé l'article 458 du Code pénal, à informer la commission de l'interruption de la guidance ou du traitement ou des difficultés survenues dans son exécution.

CHAPITRE IV. — *De la libération définitive*

Art. 8. Lorsqu'aucune révocation n'est intervenue durant le délai d'épreuve, le condamné est définitivement remis en liberté.

Le délai d'épreuve est égal à la durée de la peine privative de liberté que le condamné devait encore subir au jour où la décision relative à la libération conditionnelle est devenue exécutoire. Toutefois, ce délai d'épreuve ne peut être inférieur à deux ans.

De proeftijd is ten minste vijf jaar en maximaal tien jaar in geval van veroordeling tot een tijdelijke criminele straf of tot één of meer correctionele straffen die samen vijf jaar hoofdgevangenisstraf te boven gaan.

De proeftijd bedraagt tien jaar in geval van veroordeling tot een levenslange vrijheidsstraf.

TITEL III. — Herroeping, schorsing en herziening van de voorwaardelijke invrijheidstelling

HOOFDSTUK I. — Herroeping

Art. 9. In geval van herroeping overeenkomstig artikel 10 van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt de veroordeelde onmiddellijk opnieuw opgesloten teneinde het gedeelte van de vrijheidsbenemende straf te ondergaan dat nog niet ondergaan was op het ogenblik dat de voorwaardelijke invrijheidstelling uitvoerbaar geworden is.

In geval van herroeping artikel 10, 2°, van genoemde wet wordt de herroeping geacht te zijn ingegaan op de dag waarop die misdaad of dat wanbedrijf is gepleegd.

HOOFDSTUK II. — Procedure

Art. 10. § 1. Indien de commissie van oordeel is dat zij een beslissing moet nemen inzake de herroeping, de schorsing of de herziening van de voorwaardelijke invrijheidstelling overeenkomstig de bepalingen van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, roept ze de veroordeelde tenminste tien dagen voor de datum van behandeling van het dossier op per aangetekende brief.

De behandeling is niet openbaar.

§ 2. Het dossier wordt ten minste vier dagen voor de datum waarop de zitting is vastgesteld voor inzage ter beschikking gesteld van de veroordeelde en zijn raadsman in de strafinrichting waar de zitting van de commissie zal plaatsvinden.

§ 3. Alvorens een beslissing te nemen hoort de commissie het openbaar ministerie en, voor zover deze aanwezig is, de veroordeelde, die zich kan laten bijstaan door zijn raadsman.

Zij kan beslissen eveneens andere personen te horen.

§ 4. Binnen vijftien dagen na de debatten beraadslaagt de commissie over de herroeping, de schorsing of de herziening. Hierbij zijn enkel de leden van de commissie en de secretaris aanwezig.

De beslissing wordt gemotiveerd.

§ 5. De beslissing wordt binnen achtenveertig uur per aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de betrokkene, het openbaar ministerie bij de commissie, de minister en de directeur van de strafinrichting. Indien de betrokkene van zijn vrijheid beroofd is, wordt hem kennis gegeven door afgifte van een afschrift van de beslissing door de directeur van de strafinrichting.

Het slachtoffer, of in voorkomend geval zijn rechthebbenden, dat een legitiem en direct belang had op het ogenblik van de toekenning van de voorwaardelijke invrijheidstelling, wordt per aangetekend schrijven ingelicht van de herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, of in geval van herziening, van de in het belang van het slachtoffer gewijzigde voorwaarden.

HOOFDSTUK III. — Voorlopige aanhouding

Art. 11. In de gevallen waarin overeenkomstig artikel 10 van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling herroeping mogelijk is, kan de voorlopige aanhouding van de veroordeelde worden bevolen door de procureur des Konings bij de rechtbank in het rechtsgebied waar hij zich bevindt of, indien het om een militair in actieve dienst gaat, door de krijgsauditeur, onder de verplichting om de bevoegde commissie daarvan onmiddellijk in kennis te stellen.

HOOFDSTUK IV. — Cassatieberoep

Art. 12. Tegen de beslissingen van de commissie om, overeenkomstig de bepalingen van deze wet en van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, de voorwaardelijke invrijheidstelling al dan niet toe te kennen, te herroepen of te herzien, staat cassatieberoep open voor het openbaar ministerie en de veroordeelde.

Tegen de beslissingen om, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, de voorwaardelijke invrijheidstelling al dan niet te schorsen, staat geen cassatieberoep open.

Le délai d'épreuve est d'au moins cinq ans et de dix ans au plus en cas de condamnation à une peine criminelle à temps ou à une ou plusieurs peines correctionnelles dont le total excède cinq ans d'emprisonnement principal.

Le délai d'épreuve est de dix ans en cas de condamnation à une peine privative de liberté à perpétuité.

TITRE III. — De la révocation, de la suspension et de la révision de la libération conditionnelle

CHAPITRE Ier. — De la révocation

Art. 9. En cas de révocation conformément à l'article 10 de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle, le condamné est immédiatement réincarcéré pour subir la partie de la peine privative de liberté non encore subie au moment où la libération conditionnelle est devenue exécutoire.

En cas de révocation conformément l'article 10, 2°, de la loi précitée, la révocation est censée avoir débuté le jour où le crime ou le délit a été commis.

CHAPITRE II. — De la procédure

Art. 10. § 1er. Si la commission estime qu'elle doit prendre une décision concernant la révocation, la suspension ou la révision de la libération conditionnelle conformément aux dispositions de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle, elle convoque le condamné par lettre recommandée au moins dix jours avant la date de l'examen du dossier.

Cet examen n'est pas public.

§ 2. Le dossier est tenu au moins quatre jours avant la date fixée pour l'audience à la disposition du condamné et de son conseil pour consultation dans l'établissement pénitentiaire où se tiendra la séance de la commission.

§ 3. Avant de statuer, la commission entend le ministère public et, pour autant qu'il soit présent, le condamné, qui peut se faire assister par son conseil.

Elle peut décider d'entendre également d'autres personnes.

§ 4. La commission délibère sur la révocation, la suspension ou la révision dans les quinze jours suivant les débats. Seuls les membres de la commission et le secrétaire sont présents à cette délibération.

La décision est motivée.

§ 5. Dans les quarante-huit heures, la décision est portée à la connaissance, par lettre recommandée, de l'intéressé, du ministère public auprès de la commission, du ministre et du directeur de l'établissement pénitentiaire. Si l'intéressé est privé de sa liberté, il en est informé par remise d'une copie de la décision par le directeur de l'établissement pénitentiaire.

La victime ou, le cas échéant, ses ayants droit, qui avait un intérêt légitime et direct au moment de l'octroi de la libération conditionnelle, est informée par lettre recommandée de la révocation de la libération conditionnelle ou, en cas de révision de celle-ci, des conditions modifiées dans son intérêt.

CHAPITRE III. — De l'arrestation provisoire

Art. 11. Dans les cas pouvant donner lieu à la révocation conformément à l'article 10 de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle, l'arrestation provisoire du condamné peut être ordonnée par le procureur du Roi près le tribunal dans le ressort duquel il se trouve ou, s'il s'agit d'un militaire en service actif, par l'auditeur militaire, à charge d'en donner immédiatement avis à la commission compétente.

CHAPITRE IV. — Du pourvoi en cassation

Art. 12. Les décisions de la commission favorables ou non à l'octroi, à la révocation ou à la révision, conformément aux dispositions de la présente loi et de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle, sont susceptibles de pourvoi en cassation par le ministère public et le condamné.

Les décisions favorables ou non à la suspension de la libération conditionnelle, conformément aux dispositions de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle, ne peuvent faire l'objet d'un pourvoi en cassation.

Art. 13. Indien de commissie de voorwaardelijke invrijheidstelling toekent overeenkomstig artikel 4, § 5, heeft het cassatieberoep schorsende kracht.

Het cassatieberoep dient dan ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uur vanaf de dag waarop de beslissing aan het openbaar ministerie werd betekend.

Het dossier wordt binnen achtenveertig uur te rekenen vanaf het cassatieberoep aan de griffie van het Hof van Cassatie toegestuurd.

Het Hof van Cassatie beslist binnen dertig dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep met dien verstande dat de veroordeelde inmiddels opgesloten blijft.

Art. 14. Na een cassatiearrest met verwijzing, neemt de anders samengestelde commissie binnen dertig dagen te rekenen vanaf de uitspraak van dit arrest een beslissing met dien verstande dat de veroordeelde inmiddels opgesloten blijft.

TITEL IV. — Diverse bepalingen

Art. 15. De wettelijke onbekwaamheid wordt geschorst en de verjaring van de straffen loopt niet wanneer de veroordeelde in vrijheid is krachtens een niet herroepen beslissing tot invrijheidstelling.

Verjaring kan niet worden aangevoerd in het geval bedoeld in artikel 10, 2°, van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

In geval van herroeping gaat de staat van wettelijke onbekwaamheid pas opnieuw in op het ogenblik dat de veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd met het oog op de tenuitvoerlegging van de straf.

Art. 16. § 1. Het opschrift van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen bij de wet van 1 juli 1964 en gewijzigd bij de wetten van 17 en 20 juli 1990 en 13 april 1995, wordt vervangen door het volgende opschrift: « Wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten ».

§ 2. In het opschrift van hoofdstuk VII van dezelfde wet worden de woorden « en gewoontemisdadigers », vervangen door « , gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten ».

§ 3. In dezelfde wet wordt een artikel 23bis ingevoegd, luidende als volgt:

« Art. 23bis. De veroordeelde op grond van de artikelen 372, 373, tweede lid, 375, 376, 377, eerste en tweede lid, en vierde tot zesde lid, van het Strafwetboek kan, bij het vonnis of het arrest van veroordeling, ter beschikking van de regering worden gesteld gedurende een termijn van maximaal tien jaar na afloop van zijn straf indien die meer dan een jaar zonder uitstel bedraagt.

Onverminderd de toepassing van artikel 22, kan hij in geval van een nieuwe veroordeling tot een straf van meer dan een jaar zonder uitstel wegens een van de in het eerste lid bedoelde strafbare feiten, gepleegd binnen de termijn bepaald bij artikel 56 van het Strafwetboek, gedurende een termijn van maximaal twintig jaar na afloop van zijn straf ter beschikking worden gesteld van de regering. ».

§ 4. In artikel 25 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 17 juli 1990, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de woorden « de recidivisten en gewoontemisdadigers » worden vervangen door de woorden « de veroordeelden »;

b) het artikel wordt aangevuld met de volgende leden:

« Wanneer het gaat om een persoon die ter beschikking van de regering is gesteld voor feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, of voor feiten bedoeld in de artikelen 379 tot 386ter van hetzelfde Wetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming, kan de minister deze slechts in vrijheid stellen na het advies te hebben ingewonnen van een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten.

Indien hij als voorwaarde het volgen van een begeleiding of behandeling oplegt, dan wijst de minister de daartoe bevoegde dienst of persoon aan.

Deze dienst of persoon die de opdracht aanneemt, brengt aan de minister, binnen de maand na het begin van die begeleiding of behandeling en telkens als die dienst of persoon het nuttig acht, of op verzoek van de minister en ten minste om de zes maanden, verslag uit over de opvolging van de begeleiding of de behandeling.

De bevoegde dienst of persoon is, zonder dat hem artikel 458 van het Strafwetboek kan worden tegengeworpen, bevoegd om de minister in kennis te stellen van de onderbreking van de begeleiding of de behandeling dan wel van de moeilijkheden die bij de uitvoering daarvan gerezen zijn. ».

Art. 13. Si la commission octroie la libération conditionnelle conformément à l'article 4, § 5, le pourvoi en cassation est suspensif.

Dans ce cas, le pourvoi en cassation doit être introduit dans un délai de vingt-quatre heures à compter du jour où la décision a été notifiée au ministère public.

Le dossier est transmis au greffe de la Cour de cassation dans les quarante-huit heures à compter du pourvoi en cassation.

La Cour de cassation statue dans les trente jours à compter du pourvoi en cassation, le condamné étant pendant ce temps maintenu en détention.

Art. 14. Après un arrêt de cassation avec renvoi, la commission autrement composée statue dans les trente jours à compter du prononcé de cet arrêt, le condamné restant pendant ce temps en détention.

TITRE IV. — Dispositions diverses

Art. 15. L'interdiction légale est suspendue et la prescription des peines ne court pas lorsque le condamné est en liberté en vertu d'une décision de libération non révoquée.

La prescription ne peut être invoquée dans le cas visé à l'article 10, 2°, de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle.

En cas de révocation, l'état d'interdiction légale n'est réinstauré qu'au moment où le condamné est privé de sa liberté pour exécuter sa peine.

Art. 16. § 1er. L'intitulé de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964 et modifiée par les lois des 17 et 20 juillet 1990 et 13 avril 1995, est remplacé par l'intitulé suivant: « Loi de défense sociale à l'égard des anormaux, des délinquants d'habitude et des auteurs de certains délits sexuels ».

§ 2. Dans l'intitulé du chapitre VII de la même loi, les termes « et des délinquants d'habitude », sont remplacés par les termes « , des délinquants d'habitude et des auteurs de certains délits sexuels ».

§ 3. Un article 23bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi:

« Art. 23bis. La personne condamnée sur la base des articles 372, 373, alinéa 2, 375, 376, 377, alinéas 1er et 2 ainsi que 4 à 6, du Code pénal peut, par jugement ou arrêt de condamnation, être mise à la disposition du gouvernement pendant une période de maximum dix ans à l'expiration de sa peine si celle-ci est supérieure à un an sans sursis.

Sans préjudice des dispositions de l'article 22, la personne condamnée peut en cas d'une nouvelle condamnation à une peine de plus d'un an sans sursis pour une des infractions visées à l'alinéa précédent, commis pendant le délai prévu à l'article 56 du Code pénal, être mise à la disposition du gouvernement pendant une période de maximum vingt ans à l'expiration de sa peine. ».

§ 4. A l'article 25 de la même loi, remplacé par la loi du 17 juillet 1990, sont apportées les modifications suivantes:

a) les mots « les récidivistes et délinquants d'habitude » sont remplacés par les mots « les condamnés »;

b) l'article est complété par les alinéas suivants:

« Lorsqu'il s'agit d'une personne mise à la disposition du gouvernement pour des faits visés aux articles 372 à 378 du Code pénal, ou pour des faits visés aux articles 379 à 386ter du même Code, s'ils ont été commis sur des mineurs ou avec leur participation, le ministre ne pourra la remettre en liberté qu'après avoir obtenu l'avis d'un service spécialisé dans la guidance ou le traitement des délinquants sexuels.

S'il impose comme condition l'obligation de suivre une guidance ou un traitement, le ministre désigne le service compétent ou la personne compétente.

Ledit service ou ladite personne qui accepte la mission, adresse au ministre, dans le mois qui suit le début de cette guidance ou de ce traitement, et chaque fois que ce service ou cette personne l'estime utile, ou sur invitation du ministre, et au moins une fois tous les six mois, un rapport de suivi sur la guidance ou le traitement.

La personne compétente ou le service compétent est habilité, sans que puisse lui être opposé l'article 458 du Code pénal, à informer le ministre de l'interruption de la guidance ou du traitement ou des difficultés survenues dans son exécution. ».

§ 5. In artikel 25bis, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden « van een recidivist of van een gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « van een veroordeelde ».

« 6. In artikel 25ter, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden « Een recidivist of een gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « Een ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 7. In artikel 25quater, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden « De recidivist of een gewoontemisdadiger », vervangen door de woorden « Een ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 8. In artikel 25quater, zesde lid, van dezelfde wet worden de woorden « De recidivist of gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « De ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 9. In artikel 26, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden « De recidivisten en de gewoontemisdadigers » vervangen door de woorden « De veroordeelden » en de woorden « 22 en 23 » vervangen door de woorden « 22, 23 en 23bis ».

§ 10. In artikel 26bis, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden « De recidivist of de gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « De ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 11. In artikel 26bis, tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden « de recidivist of de gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « de ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 12. In artikel 26bis, derde lid, van dezelfde wet worden de woorden « de recidivist of de gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « de ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 13. In artikel 26bis, zesde lid, van dezelfde wet worden de woorden « de recidivist of de gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « de ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 14. In artikel 26bis, zevende lid, van dezelfde wet worden de woorden « de recidivist of de gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « de ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 15. In artikel 26bis, achtste lid, van dezelfde wet worden de woorden « de geïnterneerde recidivist of gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « de geïnterneerde ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

§ 16. In artikel 26bis, tiende lid, van dezelfde wet worden de woorden « de recidivist of de gewoontemisdadiger » vervangen door de woorden « de ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde ».

Art. 17. In artikel 20 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd :

« Zij houden eveneens toezicht op de naleving van de hen daartoe meegedeelde voorwaarden die aan de voorwaardelijk invrijheid gestelde veroordeelden zijn opgelegd. ».

Art. 18. De wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling in het strafstelsel, gewijzigd bij de wetten van 1 mei 1913, 19 augustus 1920, 24 juli 1923, bij het koninklijk besluit van 14 augustus 1933, bij de wetten van 11 januari 1954, 2 juli 1962, 29 juni 1964, 13 april 1995 en 10 juli 1996, wordt opgeheven.

Art. 19. De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet, die moet overeenstemmen met de datum van inwerkingtreding van de wet van 18 maart 1998 tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 5 maart 1998.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Justitie,
S. DE CLERCK

Met 's Lands zegel gezegeld :

De Minister van Justitie,
S. DE CLERCK

§ 5. Dans l'article 25bis, alinéa 1er, de la même loi, les mots « d'un récidiviste ou d'un délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « d'un condamné ».

§ 6. Dans l'article 25ter, alinéa 1er de la même loi, les mots « Un récidiviste ou un délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « Un condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 7. Dans l'article 25quater, alinéa 1er, de la même loi, les mots « le récidiviste ou le délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « le condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 8. Dans l'article 25quater, alinéa 6, de la même loi, les mots « Le récidiviste ou le délinquant d'habitude », sont remplacés par les mots « Le condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 9. Dans l'article 26, alinéa premier, de la même loi, les mots « Les récidivistes et les délinquants d'habitude » sont remplacés par les mots « Les condamnés » et les mots « 22 et 23, sont remplacés par les mots « 22, 23 et 23bis ».

§ 10. Dans l'article 26bis, alinéa 1er, de la même loi, les mots « Le récidiviste ou le délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « Le condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 11. Dans l'article 26bis, alinéa 2, de la même loi, les mots « le récidiviste ou le délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « le condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 12. Dans l'article 26bis, alinéa 3, de la même loi, les mots « le récidiviste ou le délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « le condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 13. Dans l'article 26bis, alinéa 6, de la même loi, les mots « du récidiviste ou du délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « du condamné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 14. Dans l'article 26bis, alinéa 7, de la même loi, les mots « le récidiviste ou le délinquant d'habitude interné, sont remplacés par les mots « le condamné interné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 15. Dans l'article 26bis, alinéa 8, de la même loi, les mots « le récidiviste ou délinquant d'habitude interné » sont remplacés par les mots « le condamné interné mis à la disposition du gouvernement ».

§ 16. Dans l'article 26bis, alinéa 10, de la même loi, les mots « le récidiviste ou le délinquant d'habitude » sont remplacés par les mots « le condamné mis à la disposition du gouvernement ».

Art. 17. Dans l'article 20 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéa, premier et 2 :

« Elles contrôlent également, parmi les conditions imposées aux personnes libérées conditionnellement, le respect de celles qui leur ont été communiquées à cet effet. ».

Art. 18. La loi du 31 mai 1888 établissant la libération conditionnelle dans le système pénal, modifiée par les lois des 1er mai 1913, 19 août 1920, 24 juillet 1923, par l'arrêté royal du 14 août 1933 et par les lois des 11 janvier 1954, 2 juillet 1962, 29 juin 1964, 13 avril 1995 et 10 juillet 1996, est abrogée.

Art. 19. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la présente loi qui doit correspondre avec la date d'entrée en vigueur de la loi du 18 mars 1998 instituant les commissions de libération conditionnelle.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 5 mars 1998.

ALBERT

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,
S. DE CLERCK

scellé du sceau de l'Etat :

Le Ministre de la Justice,
S. DE CLERCK

M.O. 1690/IX
13 november 1998

Ministerie van Justitie

•
Directoraat-generaal
Bestuur Strafinrichtingen

•
Studiecel Maatregelen
&
Inspectie griffie
•

Betreft: Berekening toelaatbaarheidsdatum voorwaardelijke invrijheidstelling

Deze circulaire vervangt de circulaire van 6 juni 1952, 459 R/IX, van 14 september 1957, 722 R/IX, van 28 juli 1975, 1231/IX, van 25 januari 1985, 1486/IX en van 18 januari 1989, 1536/IX.

Deze circulaire wijzigd niet de bepalingen van de circulaire van 12 september 1996, 1666/IX, die betrekking hebben op de berekening van de toelaatbaarheidsdatum tot de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Voor de berekening van de toelaatbaarheidsdatum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling worden volgende regels gehanteerd:

§ 1. Indeling in groepen

De veroordelingen waarvoor de veroordeelde een vrijheidsbeneming ondergaat, worden in vier groepen onderverdeeld:

1° 'Nieuwe veroordelingen'

Alle veroordelingen die niet tot de tweede, de derde of de vierde categorie behoren.

2° 'Intrekkingen en herroepingen'

Alle veroordelingen die opnieuw worden uitgevoerd ingevolge de intrekking van een beslissing tot voorlopige invrijheidstelling of de herroeping van een beslissing tot voorwaardelijke invrijheidstelling.

Deze veroordelingen worden op hun beurt in subgroepen onderverdeeld. Een veroordeling wordt ondergebracht in die subgroep die bestaat uit de veroordelingen die betrekking hebben op eenzelfde beslissing tot invrijheidstelling.

3° 'Uitvoerbaar uitstel'

Alle veroordelingen, geheel of gedeeltelijk met uitstel uitgesproken, waarvan het met uitstel uitgesproken gedeelte uitvoerbaar wordt ingevolge een al dan niet in uitvoering zijnde veroordeling.

Deze veroordelingen worden op hun beurt in subgroepen onderverdeeld. Een veroordeling wordt ondergebracht in die subgroep die bestaat uit de veroordelingen die uitvoerbaar worden door eenzelfde veroordeling.

Wanneer het effectief gedeelte van een van deze veroordelingen opnieuw wordt uitgevoerd ingevolge een intrekking of herroeping wordt zowel het effectief gedeelte als het gedeelte dat met uitstel was verleend opgenomen binnen de groep 'Intrekkingen en herroepingen'.

4° 'Feiten tijdens de strafuitvoering'

Alle veroordelingen voor feiten gepleegd tijdens de uitvoering van een vrijheidsbenemende straf, tijdens een penitentiaal verlof of tijdens een ontvluchting.

Per veroordeling wordt een subgroep gemaakt.

§ 2. Enkel de groep 'Nieuwe veroordelingen'

Wanneer, met uitzondering van veroordelingen binnen de groep 'Feiten tijdens de strafuitvoering', alle veroordelingen zich binnen de groep 'Nieuwe veroordelingen' situeren, worden voor die laatste groep volgende berekeningen gemaakt:

1° Veroordelingen zonder wettelijke herhaling

- Met uitzondering van de levenslange vrijheidsbenemende straffen worden de straffen uit deze groep waarvoor de veroordeelde zich niet in staat van wettelijke herhaling bevond, opgeteld (= **resultaat A**).
- De op deze straffen eventueel toegestane dagen genade worden hiervan afgetrokken (= **resultaat B**).
- Van het aldus bekomen resultaat (= **B**) wordt een derde berekend (= **resultaat C**).
- Indien het quotiënt (= **C**) kleiner is dan het wettelijk te ondergaan minimum van drie maanden, wordt het (= **C**) opgetrokken tot 90 dagen (= **resultaat D**). Indien het totaal van deze straffen, na aftrek van de genade (= **B**), evenwel kleiner is dan 90 dagen wordt het minimum opgetrokken tot het resultaat dat werd bekomen op grond van 1°, tweede lid van deze paragraaf (= **B**) (= **resultaat D**).
- Indien de veroordeelde een levenslange vrijheidsbenemende straf ondergaat, wordt bij het resultaat bekomen op basis van het vorige lid (= **D**) 10 jaar bijgeteld (= **resultaat E**).

2° Veroordelingen in staat van wettelijke herhaling

- Met uitzondering van de levenslange vrijheidsbenemende straffen worden de straffen uit deze groep waarvoor de veroordeelde zich in staat van wettelijke herhaling bevond, opgeteld (= **resultaat F**).
- De op deze straffen eventueel toegestane dagen genade worden hiervan afgetrokken (= **resultaat G**).
- Van het aldus bekomen resultaat (= **G**) wordt twee derde berekend (= **resultaat H**).
- Indien het quotiënt (= **H**) groter is dan 14 jaar, wordt het teruggebracht tot 14 jaar (= **resultaat I¹**).
- Indien het quotiënt (= **H**) kleiner is dan het wettelijk te ondergaan minimum van zes maanden, wordt het opgetrokken tot 180 dagen (= **resultaat I¹**). Indien het totaal van de straffen, na aftrek van de genade (= **G**), evenwel kleiner is dan 180 dagen wordt het minimum slechts opgetrokken tot het resultaat dat werd bekomen op grond van 2°, tweede lid van deze paragraaf (= **G**) (= **resultaat I¹**).
- Indien de veroordeelde een levenslange vrijheidsbenemende straf ondergaat, wordt bij het resultaat bekomen op basis van het vorige lid (= **I¹**) 14 jaar bijgeteld (= **resultaat I²**).

3° Som van de resultaten C, D of E en H, I¹ of I²

De op basis van 1°, derde, vierde of vijfde lid (= C, D of E) en 2°, derde, vierde, vijfde of zesde lid (= H, I¹ of I²) van deze paragraaf bekomen resultaten worden bij elkaar opgeteld. Wanneer de berekening eindigt op een decimaal getal dan wordt het bekomen resultaat afgerond naar de hogere eenheid (= **resultaat J**).

4° Voorgaande hechtenissen

Van het aldus bekomen resultaat (= J) worden de ondergane voorgaande hechtenissen afgetrokken (= **resultaat K**).

§ 3. Meerdere groepen

Wanneer niet alle of geen van de veroordelingen zich binnen de groep ‘Nieuwe veroordelingen’ situeren, worden, met uitzondering van de groep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’, voor elke gevormde groep of subgroep apart de volgende berekeningen gemaakt:

1° Veroordelingen zonder wettelijke herhaling

- Met uitzondering van de levenslange vrijheidsbenemende straffen worden de straffen waarvoor de veroordeelde zich niet in staat van wettelijke herhaling bevond en die deel uitmaken van dezelfde groep of subgroep, opgeteld (= **resultaat L**). Hierbij moet evenwel rekening worden gehouden met twee bijzondere gevallen:
 - a) indien in een subgroep van de groep ‘Uitvoerbaar uitstel’ enkel het met uitstel uitgesproken gedeelte in uitvoering komt, en het effectieve gedeelte van de straf volledig ondergaan en/of begenadigd werd, dient bij de optelling van deze straf rekening gehouden te worden met de uitgesproken veroordeling;
 - b) indien in een subgroep van de groep ‘Uitvoerbaar uitstel’ enkel het met uitstel uitgesproken gedeelte in uitvoering komt, en op het effectieve gedeelte van de straf een voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling werd verleend die niet werd ingetrokken of herroepen, dient bij de optelling van deze straf enkel rekening te worden gehouden met het met uitstel uitgesproken gedeelte.
- De op deze straffen eventueel toegestane dagen genade worden afgetrokken (= **resultaat M**).
- Van het aldus bekomen resultaat (= M) wordt een derde berekend (= **resultaat N**).
- Indien de veroordeelde een levenslange vrijheidsbenemende straf ondergaat, wordt bij het resultaat bekomen op basis van het vorige lid (= N) 10 jaar bijgeteld (= **resultaat O**).

2° Veroordelingen in staat van wettelijke herhaling

- Met uitzondering van de levenslange vrijheidsbenemende straffen, worden de straffen waarvoor de veroordeelde zich in staat van wettelijke herhaling bevond en die deel uitmaken van dezelfde groep of subgroep, opgeteld (= **resultaat P**). Hierbij moet evenwel rekening worden gehouden met twee bijzondere gevallen:
 - a) indien in een subgroep van de groep ‘Uitvoerbaar uitstel’ enkel het met uitstel uitgesproken gedeelte in uitvoering komt, en het effectieve gedeelte van de straf volledig ondergaan en/of begenadigd werd, dient bij de optelling van deze straf rekening gehouden te worden met de uitgesproken veroordeling;
 - b) indien in een subgroep van de groep ‘Uitvoerbaar uitstel’ enkel het met uitstel uitgesproken gedeelte in uitvoering komt, en op het effectieve gedeelte van de straf een voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling werd verleend die niet werd ingetrokken

of herroepen, dient bij de optelling van deze straf enkel rekening te worden gehouden met het met uitstel uitgesproken gedeelte.

- De op deze straffen eventueel toegestane dagen genade worden afgetrokken (= **resultaat Q**).
- Van aldus het bekomen resultaat (= **Q**) wordt twee derde berekend (= **resultaat R¹**).
- Indien de veroordeelde een levenslange vrijheidsbenemende straf ondergaat, wordt bij het resultaat bekomen op basis van het vorige lid (= **R¹**) 14 jaar bijgeteld (= **resultaat R²**).

3° Som van de resultaten N of O en R¹ en R²

De op basis van 1°, derde of vierde lid (= **N of O**) en 2°, derde of vierde lid (= **R¹ of R²**) van deze paragraaf bekomen resultaten worden bij elkaar opgeteld (= **resultaat S**).

4° Voorgaande hechtenissen

Van het aldus bekomen resultaat (= **S**) worden de binnen die groep of subgroep ondergane voorgaande hechtenissen afgetrokken. Indien het resultaat kleiner is dan nul, wordt dit opgetrokken tot nul. (= **resultaat T**).

Wanneer de vrijheidsbeneming aanvankelijk enkel gebeurde ingevolge de uitvoering van veroordelingen die deel uitmaken van de groep 'Intrekkingen of herroepingen' waarvoor het resultaat T gelijk is aan nul, en slechts op een latere datum de vrijheidsbeneming start voor veroordelingen binnen de groep 'Nieuwe veroordelingen' of een andere groep die een getal groter dan nul opleverde, worden de periodes van detentie, ondergaan voor de feiten die aanleiding gaven tot de veroordelingen in deze groepen eveneens afgetrokken als voorgaande hechtenis.

Wanneer op basis van 1° tot 4° van deze paragraaf de resultaten van alle groepen of subgroepen gekend zijn (= **alle resultaten T**) worden vervolgens de berekeningen uiteengezet in 5° en 6° van deze paragraaf gemaakt.

5° De wettelijke minima

- Voor de berekening van de naleving van de wettelijke minima van een of twee derde wordt naast de groep 'Nieuwe veroordelingen' alleen rekening gehouden met die groepen of subgroepen waarbij de berekening op basis van 4° van deze paragraaf (= **T**) uitmondt in een getal groter dan nul.
- Wanneer alleen de groep 'Nieuwe veroordelingen' uitmondt in een getal groter dan nul worden de regels vervat in § 2, 1°, vierde en vijfde lid toegepast voor de veroordelingen waarvoor de veroordeelde zich niet in staat van wettelijke herhaling bevond (= **resultaat T¹**) en de regel vervat in § 2, 2°, vierde tot zesde lid voor de veroordelingen waarvoor de veroordeelde zich in staat van wettelijke herhaling bevond (= **resultaat T²**).
- Wanneer, eventueel naast de groep 'Nieuwe veroordelingen', een of meer subgroepen uit de groep 'Intrekkingen en herroepingen' en/of een of meer subgroepen uit de groep 'Uitvoerbaar uitstel' uitmonden in een getal groter dan nul is de vereiste van de wettelijk te ondergane minima vervuld in de volgende gevallen:
 - a) wanneer blijkt dat in één van de betrokken groepen of subgroepen het resultaat bekomen op basis van 1°, derde lid van deze paragraaf (= **N**) gelijk is aan of groter is dan drie maanden, of wanneer blijkt dat in één van de betrokken groepen of subgroepen een levenslange vrijheidsbenemende straf wordt ondergaan, en;
 - b) wanneer blijkt dat in één van de betrokken groepen of subgroepen het resultaat bekomen op basis van 2°, derde lid van deze paragraaf (= **R¹**) gelijk is aan of groter is dan zes maanden, of wanneer blijkt dat in één van de betrokken groepen of subgroepen een levenslange vrijheidsbenemende straf wordt ondergaan.

- Wanneer het wettelijk minimum van drie maanden niet wordt bereikt, wordt het getal binnen de groep of subgroep die dit minimum het dichtst benadert, opgetrokken tot 90 dagen (= **resultaat T³**). Indien evenwel binnen elke groep en subgroep de straf of het totaal van de straffen, na aftrek van de eventueel toegestane dagen genade (= **M**), kleiner is dan 90 dagen, wordt het wettelijk minimum gerespecteerd door het op grond van 1°, derde lid van deze paragraaf bekomen resultaat (= **N**) op te trekken tot het op basis van 1°, tweede lid van deze paragraaf bekomen corresponderende resultaat dat de 90 dagen het dichtst benadert (= **M**) (= **resultaat T⁴**).
- Wanneer het wettelijk minimum van zes maanden niet wordt bereikt, wordt het getal binnen de groep of subgroep die dit minimum het dichtst benadert, opgetrokken tot 180 dagen (= **resultaat T⁵**). Indien evenwel binnen elke groep en subgroep de straf of het totaal van de straffen, na aftrek van de eventueel toegestane dagen genade (= **Q**), kleiner is dan 180 dagen, wordt het wettelijk minimum gerespecteerd door het op grond van 2°, derde lid (= **R¹**) van deze paragraaf bekomen resultaat op te trekken tot het op basis van 2°, tweede lid van deze paragraaf bekomen corresponderende resultaat dat de 180 dagen het dichtst benadert (= **Q**) (= **resultaat T⁶**).

6° Nieuwe som van de T-resultaten

De aldus binnen de groepen en/of subgroepen bekomen resultaten (= **resultaten T tot T⁶**) die een getal groter dan nul opleverden, worden bij elkaar opgeteld. Wanneer de berekening eindigt op een decimaal getal dan wordt het resultaat afgerond naar de hogere eenheid (= **resultaat U**).

§ 4. Datum toelaatbaarheid wanneer geen ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’

Wanneer er geen groep of subgroepen ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ werden gevormd, wordt aan de hand van het op grond van § 2, 4° (= **K**) of § 3, 6° (= **U**) bekomen resultaat voorlopig de datum voor toelaatbaarheid gefixeerd door te tellen vanaf de datum van de eerste vrijheidsbeneming ter uitboeting van een veroordeling die opgenomen werd binnen de groep ‘Nieuwe veroordelingen’ of een groep of subgroep die een getal groter dan nul opleverde (= **resultaat V**). Wanneer alle bekomen voorlopige resultaten gelijk zijn aan of kleiner zijn dan nul is de toelaatbaarheidsdatum reeds bereikt.

De definitieve datum van toelaatbaarheid voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bekomen door bij het voorlopig resultaat (= **V**) de periodes van strafonderbreking op te tellen die zich situeren vóór dit voorlopige resultaat (= **eindresultaat V.I.¹**).

§ 5. Datum toelaatbaarheid wanneer wel ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’

1° Berekening toelaatbaarheidsdatum los van de ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’

Wanneer een of meerdere subgroepen ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ werden gevormd, wordt de datum van de toelaatbaarheidsdatum in eerste instantie berekend zonder rekening te houden met deze subgroep(en) (= **V.I.¹**).

2° ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ uitgevoerd vóór bereiken V.I.¹-datum

Wanneer op de datum waarop een eerste veroordeling uit een subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ in uitvoering wordt gebracht, de op basis van § 4 berekende toelaatbaarheidsdatum (= **V.I.¹**) nog niet was bereikt, wordt de veroordeling uit de groep

‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ toegevoegd aan de groep ‘Nieuwe veroordelingen’ en wordt de toelaatbaarheidsdatum herberekend op basis van § 2 of § 3, en § 4 (= **eindresultaat V.I.²**).

3° ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ uitgevoerd na bereiken V.I.¹-datum

Wanneer op de datum waarop een eerste veroordeling uit een subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ in uitvoering wordt gebracht, de op basis van § 4 berekende toelaatbaarheidsdatum (= **V.I.¹**) reeds was bereikt, wordt, op basis van § 2, een nieuwe berekening gemaakt voor die veroordeling (= **resultaat a**).

Van dit resultaat (= **a**) worden de periodes van hechtenis ondergaan voor deze feiten slechts afgetrokken in de mate waarin deze periodes zich situeren na de toelaatbaarheidsdatum zoals berekend op basis van § 4 (= **V.I.¹**) (= **resultaat b**).

Aan de hand van het aldus bekomen resultaat (= **b**) wordt voorlopig de datum voor toelaatbaarheid gefixeerd door te tellen vanaf de datum van de uitvoering van de veroordeling uit de subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ (= **resultaat c**).

De definitieve datum van toelaatbaarheid voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bekomen door bij het voorlopige resultaat (= **c**) de periodes van strafonderbreking op te tellen die zich situeren na de datum van uitvoering van de veroordeling in de subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ en vóór het voorlopig resultaat (= **c**) (= **eindresultaat V.I.³**).

4° Volgende ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ uitgevoerd vóór bereiken V.I.²-datum

Wanneer op de datum waarop de volgende veroordeling uit een subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ in uitvoering wordt gebracht, de op basis van 2° van deze paragraaf berekende toelaatbaarheidsdatum (= **V.I.²**) nog niet was bereikt, wordt de veroordeling uit deze subgroep toegevoegd aan de groep ‘Nieuwe veroordelingen’ en wordt de toelaatbaarheidsdatum herberekend op basis van § 2 of § 3, en § 4 (= **eindresultaat V.I.⁴**).

5° Volgende ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ uitgevoerd vóór bereiken V.I.³-datum

Wanneer op de datum waarop de volgende veroordeling uit een subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ in uitvoering wordt gebracht, de op basis van 3° van deze paragraaf berekende toelaatbaarheidsdatum (= **V.I.³**) nog niet was bereikt, wordt de veroordeling uit deze subgroep toegevoegd aan de vorige subgroep ‘Feiten tijdens de strafuitvoering’ en wordt op basis van § 2, een nieuwe berekening gemaakt voor beide veroordelingen (= **resultaat d**).

Van dit resultaat (= **d**) worden de periodes van hechtenis ondergaan voor deze feiten slechts afgetrokken in de mate waarin deze periodes zich situeren na de toelaatbaarheidsdatum zoals berekend op basis van § 4 en vóór de eerste uitvoering van de veroordeling uit de vorige groep ‘Feiten tijdens strafuitvoering’ (= **resultaat e**).

Aan de hand van het aldus bekomen resultaat (= **e**) wordt voorlopig de datum voor toelaatbaarheid gefixeerd door te tellen vanaf de datum van de eerste uitvoering van de veroordeling uit de groep waaraan de veroordeling werd toegevoegd (= **resultaat f**).

De definitieve datum van toelaatbaarheid voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bekomen door bij het voorlopige resultaat (= **f**) de periodes van strafonderbreking op te tellen die zich situeren na de datum van de uitvoering van de veroordeling uit de groep waaraan de veroordeling werd toegevoegd en vóór van het voorlopig resultaat (= **f**) (= **eindresultaat V.I.⁵**).

6° Volgende 'Feiten tijdens de strafuitvoering' uitgevoerd na bereiken V.I.²-datum

Wanneer op de datum waarop de volgende veroordeling uit een subgroep 'Feiten tijdens de strafuitvoering' in uitvoering wordt gebracht, de op basis van 2° van deze paragraaf berekende toelaatbaarheidsdatum (= V.I.²) reeds was bereikt, wordt, op basis van § 2, een aparte berekening gemaakt voor die veroordeling (= **resultaat g**).

Van dit resultaat (= **g**) worden de periodes van hechtenis ondergaan voor deze feiten slechts afgetrokken in de mate waarin deze periodes zich situeren na de toelaatbaarheidsdatum zoals berekend op basis van 2° van deze paragraaf (= V.I.²) (= **resultaat h**).

Aan de hand van het aldus bekomen resultaat (= **h**) wordt voorlopig de datum voor toelaatbaarheid gefixeerd door te tellen vanaf de datum van de uitvoering van de veroordeling uit de groep 'Feiten tijdens de strafuitvoering' (= **resultaat i**).

De definitieve datum van toelaatbaarheid voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bekomen door bij het voorlopige resultaat (= **i**) de periodes van strafonderbreking op te tellen die zich situeren na de datum van uitvoering van de veroordeling in de groep 'Feiten tijdens de strafuitvoering' en vóór het voorlopig resultaat (= **i**) (= **eindresultaat V.I.⁶**).

7° Volgende 'Feiten tijdens de strafuitvoering' uitgevoerd na bereiken V.I.³-datum

Wanneer op de datum waarop de volgende veroordeling uit een subgroep 'Feiten tijdens de strafuitvoering' in uitvoering wordt gebracht, de op basis van 3° van deze paragraaf berekende toelaatbaarheidsdatum (= V.I.³) reeds was bereikt, wordt, op basis van § 2, een aparte berekening gemaakt voor die veroordeling (= **resultaat j**).

Van dit resultaat (= **j**) worden de periodes van hechtenis ondergaan voor deze feiten slechts afgetrokken in de mate waarin deze periodes zich situeren na de toelaatbaarheidsdatum zoals berekend op basis van § 4 (= V.I.¹) en vóór de eerste uitvoering van een veroordeling in de eerdere groep 'Feiten tijdens de strafuitvoering', of na de toelaatbaarheidsdatum zoals berekend op basis van 3° van deze paragraaf (= V.I.³) (= **resultaat k**).

Aan de hand van het aldus bekomen resultaat (= **k**) wordt voorlopig de datum voor toelaatbaarheid gefixeerd door te tellen vanaf de datum van de uitvoering van de veroordeling uit de groep 'Feiten tijdens de strafuitvoering' (= **resultaat l**).

De definitieve datum van toelaatbaarheid voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bekomen door bij het voorlopige resultaat (= **l**) de periodes van strafonderbreking op te tellen die zich situeren na de datum van uitvoering van de veroordeling in de groep 'Feiten tijdens de strafuitvoering' en vóór het voorlopig resultaat (= **l**) (= **eindresultaat V.I.⁷**).

§ 6. Wettelijke herhaling

De regel volgens dewelke de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling vastgesteld wordt op twee derde van de straf, geldt zowel voor de algemene wettelijke herhaling op grond van de artikelen 54, 55 en 56 van het Strafwetboek als voor de specifieke herhaling vastgesteld in de rechterlijke beslissing op grond van bepaalde artikelen van het Strafwetboek of van bijzondere wetten.

De veroordeelde wordt geacht in staat van wettelijke herhaling te zijn indien zulks door een rechter is vastgesteld. Bijgevolg kan in bepaalde gevallen slechts bij het lezen van de beslissing tot veroordeling in haar geheel uitgemaakt worden of de staat van wettelijke herhaling door de rechter is vastgesteld in het overwegend of beschikkend gedeelte van het vonnis of arrest.

Het is zo dat de feitenrechter in de betichting kan vaststellen dat alle kenmerken van de herhaling aanwezig zijn zonder daarom gebruik te maken van de hem verleende mogelijkheid om de bij wet gestelde straf te verzwaren.

§ 7 Voorgaande hechtenissen

Met voorgaande hechtenissen wordt verwezen naar alle voorgaande hechtenissen, van welke aard ook, ondergaan op de in uitvoering zijnde veroordelingen voor zover zij betrokken worden in de berekening van het strafeinde.

VOOR DE MINISTER:
De Directeur-generaal,

G. VAN BELLE

§ 2

Enkel 'Nieuwe veroordelingen'

§ 2, 1°

geen WH = 1/3

§ 2, 2°

WH = 2/3

§ 2, 1°, eerste lid

A = totaal der straffen

§ 2, 2°, eerste lid

F = totaal der straffen

§ 2, 1°, tweede lid

B = A min genade

§ 2, 2°, tweede lid

G = F min genade

§ 2, 1°, derde lid

C = B/3

§ 2, 2°, derde lid

H = Gx2/3

§ 2, 1°, vierde lid

Respecteren minimum (= **D**):

§ 2, 2°, vierde lid

als H > 14 jaar dan **I**¹ = 14 jaar

als B < 90 dan D = B

§ 2, 2°, vijfde lid

Respecteren minimum (= **I**¹)

als C < 90 dan D = 90

als G < 180 dagen dan **I**¹ = G

als H < 180 dagen dan **I**¹ = 180 dagen

§ 2, 1°, vijfde lid

Indien levenslange straf: **E** = D + 10 jaar

§ 2, 2°, zesde lid

Indien levenslange straf: **I**² = **I**¹ + 14 jaar

§ 2, 3°

J = (D of E) + **I**¹ of **I**² (J is af te ronden naar boven)

§ 2, 4°

K = J - voorgaande hechtenissen

§ 4, eerste lid

V = datum aanvang van de straf + K

§ 4, tweede lid

V.I.¹ = V + aantal dagen strafonderbreking vóór V

§ 3	Meerdere groepen		
§ 1	Indeling per groep		
§ 3, eerste lid	Berekening per groep		
§ 3, 1°, eerste lid	geen W.H. = 1/3	§ 3, 2°, eerste lid	W.H. = 2/3
§ 3, 1°, tweede lid	$L = \text{totaal der straffen}^*$	§ 3, 2°, tweede lid	$P = \text{totaal der straffen}^*$
§ 3, 1°, derde lid	$M = L - \text{genade}$	§ 3, 2°, derde lid	$Q = P - \text{genade}$
§ 3, 1°, vierde lid	$N = M/3$	§ 3, 2°, vierde lid	$R^1 = Q \times 2/3$
§ 3, 3°	Levenslange straffen:	§ 3, 2°, vierde lid	Levenslange straffen:
§ 3, 4°, eerste lid	$O = N + 10 \text{ jaar}$		$R^2 = R^1 + 14 \text{ jaar}$
§ 3, 5°	$S = (N \text{ of } O) + R^1 \text{ of } R^2$		
	$T = S - \text{voorgaande hechtenissen}$		
§ 3, 5°	Respecteren van het wettelijk minimum		
§ 3, 5°, eerste lid	1 enkel de groepen waar $T > 0$ worden weerhouden		
§ 3, 5°, tweede lid	2 $T > 0$ enkel in de groep 'Nieuwe veroordeling':		
	1/3:	als $M < 90$ dan $T^1 = M$	
		als $N < 90$ dan $T^1 = 90$	
	2/3:	als $Q < 180$ dan $T^2 = Q$	
		als $R^1 < 180$ dan $T^2 = 180$	
§ 3, 5°, derde lid	3 $T > 0$ in meerder groepen:		
§ 3, 5°, derde lid, a	Het wettelijk minimum wordt gerespecteerd als:		
§ 3, 5°, derde lid, b	N in één van die groepen ≥ 90 of indien een levenslange straf wordt ondergaan		
	R^1 in één van die groepen ≥ 180 of indien een levenslange straf wordt ondergaan		
§ 3, 5°, vierde lid	zoniet,		
§ 3, 5°, vierde lid	- als M in een weerhouden groep ≥ 90 dan $T^3 = 90$ in die groep waar $90 - N$ het kleinste verschil geeft		
	- als M in alle weerhouden groepen < 90		
	dan $T^4 = M$ van de groep waar $90 - M$ het kleinste verschil geeft		
§ 3, 5°, vijfde lid	- als Q in een weerhouden groep ≥ 180 dan $T^5 = 180$ in die groep waar $180 - R^1$ het kleinste verschil geeft		
§ 3, 5°, vijfde lid	- als Q in alle weerhouden groepen < 180		
	dan $T^6 = Q$ van de groep waar $180 - Q$ het kleinste verschil geeft		
§ 3, 6°	$U = \text{de som van } T \text{ (... tot } T^6) \text{ in de weerhouden groepen}$ (U is af te ronden naar boven)		
§ 4, eerste lid	$V = \text{eerste datum strafuitvoering binnen de weerhouden groepen} + U$		
§ 4, tweede lid	$V.I.^1 = V + \text{aantal dagen strafonderbreking vóór } V$		

§ 3, 1°, a en 2°, a * enkel uitstel uitvoerbaar
(VI of VLV op effect. ged. wordt niet ingetrokken)
straf = gedeelte met uitstel

§ 3, 1°, b en 2°, b * uitstel uitvoerbaar
(effect. is in uitvoering of ondergaan of begenadigd)
straf = veroordeling
(+ rekening houden met voorg. hechtenis)

§ 5

Datum toelaatbaarheid wanneer wel 'Feiten tijdens de strafuitvoering'.

A = aanvangsdatum van de straf

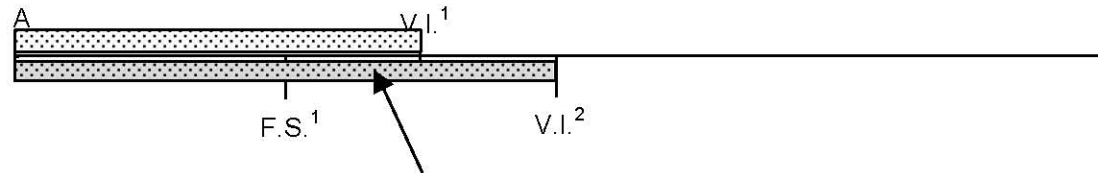
F.S.¹ = eerste feiten tijdens de strafuitvoering

F.S.² = volgende feiten tijdens de strafuitvoering

V.I.¹ = datum toelaatbaarheid V.I. zonder rekening te houden met 'Feiten tijdens de strafuitvoering'

§ 5. 2°

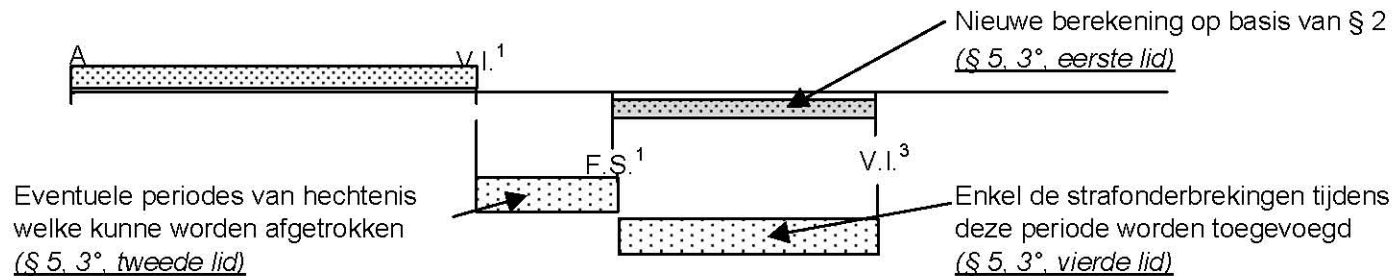
'Feiten tijdens de strafuitvoering' uitgevoerd vóór bereiken V.I.¹-datum

De groepen worden samengevoegd. Berekening op basis van § 2 of § 3, en § 4

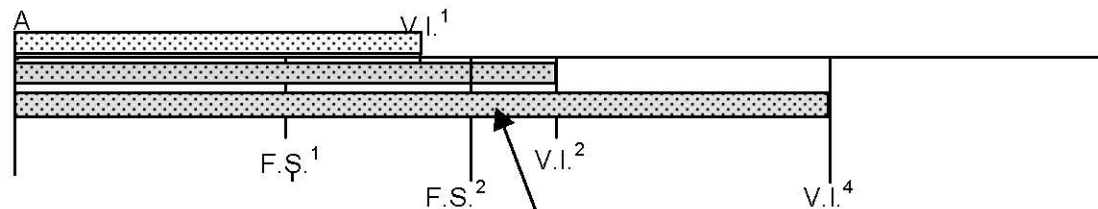
§ 5. 3°

'Feiten tijdens de strafuitvoering' uitgevoerd na bereiken V.I.¹-datum

§ 5. 4°

Volgende 'Feiten tijdens de strafuitvoering' uitgevoerd vóór bereiken V.I.²-datum

De groepen worden samengevoegd. Berekening op basis van § 2 of § 3, en § 4

§ 5. 5°

Volgende 'Feiten tijdens de strafuitvoering' uitgevoerd vóór bereiken V.I.³-datum

Ministerie van Justitie
•
Directoraat-generaal Strafinrichtingen
•
Dienst Individuele Gevallen en Genade

26 januari 1999
M.O.1694 / XIX

Mevrouw, Mijnheer de Directeur,

BETREFT : halve vrijheid met het oog op de reclassering

Mevrouw, Mijnheer de Directeur

De wetten van 5 maart 1998 en 18 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling voorzien niet in de mogelijkheid dat de Commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling een halve vrijheid met het oog op de voorwaardelijke invrijheidstelling toekennen. Deze strafuitvoeringsmodaliteit kan dus niet onder deze vorm voorgesteld worden.

Zij wordt vervangen door **de halve vrijheid met het oog op de reclassering**.

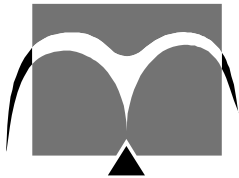
Deze bepalingen hebben als doel deze materie voorlopig te regelen. De toepassing van deze maatregel zal na een proefperiode van zes maanden het voorwerp uitmaken van een evaluatie.

- Het doel van de maatregel moet erin bestaan de reclassering van de veroordeelde te bevorderen: het kan gaan over de deelname aan een vorming, het volgen van een therapeutisch programma, het uitoefenen van een beroepsactiviteit e.d.
- De huidige bepalingen betreffen de definitief veroordeelden die één of meer straffen ondergaan waarvan het totaal de drie jaar gevangenisstraf te boven gaat.
- Het voordeel van deze maatregel kan maar toegekend worden op maximum zes maanden voor de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

- Het **gemotiveerde** voorstel van de halve vrijheid met het oog op de reclassering wordt ingediend door de directie en omvat:
 - het advies van het personeelscollege
 - een omstandig rapport van de Psychosociale Dienst
 - de uiteenzetting van de feiten
 - het uittreksel uit het Strafreger
 - het berekeningsblad voor de datum van de toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling
 - alle nuttige inlichtingen omtrent de burgerlijke partijen
 - alle vereiste bewijsstukken ter staving van de aanvraag
- Het voorstel wordt bij staat 58 gericht aan de Dienst Individuele Gevallen die een gemotiveerde beslissing neemt om de maatregel al dan niet toe te kennen en in voorkomend geval onder welke voorwaarden.
- De veroordeelde moet uitdrukkelijk op de hoogte gebracht worden van het feit dat de toekenning van deze maatregel geenszins de beslissing van de Commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling bindt. De Commissie neemt volledig autonoom de beslissing betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling.
- Het parket van de plaats waar de halve vrijheid verloopt, wordt door u, per telefax drie dagen voor de maatregel ingaat, op de hoogte gebracht van de toekenning, van de modaliteiten en van de voorwaarden waaraan de maatregel is onderworpen.
- De verlofregeling eigen aan de maatregel van halve vrijheid, blijft geldig.

VOOR DE MINISTER :
De Directeur-generaal,

G. VAN BELLE

Ministerie van Justitie

Directoraat-generaal Strafinrichtingen

1706/XIX
20 december 1999

Mevrouw, Mijnheer de Directeur,

Betreft: Voorlopige invrijheidstelling – vervangende gevangenisstraf

De bestaande omzendbrieven met betrekking tot de voorlopige invrijheidstelling dienen vanaf heden in die zin te worden toegepast dat met de vervangende gevangenisstraffen die in uitvoering zijn geen rekening meer wordt gehouden bij de berekening van de datum van voorlopige invrijheidstelling, welke ook de feiten zijn die aan die vervangende straf ten grondslag liggen.

Hierbij dienen twee uitzonderingen in acht te worden genomen:

Voor veroordeelden met een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie jaar blijven de eventueel in uitvoering zijnde vervangende gevangenisstraffen onverkort gelden. Dit betekent dat bij de berekening van de toelaatbaarheidsdatum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling met de vervangende straffen rekening dient te worden gehouden.

Voor veroordeelden met een hoofdgevangenisstraf van minder dan drie jaar maar die, rekening houdend met hun vervangende gevangenisstraf(fen), meer dan drie jaar moeten ondergaan, blijven de in uitvoering zijnde vervangende gevangenisstraffen onverkort gelden wanneer op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze omzendbrief reeds een voorstel tot voorwaardelijke invrijheidstelling door de directeur was opgemaakt. Ook al treft de VI-commissie ingevolge dit voorstel een negatieve beslissing, de vervangende gevangenisstraffen moeten worden uitgeboet aangezien de commissie bevoegd blijft.

Ik wil er U aan herinneren dat de voorlopige invrijheidstelling geen automatisme is: wanneer er contra-indicaties bestaan, mag de betrokkene niet worden vrijgesteld, tenzij aan deze contra-indicaties via het opleggen van voorwaarden (zoals een maatschappelijke begeleiding en/of een behandeling) kan worden tegemoet gekomen. Wanneer er zelfs mét oplegging van voorwaarden onvoldoende garanties bestaan naar resocialisatie en recidive moet over de eventuele invrijheidstelling door de VI-commissie worden beslist.

Ook blijft de bestaande verplichting tot een voorafgaandelijk gespecialiseerd advies voor bepaalde seksuele delinquenten onverkort van kracht.

De Minister van Justitie

Marc Verwilghen

**Federale
overheidsdienst Justitie**

□
Directoraat-generaal Uitvoering
van straffen en maatregelen

□
Staf directeur-generaal

**Ministeriële omzendbrief nr. 1762 – SI -
11 februari 2004**

Betreft: Toelaatbaarheid voor penitentiair verlof

Mevrouw, mijnheer de directeur

Alinea 7 van punt a) “feitelijke elementen of voorwaarden” van de titel “Criteria van toekenning” van de ministeriële omzendbrief nr. 1254/I van 30 april 1976, gewijzigd door de ministeriële omzendbrief nr. 1695/XIX van 11 februari 1999, betreffende de termijnen van toelaatbaarheid voor de toekenning van penitentiair verlof wordt opgeheven en vervangen door de volgende tekst:

“De termijnen voor de toelaatbaarheid voor de toekenning van verlof zijn de volgende:

- voor de veroordeelden met effectieve hoofdgevangenisstraffen waarvan het totaal **niet meer dan drie jaar** bedraagt: negen maanden voorafgaand aan de toelaatbaarheidsdatum voor de voorlopige invrijheidstelling voor zover reeds drie maanden detentie ondergaan is, voorgaande hechtenis inbegrepen;
- voor de veroordeelden met effectieve hoofdgevangenisstraffen waarvan het totaal **meer dan drie jaar** bedraagt: negen maanden voorafgaand aan de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidstelling, bedoeld in artikel 2, eerste lid van de wet van 5 maart 1998 betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling, voor zover reeds drie maanden detentie ondergaan is, voorgaande hechtenis inbegrepen.”.

Deze wijziging beoogt volgende doelstellingen:

1. Het herstellen van het evenwicht tussen de verschillende doelstellingen van de ministeriële omzendbrief nr. 1254 van 30 april 1976 betreffende het penitentiair verlof, zijnde:
 - het isolement van het penitentiair milieu te milderen;
 - de familiale en sociale relaties van de gedetineerde te bevorderen;
 - de sociale reïntegratie van de gedetineerde voor te bereiden.

Bijgevolg dient, vooral bij de eerste penitentiare verloven, de nadruk te worden gelegd op de bevordering van de familiale, affectieve en sociale relaties teneinde dit “hernieuwd contact” tussen de gedetineerde, zijn omgeving en de maatschappij alle kansen te geven. Het is dus niet aangewezen om in dit stadium aan de gedetineerde voorwaarden op te leggen met betrekking tot zijn sociaal-economische reïntegratie aangezien deze tijdens volgende verloven gerealiseerd kunnen worden.

2. Het is aangewezen om de toelaatbaarheidsdatum voor penitentiair verlof voor de veroordeelden met effectieve hoofdgevangenisstraffen waarvan het totaal niet meer dan drie jaar bedraagt te berekenen op basis van de toelaatbaarheidsdatum voor de voorlopige invrijheidstelling in plaats van deze voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Deze instructies zijn onmiddellijk van toepassing. De gedetineerden die zich op minder dan twee maanden van de toelaatbaarheidsdatum van het penitentiair verlof bevinden of die deze datum bereikt hebben, moeten derhalve op de hoogte gebracht worden dat zij een aanvraag voor verlof kunnen indienen.

De Minister
Laurette ONKELINX

**Federale
overheidsdienst Justitie**

Directoraat-generaal Uitvoering
van straffen en maatregelen

Staf directeur-generaal

Ministeriële omzendbrief nr. 1771 – SI –

17 januari 2005

Betreft: Ministeriële omzendbrief nr. 1771. Voorlopige invrijheidstelling.

Voorlopige Invrijheidstelling

Inleiding

De voorlopige invrijheidstelling is al jaren een belangrijk instrument in handen van de strafuitvoering. Oorspronkelijk ingevoerd op individuele basis, is zij doorheen de jaren geëvolueerd naar een ruimere en collectieve toepassing in de strijd tegen de overbevolking. De afgelopen jaren zijn er echter zowel restricties als verdere versoepelingen doorgevoerd. Door deze opeenvolgende en soms tegenstrijdige signalen is het in de praktijk niet langer duidelijk wat het doel van een voorlopige invrijheidstelling is en op welke manier de verschillende circulaires dienen te worden geïnterpreteerd. Bovendien wordt de toepassing ervan, door de vele en uiteenlopende richtlijnen, complex en onoverzichtelijk. Omwille van deze redenen achten we het noodzakelijk een nieuwe regelgeving omtrent de voorlopige invrijheidstelling uit te werken. We zijn er ons van bewust dat deze van tijdelijke aard is, gezien de voorlopige invrijheidstelling mee zal opgenomen worden in de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechtbanken en een wettelijke basis zal krijgen. Het is dan ook niet het geschikte moment om fundamentele wijzigingen door te voeren. Toch betrachten we met deze circulaire een aantal belangrijke doelstellingen, nl. :

- 1) de bundeling van alle bestaande onderrichtingen inzake voorlopige invrijheidstelling;
- 2) in een duidelijke, transparante regelgeving;
- 3) waarvan de doelstelling terug wordt uitgeklaard;
- 4) om een vlotte, correcte toepassing ervan te garanderen.

Tenslotte wijzen we er op dat het toepassingsgebied van de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling in principe alle veroordeelden omvat, ongeacht de duur van hun straf, en dat elke veroordeelde dus het recht heeft op het opstarten van een procedure tot voorwaardelijke invrijheidstelling.

Definitie en toepassingsgebied

In dit bundel zijn verschillende vormen van voorlopige invrijheidstelling te onderscheiden :

Een voorlopige invrijheidstelling zoals bedoeld in Deel I is **een vervroegde invrijheidstelling van veroordeelden voor wie het totaal van de hoofdgevangenisstraffen de 3 jaar niet overschrijdt** en die recht hebben op verblijf in het land.

Voor de voorlopige invrijheidstelling van **veroordeelden zonder recht op verblijf** (Deel II), **met het oog op uitlevering** (Deel III) of **omwille van gezondheidsredenen** (Deel IV) gaat het om een vervroegde invrijheidstelling van veroordeelden waarbij er geen maximale strafduur is bepaald.

Definitief veroordeelden met recht op verblijf in het land, **voor wie het totaal aan hoofdgevangenisstraffen de drie jaar niet overschrijdt**, en die tevens **ter beschikking van de regering** werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten, worden uitgesloten van de procedure tot voorlopige invrijheidstelling, en worden doorverwezen naar de procedure tot voorwaardelijke invrijheidstelling, volgens de regels die daar gelden.

Doelstelling

De voorlopige invrijheidstelling van **veroordeelden met hoofdgevangenisstraffen tot en met 3 jaar, al dan niet met recht op verblijf in het land**, heeft tot doel de overbevolking in de gevangenis, en de negatieve gevolgen hiervan voor gedetineerden en personeel, tegen te gaan. In onderstaande regelgeving wordt uiteengezet hoe de voorbereiding en de uitvoering dienen te verlopen met het oog op het vermijden van recidive. De regelgeving m.b.t. veroordeelden zonder recht op verblijf in het land wordt zoveel mogelijk afgestemd op diegene die geldt voor veroordeelden die wel recht op verblijf in het land hebben.

De voorlopige invrijheidstelling van **vreemdelingen zonder recht op verblijf in het land en met een straf van meer dan 3 jaar**, de voorlopige invrijheidstelling **met het oog op uitlevering of om medische redenen** worden in de lijn van de voorgaande regelgeving vereenvoudigd en op elkaar afgestemd. Zij richten zich echter in de eerste plaats op de specificiteit van de situatie van de betrokken categorieën.

De volgende circulaire en collectieve brieven worden hierbij opgegeven:

20/05/1981 nr. 1390/IX	30/12/1981 nr. 1409/IX
02/08/1982 nr. 1417/IX	28/07/1989 nr. 1544/IX
08/11/1991 nr. 1573/IX	27/11/1991 nr. 1574/IX
04/08/1993 nr. 1615/IX	04/03/1994 nr. 1623/IX
04/07/1994 nr. 1628/IX	09/05/1996 nr. 1659/IX
13/09/1996 nr. 1667/IX	22/08/1997 nr. 1678/IX
20/12/1999 nr. 1706/XIX	29/02/2000 nr. 1710/XIX
20/09/2000 nr. 52	18/04/2003 nr. 1756

In onderstaand bundel wordt een onderscheid gemaakt tussen :

- **Deel I** : voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden met recht op verblijf in het land voor wie het totaal aan hoofdgevangenisstraffen tot en met 3 jaar bedraagt
zie p 3.
 - **Deel II** : voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden zonder recht op verblijf in het land
zie p 9.
 - **Deel III** : voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering
zie p 19.
 - **Deel IV** : voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden wegens gezondheidsredenen
zie p 21.

Om de bundeling van de toepasselijke regelgeving volledig te maken wordt in bijlage 1 een lijst opgenomen waarin de verschillende gehanteerde begrippen worden gedefinieerd. In de volgende bijlagen worden aanverwante documenten (eventueel in aangepaste vorm) opgenomen.

Deel I : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden met recht op verblijf in het land voor wie het totaal aan hoofdgevangenisstraffen tot en met 3 jaar bedraagt

Deel I.1 : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden die uitsluitend vervangende gevangenisstraffen ondergaan

1. Rechthebbenden

- De veroordeelden die uitsluitend één of meerdere vervangende gevangenisstraffen ondergaan.
- De veroordeelden die, nadat ze hun hoofdgevangenisstraffen hebben ondergaan, uitsluitend opgesloten blijven om hun vervangende gevangenisstraf te ondergaan.

2. Uitsluitingen

- De veroordeelden voor gevangenisstraffen ter vervanging van de werkstraf.
- De veroordeelden zonder recht op verblijf in het land.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij worden onmiddellijk in vrijheid gesteld. Er dienen geen specifieke contra-indicaties te worden nagegaan.

4. Procedure

De directeur van de gevangenis neemt de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling.

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt er geen begeleiding opgelegd.

Deel I.2 : Voorlopige invrijheidstelling van de veroordeelden voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen tot en met 6 maanden bedraagt

1. Rechthebbenden

- Definitief veroordeelden tot één of meerdere in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen waarvan het totaal tot en met 6 maanden bedraagt.

2. Uitsluitingen

- De veroordeelden tot gevangenisstraffen ter vervanging van een autonome werkstraf (zij vallen onder de toepassingsvoorwaarden van Deel I.3.3).
- De veroordeelden zonder recht op verblijf in het land.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering..
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij worden onmiddellijk in vrijheid gesteld. Er dienen geen specifieke contra-indicaties te worden nagegaan.

4. Procedure

De directeur van de gevangenis neemt de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling.

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt geen begeleiding opgelegd.

Deel I.3 : Voorlopige invrijheidstelling van de veroordeelden voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 6 maanden tot en met 1 jaar bedraagt

1. Rechthebbenden

- Definitief veroordeelden voor wie het totaal van de in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 6 maanden tot en met 1 jaar bedraagt.
- De veroordeelden tot gevangenisstraffen ter vervanging van een autonome werkstraf tot en met 1 jaar.

2. Uitsluitingen

- De veroordeelden voor wie de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling werd gevat.
- De veroordeelden zonder recht op verblijf in het land.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij worden vrijgesteld zodra ze het voorgeschreven gedeelte van hun straf hebben uitgezeten. Dit gedeelte bedraagt bij veroordeelden voor wie het totaal van de in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen :

- niet meer dan **4 maanden** bedraagt: **15 dagen** hechtenis
- meer dan **4 maanden en ten hoogste 7 maanden** bedraagt: **1 maand** hechtenis
- meer dan **7 maanden en ten hoogste 8 maanden** bedraagt: **2 maanden** hechtenis
- meer dan **8 maanden en ten hoogste 1 jaar** bedraagt: **3 maanden** hechtenis

Buiten de tijdsvoorwaarde dienen er geen specifieke contra-indicaties te worden nagegaan.

4. Procedure

De directeur van de gevangenis neemt de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling. Hij overhandigt een afschrift van de beslissing aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt geen begeleiding opgelegd.

6. Intrekking

Intrekking is mogelijk wegens een wanbedrijf of misdaad gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling is.

Deel I.4 : Voorlopige invrijheidstelling van de veroordeelden voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 1 jaar tot en met 3 jaar bedraagt
--

1. Rechthebbenden

- Definitief veroordeelden waarvoor het totaal van de in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 1 jaar tot en met 3 jaar bedraagt.

2. Uitsluitingen

- De veroordeelden voor wie de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling werd gevat.
- De veroordeelden zonder recht op verblijf in het land.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij komen in aanmerking voor een voorlopige invrijheidstelling

- zodra de datum tot toelaatbaarheid werd bereikt volgens de regels die gelden bij een voorwaardelijke invrijheidstelling, doch zonder rekening te houden met de wettelijke herhaling voorzien in art 2 b en de minima van 3 en 6 maanden voorzien in art 2 a en b van de wet van 5 maart 1998 tot voorwaardelijke invrijheidstelling.
- Na controle van de contra-indicaties zoals beschreven punt 4A & B

4. Procedure

De procedure is verschillend naargelang het al dan niet gaat om veroordelingen omwille van seksuele feiten gepleegd t.o.v. minderjarigen, waarvan het totaal aan hoofdgevangenisstraffen meer dan 1 jaar tot en met 3 jaar bedraagt.

4 A. Definitief veroordeelden die **niet veroordeeld werden tot een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van meer dan 1 jaar wegens feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 386ter van het Strafwetboek, gepleegd ten aanzien van minderjarigen**

De directeur **beslist** over de voorlopige invrijheidstelling.

Drie maanden voor het bereiken van de datum van toelaatbaarheid¹, wordt het dossier voorgelegd aan de directeur in functie van een beslissing m.b.t. de voorlopige invrijheidstelling.

De directeur gaat de **contra-indicaties** voor een voorlopige invrijheidstelling na.

Deze contra-indicaties hebben betrekking op de volgende elementen:

- niet in de mogelijkheid verkeren om in zijn materiële behoeften te voorzien (onderdak, bestaansmiddelen);
- een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden.

¹ Indien de toelaatbaarheidsdatum reeds is bereikt op het moment dat de straf definitief wordt betekend dit onmiddellijk.

De voorlopige invrijheidstelling wordt toegekend zonder dat men aan de veroordeelde specifieke voorwaarden oplegt. Indien wenselijk kan men betrokkene verwijzen naar het reguliere hulpverleningscircuit. In uitzonderlijke gevallen kunnen geïndividualiseerde voorwaarden worden opgelegd teneinde recidivebeperkend te werken. De aldus opgelegde voorwaarden zullen vermeld worden op de *vrijlatingsfiche*². In dat geval wordt eveneens mandaat gegeven aan de Dienst Justitiehuizen.

De directeur overhandigt een afschrift van de beslissing aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

De beslissing tot het opleggen van geïndividualiseerde voorwaarden dient te worden gemotiveerd. Een beslissing tot niet invrijheidstelling dient eveneens te worden gemotiveerd.

Opmerking:

Toepassing M.O. nr. 1752 van 27/02/2003: Hangende zaak: bijlage I

Toepassing M.O. nr. 1696 van 26/02/1999: VI-procedure punt 4.2.1: bijlage I

4 B. Definitief veroordeelden die werden veroordeeld tot een totaal aan hoofdgevangenisstraffen van meer dan 1 jaar wegens feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 386ter van het Strafwetboek, gepleegd ten aanzien van minderjarigen

De directeur **doet het voorstel** tot voorlopige invrijheidstelling aan de Dienst Individuele Gevallen.

4.1 Voorbereidende fase

Zodra het/de vonnis/sen of arrest/en definitief zijn, wordt het dossier voorgelegd aan de directeur in functie van een beslissing m.b.t. de te volgen procedure: voorlopige invrijheidstelling of voorwaardelijke invrijheidstelling.

De directeur:

- verzamelt de informatie die hij nodig acht voor het dossier, in het bijzonder over de volgende punten:
 - het slachtoffer: er wordt een verzoek tot informatie met betrekking tot het slachtoffer gericht aan Dienst Individuele Gevallen. Deze dienst zal contact opnemen met het betrokken parket. De Dienst Individuele Gevallen zal het antwoord bezorgen aan de directie van de betrokken inrichting;
 - indien dit nodig wordt geacht : het gerechtelijk bundel.

4.2. Opstellen van het advies door de strafinrichting

De PSD:

- stelt een *deskundig advies*³ op;
- Indien de veroordeelde een straf ondergaat voor een van de feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek (m.n. aanranding van de eerbaarheid en verkrachting), gepleegd t.o.v. minderjarigen of met hun deelneming, stelt de PSD een begeleiding voor. Zij bereidt deze voor en zorgt voor de ondertekening van een *prestatieverbintenis*⁴.

De directeur gaat de **contra-indicaties** voor een vervroegde invrijheidstelling na.

Deze contra-indicaties hebben betrekking op de volgende elementen:

- niet in de mogelijkheid verkeren om in zijn materiële behoeften te voorzien (onderdak, bestaansmiddelen);
- een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden;
- het risico tot het lastig vallen van het slachtoffer.

² Formulier Vrijlatingsfiche: bijlage II

³ Deskundig advies: bijlage I

⁴ Prestatieverbintenis: bijlage I

Er worden geïndividualiseerde voorwaarden opgelegd teneinde recidivebeperkend te werken.

De directeur maakt het voorstel over aan de Dienst Individuele Gevallen⁵. Wanneer er zich wijzigingen voordoen in de toestand van de veroordeelde nadat het voorstel werd overgemaakt aan de Dienst Individuele Gevallen, moet deze dienst hiervan zo snel mogelijk op de hoogte worden gebracht.

4.3 De beslissing

De Dienst Individuele Gevallen beslist over de al dan niet toekenning van de voorlopige invrijheidstelling. Een beslissing tot niet invrijheidstelling dient te worden gemotiveerd.

De directeur overhandigt een afschrift van de beslissing aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

De beslissing tot invrijheidstelling en de voorwaarden opgelegd in het belang van het slachtoffer worden, vóór de invrijheidstelling ingaat, door de directeur van de gevangenis desgevallend medegedeeld aan de Dienst Slachtofferonthaal van het gerechtelijk arrondissement waar het slachtoffer woont.

4.4. Uitvoering van de beslissing

Wanneer de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling wordt uitgevoerd, wordt de vrijlatingsfiche onmiddellijk overgemaakt aan:

- de Dienst Individuele Gevallen;
- de directeur van het Justitiehuis van het gerechtelijk arrondissement waar de veroordeelde verklaard heeft zich te vestigen.

Er wordt mandaat gegeven aan de Dienst Justitiehuizen.

5. Opvolging

Voor de veroordeelden onder punt 4A gelden de voorwaarden opgelegd bij de invrijheidstelling voor de rest van de opgelegde strafduur. Dit wil zeggen dat er een maximumtermijn van 2 jaar is, te rekenen vanaf de datum van invrijheidstelling.

Voor de veroordeelden onder punt 4B wordt er een begeleidingstermijn van twee jaar opgelegd.

6. Intrekking

De intrekking van de voorlopige invrijheidstelling kan gebeuren:

- wegens niet-naleven van de gestelde voorwaarden binnen de bepaalde termijn (max. 2 jaar);
- wegens een wanbedrijf of misdaad gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling is.

Opmerking:

Toepassing M.O. nr. 1752 van 27/02/2003: Hangende zaak: bijlage I

Toepassing M.O. nr. 1696 van 26/02/1999: VI-procedure punt 4.2.1: bijlage I

⁵ Formulier zie bijlage III

Deel II : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden zonder recht op verblijf in het land

Zodra het dossier van een veroordeelde, van vreemde nationaliteit en zonder recht op verblijf in het land, definitief wordt vraagt de griffie de gegevens omtrent de verblijfstoestand op. Vervolgens wordt een van onderstaande procedures opgestart, afhankelijk van de strafduur.

Deel II.1 : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden, zonder recht op verblijf in het land, die uitsluitend vervangende gevangenisstraffen ondergaan

Deel II.2 : Voorlopige invrijheidstelling van de veroordeelden, zonder recht op verblijf in het land, voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen tot en met 6 maanden bedraagt

1. Rechthebbenden

Definitief veroordeelden die uitsluitend vervangende gevangenisstraffen ondergaan, of voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen tot en met 6 maanden bedraagt en :

- die het voorwerp uitmaken van een definitief K.B. tot uitzetting
- of die het voorwerp uitmaken van een definitief M.B. tot terugwijzing
- of die geen recht op verblijf in het land hebben.

2. Uitsluitingen

- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden tot gevangenisstraffen ter vervanging van een autonome werkstraf (zij vallen onder de toepassingsvoorwaarden van Deel II.3.3).
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij worden onmiddellijk vrijgesteld ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken. Er dienen geen specifieke contra-indicaties te worden nagegaan.

4. Procedure

De directeur neemt de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling volgens de modaliteiten bepaald door de Dienst Vreemdelingenzaken.

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt er geen begeleiding opgelegd.

Deel II.3 : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden, zonder recht op verblijf in het land, voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 6 maanden tot en met 1 jaar bedraagt .

1. Rechthebbenden

Definitief veroordeelden voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 6 maanden tot en met 1 jaar bedraagt en de definitief veroordeelden tot gevangenisstraffen ter vervanging van een autonome werkstraf tot en met 1 jaar:

- die het voorwerp uitmaken van een definitief K.B. tot uitzetting
- of die het voorwerp uitmaken van een definitief M.B. tot terugwijzing
- of die geen recht op verblijf in het land hebben.

2. Uitsluitingen

- De veroordeelden voor wie de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling werd gevat.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij worden vrijgesteld zodra ze het voorgeschreven gedeelte van hun straf hebben uitgezeten.

Dit gedeelte bedraagt bij veroordeelden voor wie het totaal van de in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen :

- niet meer dan **4 maanden** bedraagt: **15 dagen** hechtenis
- meer dan **4 maanden** en **ten hoogste 7 maanden** bedraagt: **1 maand** hechtenis
- meer dan **7 maanden** en **ten hoogste 8 maanden** bedraagt: **2 maanden** hechtenis
- meer dan **8 maanden** en **ten hoogste 1 jaar** bedraagt: **3 maanden** hechtenis

Buiten de tijdsvoorwaarden dienen er geen specifieke contra-indicaties te worden nagegaan.

4. Procedure

De directeur neemt de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling en stelt betrokkene vrij volgens de modaliteiten bepaald door de Dienst vreemdelingenzaken. Hij overhandigt een afschrift van de beslissing aan de gedefinieerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt geen begeleiding opgelegd.

6. Intrekking

Een voorlopige invrijheidstelling ter beschikking van de Dienst vreemdelingenzaken kan ingetrokken worden wegens een wanbedrijf of misdaad gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling is.

Deel II.4 : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden, zonder recht op verblijf in het land, voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 1 jaar tot en met 3 jaar bedraagt

1. Rechthebbenden

Definitief veroordeelden voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 1 jaar tot en met 3 jaar bedraagt en :

- die het voorwerp uitmaken van een definitief K.B. tot uitzetting
- of die het voorwerp uitmaken van een definitief M.B. tot terugwijzing
- of die geen recht op verblijf in het land hebben.

2. Uitsluiting

- De veroordeelden voor wie de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling werd gevat.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

Zij komen in aanmerking voor een voorlopige invrijheidstelling

- zodra de datum tot toelaatbaarheid werd bereikt volgens de regels die gelden bij een voorwaardelijke invrijheidstelling, doch zonder rekening te houden met de wettelijke herhaling voorzien in art 2 b en de minima van 3 en 6 maanden voorzien in art 2 a en b van de wet van 5 maart 1998 tot voorwaardelijke invrijheidstelling.
- Na controle van de contra-indicaties zoals beschreven onder punt 4.

4. Procedure

De directeur beslist over de voorlopige invrijheidstelling.

Drie maanden voor het bereiken van de datum toelaatbaarheid, wordt het dossier voorgelegd aan de directeur in functie van een beslissing m.b.t. de voorlopige invrijheidstelling.

Gezien de veroordeelde het land dient te verlaten en er weinig verifieerbare informatie omtrent de sociale situatie of het reclasseringsperspectief is zal u genoodzaakt zijn om voor deze dossiers beroep te doen op een aantal waarneembare elementen uit de detentie.

De directeur gaat de **contra-indicaties** voor een voorlopige invrijheidstelling na.

Deze contra-indicaties hebben betrekking op volgende elementen:

- niet in de mogelijkheid verkeren om in zijn materiële behoeften te voorzien (weet betrokkene waar hij naar toe kan? Zij er contacten tijdens de detentie -zoals briefwisseling, telefoon, bezoek- die een opvang in zijn land laten vermoeden?)
- een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden.

Hij overhandigt een afschrift van de beslissing aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

Een beslissing tot niet invrijheidstelling dient te worden gemotiveerd.

Toepassing M.O. nr. 1752 van 27/02/2003: Hangende zaak: bijlage I

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt geen begeleiding opgelegd.

6. Intrekking

Een voorlopige invrijheidstelling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken kan ingetrokken worden wegens een wanbedrijf of misdaad gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling is.

Deel II.5 : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden, zonder recht op verblijf in het land, voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 3 jaar bedraagt

1. Rechthebbenden:

Definitief veroordeelden voor wie het totaal aan in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen meer dan 3 jaar bedraagt en:

- die het voorwerp uitmaken van een definitief K.B. tot uitzetting
- of die het voorwerp uitmaken van een definitief M.B. tot terugwijzing
- of die geen recht op verblijf in het land hebben.

2. Uitsluiting

- De veroordeelden voor wie de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling werd gevat.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.
- De veroordeelden ter beschikking van de regering werden gesteld in toepassing van de wet van 1 juli 1964, wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde strafbare seksuele feiten.

3. Toepassingsvoorwaarden

De definitief veroordeelde vreemdeling komt in aanmerking voor een voorlopige invrijheidstelling met terbeschikkingstelling van Dienst vreemdelingenzaken van zodra hij in de tijdsvoorwaarden is om, indien hij in het land had mogen verblijven, te genieten van een voorwaardelijke invrijheidstelling. De contra-indicaties zullen in overweging worden genomen door het personeelscollege (zie 4.2.)

4. Procedure:

4.1 Voorbereidende fase

Indien de griffie van de strafinrichting, bij het definitief worden van de veroordeling(en), niet over de nodige gegevens betreffende de verblijfssituatie van de veroordeelde beschikt, meldt zij dit aan de Dienst Individuele Gevallen. Deze dienst gaat na of het dossier van betrokkene recente gegevens betreffende de verblijfssituatie bevat en, indien niet, richt zij een vraag aan de Dienst vreemdelingenzaken. De Dienst Individuele Gevallen maakt de ontvangen informatie over aan de betreffende strafinrichting.

Bij het definitief worden van de veroordeling wordt er tevens een kopie van het/de vonnis(sen) en/ of-arrest(en) gevraagd om de identiteit van de burgerlijke partijen te kennen en te weten welke bedragen hen nog verschuldigd zijn. Zodra de informatie gekend is, moet deze ter kennis worden gebracht van de gedetineerde met de vraag een voorstel tot afbetalingsplan in te dienen en de betaling te starten (zodra hij in de mogelijkheid verkeert).

Ingeval de procedure tot voorwaardelijke invrijheidstelling voorziet in het betrekken van het slachtoffer, wordt dit ook in deze procedure toegepast en wordt desgevallend door de Dienst Individuele Gevallen een slachtofferfiche opgevraagd bij de dienst slachtofferonthaal van het parket.

Het dossier dient voorgelegd te worden aan de Minister van Justitie één maand voor het bereiken van de datum toelaatbaarheid.

4.2. Opstellen van het advies door de strafinrichting:

Drie maanden vóór het bereiken van de toelaatbaarheidsdatum onderzoekt het personeelscollege de toestand van de betrokkene met het oog op een voorlopige invrijheidstelling met terbeschikkingstelling van Dienst vreemdelingenzaken.

Het personeelscollege gaat de **contra-indicaties** na.

Deze contra-indicaties hebben betrekking op volgende elementen:

- Het reclasseringsperspectief: Weet betrokkene waar naartoe? Zijn er contacten tijdens de detentie, zoals briefwisseling, bezoek, telefoon, die opvang in zijn land laten vermoeden?;
- een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden
- de inspanningen die werden geleverd tot het betalen van de burgerlijke partij.

De directeur maakt tezelfdertijd het volledige advies tot voorlopige invrijheidstelling over aan⁶:

- de Dienst Individuele Gevallen;
- de verschillende parketten die een veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan 3 jaar in uitvoering hebben.

4.3. Opstellen van een voorstel door de Dienst Individuele Gevallen

De Dienst Individuele Gevallen formuleert op basis van het door de strafinrichting overgemaakte dossier en na advies van het / de betrokken parket/ten, een voorstel betreffende de voorlopige invrijheidstelling met ter beschikkingstelling van Dienst vreemdelingenzaken. Indien binnen één maand na de ontvangst van het dossier geen advies werd uitgebracht door het parket, wordt dit geacht positief te zijn. Het voorstel wordt via de hiërarchische weg overgemaakt aan de Minister van Justitie.

4.4 De beslissing

De Minister van Justitie neemt een gemotiveerde beslissing omtrent de voorlopige invrijheidstelling. In geval van een negatieve beslissing wordt de termijn bepaald binnen dewelke een nieuw voorstel dient te worden voorgelegd. Deze termijn zal niet langer zijn dan 6 maanden te rekenen vanaf de beslissing indien de veroordeelde één of meer correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat tot en met 5 jaar. Die termijn is maximaal 1 jaar in geval van criminele straffen of als het geheel van de correctionele hoofdgevangenisstraffen meer dan vijf jaar bedraagt.

4.5. Uitvoering van de beslissing

De Dienst Individuele Gevallen maakt een kopie van de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling over aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

De directeur overhandigt een afschrift van de beslissing van de Minister van Justitie -positief of negatief- aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

Zodra de veroordeelde overeenkomstig richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken in vrijheid wordt gesteld, wordt de Dienst Individuele Gevallen hiervan ingelicht.

Wanneer het slachtoffer wenst op de hoogte te worden gebracht van de invrijheidstelling, wordt deze beslissing door het inrichtingshoofd, voor de invrijheidstelling, meegedeeld aan de bevoegde dienst Slachtofferonthaal bij het parket van het gerechtelijke arrondissement waar het slachtoffer woont.

De Dienst Individuele Gevallen stelt het (de) bevoegde parket(ten) in kennis van de datum van invrijheidstelling.

Toepassing M.O. nr. 1752 van 27/02/2003: Hangende zaak: bijlage I

5. Opvolging

De eventuele voorwaarde(n) opgelegd bij de invrijheidstelling gelden gedurende een termijn die gelijk is aan de proeftermijn voorzien in de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling.

⁶ Formulier zie bijlage IV

6. Intrekking

Een voorlopige invrijheidstelling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken kan ingetrokken worden:

- bij terugkeer in het land binnen een termijn die gelijk is aan de proeftermijn voorzien in de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling zonder uitdrukkelijke toelating van de Minister van Justitie.
- binnen de verjaringstermijn wegens een wanbedrijf of misdadig gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling is.

Deel II.6 : Voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden zonder recht op verblijf in het land met een terbeschikkingstelling van de regering in toepassing van de wet van 1 juli 1964

1. Rechthebbenden

- Definitief veroordeelden voor wie een Ter Beschikkingstelling van de Regering werd uitgesproken en die geen recht hebben op verblijf in het land.

2. Uitsluiting

- De veroordeelden voor wie de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling werd gevat.
- De veroordeelden die het voorwerp uitmaken van een verzoek tot uitlevering.

3. Toepassingsvoorwaarden

Het dossier wordt voorgelegd aan de directeur:

- wanneer het totaal van de in uitvoering zijnde hoofdgevangenisstraffen:
niet meer dan **4 maanden** bedraagt: na **15 dagen** hechtenis
meer dan **4 maanden en ten hoogste 7 maanden** bedraagt: na **1 maand** hechtenis
meer dan **7 maanden en ten hoogste 8 maanden** bedraagt: na **2 maanden** hechtenis
meer dan **8 maanden en ten hoogste 1 jaar** bedraagt: na **3 maanden** hechtenis
- zodra de datum tot toelaatbaarheid wordt bereikt volgens de regels die gelden bij een voorwaardelijke invrijheidstelling, doch zonder rekening te houden met de wettelijke herhaling voorzien in art 2 b en de minima van 3 en 6 maanden voorzien in art 2 a en b van de wet van 5 maart 1998 tot voorwaardelijke invrijheidstelling voor wie het totaal aan hoofdgevangenisstraffen tot en met 3 jaar betreft,
- zodra de datum van toelaatbaarheid voor een voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bereikt voor wie het totaal aan hoofdgevangenisstraffen meer dan 3 jaar betreft .

4. Procedure

4A. Totaal hoofdgevangenisstraffen in uitvoering tot en met 3 jaar:

De directeur beslist over de voorlopige invrijheidstelling.

Drie maanden voor het bereiken van de datum toelaatbaarheid, wordt het dossier voorgelegd aan de directeur in functie van een beslissing m.b.t. de voorlopige invrijheidstelling.

Gezien de veroordeelde het land dient te verlaten en er weinig verifieerbare informatie omtrent de sociale situatie of het reclasseringsperspectief is zal u genoodzaakt zijn om voor deze dossiers beroep te doen op een aantal waarneembare elementen uit de detentie.

De directeur gaat de **contra-indicaties** voor een voorlopige invrijheidstelling na.

Deze contra-indicaties hebben betrekking op volgende elementen:

- niet in de mogelijkheid verkeren om in zijn materiële behoeften te voorzien;
- een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden.

Hij overhandigt een afschrift van de beslissing aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

Een beslissing tot niet invrijheidstelling dient te worden gemotiveerd.

De Dienst Individuele Gevallen stelt het (*de*) bevoegde parket(*ten*) in kennis van de datum van invrijheidstelling.

4B. Totaal aan hoofdgevangenisstraffen in uitvoering meer dan 3 jaar:

4.1 Voorbereidende fase

Indien de griffie van de strafinrichting, bij het definitief worden van de veroordeling(en), niet over de nodige gegevens betreffende de verblijfssituatie van de veroordeelde beschikt, meldt zij dit aan de Dienst Individuele Gevallen. Deze dienst gaat na of het dossier van betrokkene recente gegevens betreffende de verblijfssituatie bevat en, indien niet, richt zij een vraag aan de Dienst vreemdelingenzaken. De Dienst Individuele Gevallen maakt de ontvangen informatie over aan de betreffende strafinrichting.

Bij het definitief worden van de veroordeling wordt er tevens een kopie van het/de vonnis(sen) en/ of-arrest(en) gevraagd om de identiteit van de burgerlijke partijen te kennen en te weten welke bedragen hen nog verschuldigd zijn. Zodra de informatie gekend is, moet deze ter kennis worden gebracht van de gedetineerde met de vraag een voorstel tot afbetalingsplan in te dienen en de betaling te starten (zodra hij in de mogelijkheid verkeert).

Ingeval de procedure tot voorwaardelijke invrijheidstelling voorziet in het betrekken van het slachtoffer, wordt dit ook in deze procedure toegepast en wordt desgevallend door de Dienst Individuele Gevallen een slachtofferfiche opgevraagd bij de dienst slachtofferonthaal van het parket.

Het dossier dient voorgelegd te worden aan de Minister van Justitie één maand voor het bereiken van de datum toelaatbaarheid.

4.2. Opstellen van het advies door de strafinrichting:

Drie maanden vóór het bereiken van de toelaatbaarheidsdatum onderzoekt het personeelscollege de toestand van de betrokkene met het oog op een voorlopige invrijheidstelling met terbeschikkingstelling van Dienst vreemdelingenzaken.

Het personeelscollege gaat de **contra-indicaties** na.

Deze contra-indicaties hebben betrekking op volgende elementen:

- niet in de mogelijkheid verkeren om in zijn materiële behoeften te voorzien;
- een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden;
- de inspanningen die werden geleverd tot het betalen van de burgerlijke partij.

De directeur maakt tezelfdertijd het volledige advies tot voorlopige invrijheidstelling over aan⁷:

- de Dienst Individuele Gevallen;
- de verschillende parketten die een veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan 3 jaar in uitvoering hebben.

4.3. Opstellen van een voorstel door de Dienst Individuele Gevallen

De Dienst Individuele Gevallen formuleert op basis van het door de strafinrichting overgemaakte dossier en na advies van het / de betrokken parket/ten, een voorstel betreffende de voorlopige invrijheidstelling met ter beschikkingstelling van Dienst vreemdelingenzaken. Indien binnen één maand na de ontvangst van het dossier geen advies werd uitgebracht door het parket, wordt dit geacht positief te zijn. Het voorstel wordt via de hiërarchische weg overgemaakt aan de Minister van Justitie.

4.4 De beslissing

De Minister van Justitie neemt een gemotiveerde beslissing omtrent de voorlopige invrijheidstelling. In geval van een negatieve beslissing wordt de termijn bepaald binnen dewelke een nieuw voorstel dient

⁷ Formulier zie bijlage IV

te worden voorgelegd. Deze termijn zal niet langer zijn dan 6 maanden te rekenen vanaf de beslissing indien de veroordeelde één of meer correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat tot en met 5 jaar. Die termijn is maximaal 1 jaar in geval van criminele straffen of als het geheel van de correctionele hoofdgevangenisstraffen meer dan vijf jaar bedraagt.

4.5. Uitvoering van de beslissing

De Dienst Individuele Gevallen maakt een kopie van de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling over aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

De directeur overhandigt een afschrift van de beslissing van de Minister van Justitie -positief of negatief- aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

Zodra de veroordeelde overeenkomstig richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken in vrijheid wordt gesteld, wordt de Dienst Individuele Gevallen hiervan ingelicht.

Wanneer het slachtoffer wenst op de hoogte te worden gebracht van de invrijheidstelling, wordt deze beslissing door het inrichtingshoofd, voor de invrijheidstelling, meegedeeld aan de bevoegde dienst Slachtofferonthaal bij het parket van het gerechtelijke arrondissement waar het slachtoffer woont.

De Dienst Individuele Gevallen stelt het (de) bevoegde parket(ten) in kennis van de datum van invrijheidstelling.

Toepassing M.O. nr. 1752 van 27/02/2003: Hangende zaak: bijlage I

5. Opvolging

Voor de veroordeelden onder punt 4A wordt bij deze invrijheidstelling geen begeleiding opgelegd. Voor de veroordeelden onder punt 4B gelden de eventuele voorwaarde(n) opgelegd bij de invrijheidstelling gedurende een termijn die gelijk is aan de proeftermijn voorzien in de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling.

6. Intrekking

De intrekking van de voorlopige invrijheidstelling kan gebeuren:

- wegens terugkeer zonder voorafgaande uitdrukkelijke toelating van de Minister van Justitie tijdens de termijn zoals bepaald door de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling.
- binnen de verjaringstermijn wegens een wanbedrijf of misdaad gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling is.

Deel III : Voorlopige invrijheidstelling met het oog op uitlevering

1. Rechthebbenden

- Definitief veroordeelden voor wie tevens een bevel tot aanhouding teneinde uitlevering werd afgeleverd.

2. Uitsluitingen

Geen.

3. Toepassingsvoorwaarden

De veroordeelde komt in aanmerking voor een voorlopige invrijheidstelling met het oog op uitlevering:

- indien het totaal van de hoofdgevangenisstraffen in uitvoering niet meer dan 3 jaar bedraagt: van zodra toelaatbaar tot de voorlopige invrijheidstelling.
- indien het totaal van de hoofdgevangenisstraffen in uitvoering meer dan 3 jaar bedraagt: van zodra de toelaatbaar tot de voorwaardelijke invrijheidstelling.

4. Procedure

4 A. Het totaal van de hoofdgevangenisstraffen in uitvoering bedraagt tot en met 3 jaar:

De datum van toelaatbaarheid tot voorlopige invrijheidstelling wordt meegedeeld aan het parket dat het verzoek tot uitlevering behandelt. De beslissing tot uitlevering mag door het bevoegde parket worden uitgevoerd vanaf het bereiken van deze datum. Op de datum van de uitlevering wordt door de directeur aan de veroordeelde een voorlopige invrijheidstelling met het oog op uitlevering toegestaan.

4 B. Het totaal van de hoofdgevangenisstraffen in uitvoering bedraagt meer dan 3 jaar:

Het personeelscollege bespreekt het dossier ten minste 3 maanden voor het bereiken van de datum toelaatbaarheid voorwaardelijke invrijheidstelling. De directeur maakt, ook wanneer er contra-indicaties aanwezig zijn, het advies tot voorlopige invrijheidstelling over aan⁸:

- de Dienst Individuele Gevallen;
- de parketten die een veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan 3 jaar in uitvoering hebben.

Indien de uitlevering niet gebeurt op basis van het Europees aanhoudingsbevel, vraagt de Dienst Individuele Gevallen bij ontvangst van het voorstel aan het Directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden, of de uitlevering is toegekend aan de verzoekende autoriteiten.

De Dienst Individuele Gevallen formuleert, op basis van het dossier dat door de gevangenis wordt overgemaakt en de (eventuele) adviezen van de betrokken parketten, een voorstel betreffende de voorlopige invrijheidstelling met het oog op uitlevering. Indien binnen één maand geen advies werd uitgebracht door het parket, wordt dit geacht positief te zijn.

Het dossier wordt voor beslissing voorgelegd aan de Minister van Justitie 1 maand voor het bereiken van de datum toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling. De Minister van Justitie neemt een beslissing omtrent de voorlopige invrijheidstelling.

⁸ Formulier zie bijlage V

De Dienst Individuele Gevallen maakt een kopie van de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling per fax over aan het Directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden. Een kopie van de beslissing wordt ook ter informatie aan de gevangenisdirectie bezorgd.

Op de datum van de uitlevering door het bevoegde parket wordt de beslissing tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op uitlevering uitgevoerd. Een bericht hiervan wordt door de gevangenis overgemaakt aan de Dienst Individuele Gevallen en aan alle betrokken parketten.

Toepassing M.O. nr. 1752 van 27/02/2003: Hangende zaak: bijlage I

5. Opvolging

Bij deze invrijheidstelling wordt geen begeleiding opgelegd.

6. Intrekking

De intrekking van de voorlopige invrijheidstelling kan gebeuren binnen de verjaringstermijn wegens een wanbedrijf of misdadig gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een in België uitgesproken definitieve veroordeling is.

Deel IV : Voorlopige invrijheidstelling wegens gezondheidsredenen

1. Rechthebbenden

- Definitief veroordeelden waarvan de gezondheidstoestand onverenigbaar is met de detentie of die lijden aan een aandoening die op korte termijn de dood tot gevolg kan hebben.

2. Uitsluitingen

Geen.

3. Procedure

3.1 Initiatief van de arts van de gevangenis

Wanneer de arts van de gevangenis oordeelt dat de gezondheidstoestand van een gedetineerde onverenigbaar is met de detentie of dat een gedetineerde lijdt aan een aandoening die op korte termijn de dood tot gevolg kan hebben, brengt hij de directeur van de gevangenis hiervan zonder uitstel op de hoogte. De arts voorziet de overdracht van de zorg na de detentie en maakt onmiddellijk een geschreven verslag over aan de geneesheer-directeur van de Penitentiaire Gezondheidsdienst.

3.2 Opstellen van het advies door de directeur

De directeur gaat na of er contra-indicaties aanwezig zijn die de voorlopige invrijheidstelling van de veroordeelde in de weg staan.

Deze **contra-indicaties** hebben betrekking op:

- de mogelijkheid tot opvang van de veroordeelde (dit wil zeggen opvangmogelijkheden op medisch, familiaal, sociaal en financieel vlak, onverenigbaarheden met de situatie van de slachtoffers...);
- een manifest risico betreffende de fysieke integriteit van derden.

De directeur maakt, ook wanneer hij van mening is dat er contra-indicaties aanwezig zijn, zonder uitstel een voorstel tot voorlopige invrijheidstelling over aan de Dienst Individuele Gevallen⁹. De op dat moment ontbrekende documenten worden zodra men hierover beschikt, overgemaakt aan de Dienst Individuele Gevallen.

3.3 Opstellen van een voorstel door de Dienst Individuele Gevallen

De Dienst Individuele Gevallen formuleert, op basis van het door de strafinrichting overgemaakte dossier en voorstel en na schriftelijk advies van de geneesheer-directeur van de Penitentiaire Gezondheidsdienst, een voorstel tot voorlopige invrijheidstelling. De Dienst Individuele Gevallen verzamelt, indien nodig en mogelijk, bijkomende informatie over het slachtoffer. Indien zij op basis van deze informatie contra-indicaties vaststellen, wordt dit in het verslag gemeld.

Het voorstel wordt via de directeur-generaal overgemaakt aan de Minister van Justitie.

3.4 Beslissing van de Minister

De Minister van Justitie neemt een beslissing omtrent de voorlopige invrijheidstelling.

De directeur overhandigt een afschrift van de beslissing van de Minister van Justitie -positief of negatief- aan de gedetineerde, hij legt hem de inhoud en de consequenties ervan uit en betrokkene tekent voor ontvangst en akkoord.

⁹ Formulier zie bijlage VI

3.5 Uitvoering van de beslissing

Zodra de voorlopige invrijheidstelling ingaat, wordt de Dienst Individuele Gevallen hiervan onmiddellijk ingelicht. Indien de invrijheidstelling gepaard gaat met een begeleiding, worden de voorwaarden vermeld op de vrijlatingsfiche.

Desgevallend wordt er een mandaat gegeven aan de directeur van het justitiehuis waar betrokkene zich gaat vestigen en wordt de Dienst Slachtofferonthaal van het gerechtelijk arrondissement waar het slachtoffer woont geïnformeerd.

Wanneer het buitenlandse veroordeelden betreft welke niet over een geldige verblijfsvergunning beschikken, moet contact worden opgenomen met Dienst Vreemdelingenzaken om hen op de hoogte te brengen van de beslissing tot invrijheidstelling om gezondheidsredenen opdat deze dienst kan uitmaken of ze de betrokkenen nog ter beschikking houdt.

De Dienst Individuele Gevallen informeert het parket over de voorlopige invrijheidstelling wegens gezondheidsredenen en verzoekt om de zes maanden een verslag over te maken, (eventueel) vergezeld van een verslag van de wetsgeneesheer.

5. Opvolging

Indien op basis van de gezondheidstoestand en op basis van de vooruitzichten beslist wordt om voorwaarden te formuleren wordt er een mandaat gegeven aan het justitiehuis. Het opvolgen van de medische toestand dient te gebeuren door de Penitentiaire Gezondheidsdienst

6. Intrekking

Indien uit het verslag van het parket blijkt dat de gezondheidstoestand van de voorlopig in vrijheid gestelde terug verenigbaar is met de detentie of indien het gedrag van de voorlopig in vrijheid gestelde dit vereist, kan de voorlopige invrijheidstelling worden herroepen door de Minister van Justitie, dit op voorstel van de Dienst Individuele Gevallen en na advies van de geneesheer-directeur van de Penitentiaire Gezondheidsdienst.

Wanneer de voorlopige invrijheidstelling niet wordt herroepen, wordt deze afgesloten bij het verstrijken van de verjaringstermijn van de uitgesproken straffen.

Deze omzendbrief treedt in werking op 1 februari 2005.

De Minister van Justitie
Laurette ONKELINX

Bijlage I:

Vervangende gevangenisstraf:

- de gevangenisstraf ter vervanging van een veroordeling tot een geldboete.

Hoofdgevangenisstraf (collectieve brief nr. 78 van 29/03/2004):

- de veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf;
- de gevangenisstraf ter vervanging van een veroordeling tot een werkstraf.

Definitief veroordeelde:

- *Vonnissen en arresten bij verstek gewezen (MO nr 1612/VI van 03/06/1993):*

Vonnissen en arresten bij verstek gewezen, treden in kracht van gewijsde zodra de gewone termijn van verzet verstreken is. Dit gebeurt onder een ontbindende voorwaarde, zijnde het ontvankelijk verklaren van het verzet, aangetekend binnen de buitengewone termijn (zie o.m. Cass. 12 juni 1973, Pas. 1973,I, 940).

Zolang aan deze ontbindende voorwaarde niet voldaan is, moeten de gebruikelijke regels op de gerechtelijke uitspraak worden toegepast. Dit betekent onder meer dat, indien de gewone termijnen van verzet of hoger beroep verstreken zijn, het vonnis of arrest moet beschouwd worden als zijnde definitief.

Er dient dan ook toepassing te worden gemaakt van de ministeriële onderrichtingen inzake voorlopige invrijheidstelling.

- *Vonnissen op tegenspraak (MO nr. 1499/IX van 28/03/1986):*

Na het verstrijken van de beroepstermijn, 25 dagen maar indien de laatste dag valt tijdens een weekend of op een feestdag te verlengen tot de eerstvolgende werkdag, treedt het vonnis in kracht van gewijsde.

- *Arresten op tegenspraak (MO nr. 1499/IX van 28/03/1986):*

Na het verstrijken van de cassatietermijn, 15 vrije dagen maar indien de laatste dag valt tijdens een weekend of op een feestdag te verlengen tot de eerstvolgende werkdag, wordt het arrest definitief.

Vrijlatingsfiche:

De **collectieve brief nr. 51 van 17/07/2000** blijft van toepassing.

Gewijzigd formulier zie bijlage II.

Hangende zaak (M.O. nr. 1752 van 27/02/2003):

Het begrip hangende zaak wordt beperkt tot de volgende 3 gevallen. Enkel in deze drie gevallen wordt het advies van het parket gevraagd inzake voorlopige invrijheidstelling:

- Een gedetineerde werd gedagvaard om voor de correctionele rechtbank te verschijnen, of voor het Hof van Beroep indien een veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf in eerste aanleg was uitgesproken.
- U heeft kennis van een uitvoerbare veroordeling waarvan het totaal van de uitvoerbare gevangenisstraf 3 jaar te boven gaat (effectieve hoofdgevangenisstraf of hoofdgevangenisstraf met uitstel die uitvoerbaar is geworden).
- U heeft kennis van een niet-definitieve correctionele veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf van meer dan 3 jaar.

Regeling inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling (MO nr. 1696 van 26/02/1999):

Uittreksel uit de M.O.:

4.2.1. Veroordeelden waarvan het totaal van de straffen maximum drie jaar bedraagt

Voor veroordeelden waarvan het totaal van de straffen maximum drie jaar bedraagt dient u volgende procedure te volgen:

- De secretaris meldt de directeur zes maanden voor het bereiken van hun VI-datum welke veroordeelden in aanmerking komen voor een VLV.
- De directeur - of indien vereist: de DIG - neemt zo snel mogelijk een principiële beslissing inzake de al dan niet toekenning van de VLV.
- De principiële beslissing wordt geacteerd op het modelformulier dat in bijlage I werd opgenomen. De veroordeelde krijgt een afschrift van dit formulier.
- Wanneer de VLV wordt geweigerd omwille van contra-indicaties, wordt de betrokkene gefixeerd voor de VI-procedure. Hij wordt daar tevens van ingelicht.
- Wanneer de VLV principiële werd toegekend, wordt de betrokkene, behoudens feiten die zich na die principiële beslissing voordoen, op de vooropgestelde datum in vrijheid gesteld. Wanneer de VLV omwille van nieuwe gegevens alsnog dient te worden geweigerd, moet de betrokkene zo snel mogelijk gefixeerd worden met het oog op een VI.

Ter herinnering:

Een veroordeelde heeft steeds de mogelijkheid / het recht / om een VI-procedure te vragen.

Indien u van oordeel bent dat voor een bepaalde veroordeelde de VLV niet is aangewezen kan betrokkene via de wettelijk voorziene VI-procedure alsnog een beslissing uitlokken.

Tevens is het mogelijk dat een veroordeelde die principiële in aanmerking komt voor een VLV niet op de voorziene datum in vrijheid zal kunnen worden gesteld omdat de voorbereidingen daartoe te veel tijd vergen. Wanneer wordt verwacht dat de betrokkene geen voordeel zal halen uit de VLV-procedure wordt hem dit gemeld. De veroordeelde heeft dan de keuze om de VI-procedure al dan niet op te laten starten. Deze keuze wordt geacteerd.

Beide procedures (VI en VLV) mogen nooit gelijktijdig worden opgestart of gevoerd.

Opstellen van een deskundig advies

In geval van bepaalde seksuele delinquenten moet een gemotiveerd advies van een gespecialiseerde PSD-equipe worden opgemaakt. Het betreft veroordeelden die een straf ondergaan voor een van de volgende feiten:

- de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming (m.n. aanranding van de eerbaarheid en/of verkrachting);
- de artikelen 379 tot 386ter van het Strafwetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming (m.n. bederf van de jeugd en prostitutie).

In deze gevallen is een multidisciplinair persoonlijkheidsonderzoek vereist. Bijzondere aandacht dient uit te gaan naar:

- de familiale anamnese (relationeel netwerk) en de psychoseksuele en affectieve situatie ;
- de vastgestelde pathologische kenmerken die klinisch dienen te worden onderbouwd;
- hypothesen i.v.m. het psychisch functioneren;
- de mate waarin de feiten worden erkend en de houding van de veroordeelde tegenover de feiten;
- de houding van de veroordeelde tegenover de voorwaarde tot het volgen van een begeleiding bij een gespecialiseerde dienst en zijn engagement ten aanzien van het aangaan van een prestatieverbinten.

Het advies moet worden opgesteld door een gespecialiseerde equipe van de PSD

Het advies moet tijdig worden aangevraagd en opgesteld aangezien het deel uitmaakt van het voorstel tot voorlopige invrijheidstelling dat door de directeur aan de Dienst Individuele Gevallen wordt overgemaakt.

Opstellen van een prestatieverbintenis

In bepaalde gevallen moet aan de voorlopige invrijheidstelling de voorwaarde worden verbonden van het volgen van een begeleiding of behandeling bij een dienst die in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten gespecialiseerd is. Het betreft hier de veroordeelden die een straf ondergaan voor een van de feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming. Meer concreet gaat het om aanranding van de eerbaarheid en verkrachting.

De dienst die moet instaan voor deze behandeling of begeleiding is een gespecialiseerde voorziening in de zin van het Samenwerkingsakkoord inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. De veroordeelde kiest zelf de dienst waar een begeleiding of behandeling zal gevolgd worden. De PSD moet hem hierin bijstaan. De Dienst Individuele Gevallen zal al dan niet haar goedkeuring hechten aan deze keuze.

De afspraken betreffende de extrapenitentiaire psychosociale begeleiding of behandeling zullen geacteerd worden in een prestatieverbintenis die afgesloten wordt tussen de justitieassistent, de veroordeelde en de begeleider van de gespecialiseerde voorziening. De prestatieverbintenis moet ondertekend worden vooraleer de invrijheidstelling kan uitgevoerd worden. De PSD neemt hiervoor contact met de directeur van het Justitiehuis van het gerechtelijk arrondissement waar de betrokkene zich bij invrijheidstelling zal vestigen.

BERICHT VOORLOPIGE INVRIJHEIDSTELLING
--

De directeur van de Gevangenis te heeft op datum van de genaamde
geboren te op voorlopig in vrijheid gesteld.

Modaliteiten van de invrijheidstelling

- ☐ VLV zonder voorwaarden
verzending: bericht VLV onmiddellijk overmaken aan Dienst Genade (Opsluitingfiche in bijlage)
- ☐ VLV zonder voorwaarden, betrokkene is onderworpen aan probatievoorwaarden, opgelegd bij vonnis uitgesproken door CR op .
verzending: bericht VLV onmiddellijk overmaken aan Dienst Genade en aan het justitiehuis (Opsluitingfiche in bijlage)
- ☐ VLV met maatschappelijke begeleiding én met volgende bijzondere voorwaarden:
-
-
-

verzending: bericht VLV (+ opsluitingfiche in bijlage) onmiddellijk overmaken aan Dienst Genade of Dienst Individuele Gevallen (seks. del.) Justitiehuis + mandaat tot het opstarten van de maatschappelijk begeleiding binnen de vijf dagen overmaken aan het justitiehuis.

Einde begeleidingstermijn:

Hij geeft hierbij kennis dat de voorlopige invrijheidstelling kan worden ingetrokken:

- ☐ binnen de verjaringstermijn wegens een wanbedrijf of misdaad gepleegd na de voorlopige invrijheidstelling waarvoor er een definitieve veroordeling bestaat.*
- ☐ binnen de op de vrijlatingsfiche bepaalde termijn wegens het niet-naleven van de gestelde voorwaarden.*
- ☐ tot (datum) bij terugkeer in het land zonder uitdrukkelijke toelating van de Minister van Justitie.*

* Schrappen wat niet van toepassing is.

De invrijheidgestelde verklaart zich te vestigen

Indien aan de in vrijheid gestelde bijzondere voorwaarden worden opgelegd, wordt hij verzocht binnen 48 uur na zijn invrijheidstelling telefonisch contact op te nemen met het Justitiehuis van het gerechtelijk arrondissement waar hij zich zal vestigen om een afspraak te maken met de justitieassistent.

Telefoonnummer Justitiehuis

Opgemaakt te op .

Voor akkoord en ontvangst,
de in vrijheid gestelde

De Directeur

Gevangenis te
Dossier behandeld door:

Datum:

Aan de Minister van Justitie
Dienst Individuele Gevallen

Voorstel tot voorlopige invrijheidstelling van een veroordeelde die onder meer veroordeeld werd wegens feiten bedoeld in artikelen 372 tot 386ter SW en gepleegd t.a.v. minderjarigen.

<i>Naam en voornaam:</i>	
<i>Geboorteplaats en –datum:</i>	
<i>DIG nr.:</i>	
<i>Toelaatbaarheid VLV:</i>	

- ☐ een afschrift van de opsluitingsfiche;
- ☐ een afschrift van het vonnis
- ☐ in voorkomend geval afschrift van het arrest;
- ☐ uiteenzetting der feiten
- ☐ uittreksel uit het strafregister;
- ☐ informatie over de burgerlijke partijen;
- ☐ het gemotiveerde advies van de gespecialiseerde equipe van de PSD;
- ☐ de prestatieverbintenis;
- ☐ indien aanwezig, alle inlichtingen betreffende het slachtoffer.

Advies van de directeur met daarbij een voorstel betreffende de bijzondere voorwaarden die aan de voorlopige invrijheidstelling moeten worden verbonden:

De Directeur,

Gevangenis te
Dossier behandeld door:

Datum:

Overgemaakt aan: Minister van Justitie – Dienst Individuele Gevallen

Parket van

in toepassing M.O. xx/xx/xxxx met verzoek zijn advies te willen overmaken aan de Minister van Justitie – Dienst Individuele gevallen

Voorstel tot voorlopige invrijheidstelling met terbeschikkingstelling van Dienst Vreemdelingenzaken

<i>Naam en voornaam:</i>	
<i>Geboorteplaats en –datum:</i>	
<i>DIG nr.:</i>	
<i>Toelaatbaarheid VI:</i>	

- ☐ een afschrift van de opsluitingsfiche;
- ☐ een uittreksel uit het strafregister;
- ☐ de uiteenzetting van de feiten;
- ☐ een afschrift van de vonnissen en arresten;
- ☐ informatie over medeplichtigen;
- ☐ informatie over de gerechtskosten en de burgerlijke partijen;
- ☐ indien aanwezig een afbetalingsplan;
- ☐ indien het slachtoffer zich gemanifesteerd heeft, alle inlichtingen hierover;
- ☐ informatie betreffende de verblijfstoestand van de veroordeelde;
- ☐ indien voorzien het verslag dat door de PSD wordt opgesteld m.b.t. de persoonlijkheid van de betrokkene, het verloop van zijn detentie en zijn perspectieven op reclassering;
- ☐ *een verslag aangaande de reclasseringsmogelijkheden in het buitenland met aandacht voor: het land naar waar betrokkene zich wenst te begeven, de contacten die werden onderhouden tijdens de detentie.*

Het dossier van deze veroordeelde werd onderzocht op de zitting van het personeelscollege van de maand . Het personeelscollege formuleert het volgende advies voor een voorlopige invrijheidstelling:

De Directeur,

Gevangenis te
Dossier behandeld door:

Datum:

Overgemaakt aan: Minister van Justitie – Dienst Individuele Gevallen

Parquet van

in toepassing M.O. xx/xx/xxxx met verzoek zijn advies te willen overmaken aan de Minister van Justitie – Dienst Individuele gevallen

Voorstel tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op uitlevering

<i>Naam en voornaam:</i>	
<i>Geboorteplaats en –datum:</i>	
<i>DIG nr.:</i>	
<i>Toelaatbaarheid VI:</i>	

- ☐ een afschrift van de opsluitingsfiche;
- ☐ het uittreksel uit het strafregister;
- ☐ de uiteenzetting van de feiten;
- ☐ afschrift van de vonnissen en arresten;
- ☐ eventueel de beslissing tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

Het dossier van deze veroordeelde werd onderzocht op de zitting van het personeelscollege van de maand . Het personeelscollege formuleert het volgende advies voor een voorlopige invrijheidstelling:

De Directeur,

Gevangenis te
Dossier behandeld door:

Datum:

Aan de Minister van Justitie
Dienst Individuele Gevallen

Voorstel tot voorlopige invrijheidstelling wegens gezondheidsredenen

<i>Naam en voornaam:</i>	
<i>Geboorteplaats en –datum:</i>	
<i>DIG nr.:</i>	
<i>Toelaatbaarheid VLV:</i>	
<i>Toelaatbaarheid VI:</i>	

- ☐ een afschrift van de opsluitingsfiche;
- ☐ uiteenzetting der feiten
- ☐ uittreksel uit het strafregister;
- ☐ het reclasseringsplan;
- ☐ info verblijfstoestand;
- ☐ indien beschikbaar, een PSD-verslag;
- ☐ alle inlichtingen waarover hij beschikt betreffende het slachtoffer;
- ☐ advies van de geneesheer.

Advies van de directeur:

De Directeur,

Gevangenis te
Dossier behandeld door:

Datum:

Overgemaakt aan: Minister van Justitie – Dienst Individuele Gevallen

Parket van

in toepassing M.O. xx/xx/xxxx met verzoek zijn advies te willen overmaken aan de Minister van Justitie – Dienst Individuele gevallen

Voorstel tot voorlopige invrijheidstelling van veroordeelden zonder recht op verblijf in het land met een terbeschikkingstelling van de regering in toepassing van de wet van 1 juli 1964

<i>Naam en voornaam:</i>	
<i>Geboorteplaats en –datum:</i>	
<i>DIG nr.:</i>	
<i>Toelaatbaarheid VI:</i>	

- ☐ een afschrift van de opsluitingsfiche;
- ☐ een uittreksel uit het strafregister;
- ☐ de uiteenzetting van de feiten;
- ☐ een afschrift van de vonnissen en arresten;
- ☐ informatie over medeplichtigen;
- ☐ informatie over de gerechtskosten en de burgerlijke partijen;
- ☐ indien aanwezig een afbetalingsplan;
- ☐ indien het slachtoffer zich gemanifesteerd heeft, alle inlichtingen hierover;
- ☐ informatie betreffende de verblijfstoestand van de veroordeelde;
- ☐ indien voorzien het verslag dat door de PSD wordt opgesteld m.b.t. de persoonlijkheid van de betrokkene, het verloop van zijn detentie en zijn perspectieven op reclassering;
- ☐ *een verslag aangaande de reclasseringsmogelijkheden in het buitenland met aandacht voor: het land naar waar betrokkene zich wenst te begeven, de contacten die werden onderhouden tijdens de detentie.*

Het dossier van deze veroordeelde werd onderzocht op de zitting van het personeelscollege van de maand . Het personeelscollege formuleert het volgende advies voor een voorlopige invrijheidstelling:

De Directeur,

**Federale
overheidsdienst Justitie**

Directoraat-generaal Uitvoering
van straffen en maatregelen

Staf directeur-generaal

**Ministeriële omzendbrief nr. 1772 - SI -
25 januari 2005**

Betreft: Ministeriële omzendbrief nr. 1772. Interpretatie en praktische toepassing van het begrip 'wettelijke herhaling' bij het administratief beheer van de detentie.

Mevrouw, mijnheer de directeur

In de omzendbrief nr. 1690 van 13/11/1998 betreffende de berekening van de toelaatbaarheidsdatum voorwaardelijke invrijheidstelling is onder '§ 6. Wettelijke herhaling.' het volgende bepaald:

De regel volgens dewelke de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling vastgesteld wordt op twee derde van de straf, geldt zowel voor de algemene wettelijke herhaling op grond van de artikelen 54, 55 en 56 van het Strafwetboek als voor de specifieke herhaling vastgesteld in de rechterlijke beslissing op grond van bepaalde artikelen van het Strafwetboek of van bijzondere wetten.

De veroordeelde wordt geacht in staat van wettelijke herhaling te zijn indien zulks door een rechter is vastgesteld. Bijgevolg kan in bepaalde gevallen slechts bij het lezen van de beslissing tot veroordeling in haar geheel uitgemaakt worden of de staat van wettelijke herhaling door de rechter is vastgesteld in het overwegend of beschikkend gedeelte van het vonnis of arrest.

Het is zo dat de feitenrechter in de betichting kan vaststellen dat alle kenmerken van de herhaling aanwezig zijn zonder daarom gebruik te maken van de hem verleende mogelijkheid om de bij wet gestelde straf te verzwaren.

Aangaande de staat van wettelijke herhaling wens ik volgende verduidelijkingen mede te delen.

1. In acht te nemen criteria:

Onder wettelijke herhaling wordt verstaan: het herhalingsregime in Boek I van het Strafwetboek (art. 54-56 Sw.), de herhalingsregimes in Boek II van het Strafwetboek en in de bijzondere strafwetten.

Om op het vlak van de tenuitvoerlegging van straffen van wettelijke herhaling te kunnen spreken, dienen volgende voorwaarden cumulatief vervuld te zijn:

- de vermelding in het beschikkend gedeelte van het vonnis of arrest van het wetsartikel dat de rechtsgrond vormt voor de herhaling, zijnde:
 - o de artikelen 54-56 Sw. of,
 - o de bepalingen aangaande herhaling in Boek II van het Strafwetboek of in de bijzondere strafwetten¹,
- én,
- de uitdrukkelijke vermelding dat de rechter de staat van wettelijke herhaling in overweging heeft genomen met verwijzing naar de voorgaande veroordeling waarop dit gesteund is:
 - o hetzij door dit te formuleren met vermelding van de veroordeling die aan de grondslag ligt van de wettelijke herhaling,
 - o hetzij door dit woordelijk te formuleren op voorwaarde dat de veroordeling die aan de grondslag ligt van de wettelijke herhaling vermeld is in de tenlastelegging.

In geval van twijfel wordt het afschrift van de veroordeling voorgelegd aan het directoraat-generaal uitvoering straffen en maatregelen, met name aan de verantwoordelijke inspectie griffie die hierover in overleg met de staf directeur-generaal een beslissing neemt. Met het oog op een homogene toepassing van de omzendbrief kunnen enkel deze diensten gecontacteerd worden.

2. Praktische toepassing

De tenuitvoerlegging van een definitieve veroordeling gebeurt door middel van het gevangenisbriefje, het bevel tot gevangenneming of door het uittreksel van vonnis of arrest. Voor de strafuitvoering en de opsluitingsfiche worden enkel de volgende zaken weerhouden van deze documenten:

- datum en uur van aanhouding / datum van uitvoering,
- misdrijven (misdrijfcodes),
- rechtsmacht, plaats en datum van de veroordeling,
- uit te voeren gevangenisstraf(fen),
- aan te rekenen voorgaande hechtenissen,
- toegekende genademaatregelen.

Onmiddellijk na de uitvoering wordt aan het betreffende parket een afschrift van het vonnis of arrest gevraagd.

Bij ontvangst hiervan wordt dit afschrift, na lezing, ter fine van staving van de hechtenis toegevoegd aan het opsluitingsdossier. Indien aan de hand van het vonnis of arrest blijkt dat de staat van wettelijke herhaling werd vastgesteld, wordt de opsluitingsfiche met deze gegevens vervolledigd.

Deze omzendbrief treedt in werking op 1 februari 2005.

De Minister van Justitie
Laurette ONKELINX

¹ Als bijlage vindt u een overzicht van de bepalingen van Boek II van het Strafwetboek en van de bijzondere strafwetten die in een specifiek herhalingsregime voorzien.

Overzicht herhalingsregime bijzondere strafwetten

- Artikel 210bis, § 4 Sw. (valsheid in informatica)
- Artikel 259bis, § 4 Sw. (af luisteren, kennisnemen en opnemen van privécommunicatie en –telecommunicatie)
- Artikel 314bis, § 4 Sw. (misdrijven betreffende het geheim van privécommunicatie en –telecommunicatie)
- Artikel 391bis Sw. (familieverlating)
- Artikel 391quater Sw. (misdrijven en wanbedrijven inzake adoptie)
- Artikel 424 Sw. (aantasting van de persoon van minderjarigen, van onbekwamen en van het gezin)
- Artikel 504quater, § 3 Sw. (informaticabedrog)
- Artikel 508bis en 508quater Sw. (bedrog)
- Artikel 550bis, § 8 en 550ter, § 5 Sw (misdrijven tegen de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van informaticasystemen en van de gegevens die door middel daarvan worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen)
- Artikel 554, 558, 562 en 564 Sw. (herhaling wegens overtreding na overtreding)
- Artikel 4 van de wet van 24 maart 1846 betreffende het verkopen van militaire voorwerpen
- Artikel 47 van het Militaire Strafwetboek
- Artikel 31, tweede lid van de wet van 28 februari 1882 (jachtwet)
- Artikel 1, lid 4 van de wet van 25 maart 1891 houdende bestraffing van de aanzetting tot het plegen van misdaden en wanbedrijven
- Artikel 4 van de wet van 24 oktober 1902 op het spel
- Artikel 5 van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica
- Artikel 7 van de besluitwet van 14 november 1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap
- Artikel 32 van de wet van 5 september 1952 betreffende de vleeskeuring en de vleeshandel
- Artikel 5, lid 2, van de wet van 20 juni 1956 betreffende de verbetering van de rassen van de voor landbouw nuttige huisdieren
- Artikel 14 van de wet van 15 april 1965 betreffende de keuring van en de handel in vis, gevogelte, konijnen en wild, en tot wijziging van de wet van 5 september 1952 betreffende de vleeskeuring en de vleeshandel
- Artikelen 31, 36, tweede lid, 37bis, § 2 en 58, lid 3, van het koninklijk besluit van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer
- Artikel 11, § 2, van de wet van 21 juni 1983 betreffende de gemedicineerde diervoeders
- Artikel 10, § 2 van de wet van 15 juli 1985 betreffende et gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productie-stimulerende werking
- Artikel 39 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren
- Artikel 23, § 2, van de Dierengezondheidswet van 24 maart 1987
- Artikel 10 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materiaal en daaraan verbonden technologie
- Artikel 6, § 3, van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 29 augustus 1991 betreffende de bescherming van de wilde fauna en betreffende de jacht
- Artikel 65 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

Liste des publications du Département de Criminologie
Publicatielijst van de Hoofdafdeling Criminologie

Actualisée en avril 2007 – Geactualiseerd in april 2007

Ouvrages - Boeken

VANNESTE C., *Les chiffres des prisons. Des logiques économiques à leur traduction pénale*, L'Harmattan, collection Logiques Sociales, série Déviance et Société, 2001, 229 p.

Contributions à des revues et à des ouvrages collectifs
Bijdragen in tijdschriften en verzamelwerken

2007

RENARD B., Mise en perspective socio-historique de la réforme législative sur les « méthodes particulières de recherche » : de l'adoption de la loi du 6 janvier 2003 à celle de la réforme du 27 décembre 2005, in *Les méthodes particulières de recherche. Bilan et critiques des lois du 6 janvier 2003 et du 27 décembre 2005, Les dossiers de la revue de droit pénal et de criminologie*, 14, La Charte Ed., 2007, 5-22.

MAES E., DAENINCK PH., DELTENRE S., JONCKHEERE A., 'Oplossing(en)' gezocht om de toepassing van de voorlopige hechtenis terug te dringen, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2007, nr. 2 (maart-april), 19-40.

JONCKHEERE A., DELTENRE S., DAENINCK PH., MAES E., Garantir l'usage exceptionnel de la détention préventive: du seuil de peine à une liste d'infractions comme critère de gravité ?, *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2007, nr. 1, 50-63.

COSYNS P., D'HONT C., JANSSENS D., MAES E., VERELLEN R., Geïnterneerden in België: de cijfers, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2007, nr. 1 (januari-februari), 46-61.

2006

RENARD B., Le statut de l'expert judiciaire en matière pénale. Quelques résultats d'une recherche empirique, in FELIX. E. (Ed.), *L'expert et la justice. De deskundige en het gerecht*, Bruxelles/Brugge, la Charte/die Keure, 2006, 1-16.

MAES E., GOOSSENS F., BAS, R., Elektronisch toezicht: enkele cijfergegevens over de actuele Belgische praktijk, mede in het licht van zijn eventuele invoering als autonome straf, *Fatik, Tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen*, 2006, nr. 110 (april-mei-juni), 4-14, *erratum*, nr. 111 (juli-augustus-september), 31.

MAES E., De individuele cellulaire opsluiting tussen instrumentalisering en rechtsbescherming. De wet van 4 maart 1870 in confrontatie met de 'Basiswet ...' van 12 januari 2005, *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis/Revue belge d'histoire contemporaine*, 2006, nr. 1-2, 7-48.

DANCKAERT L., MAES E., MOENS N., VAN DE VYLE J.-G., VERHULST K., De praktijk van de autonome werkstraf: de projectplaatsen aan het woord (verslag van een debat op de studiedag 'De autonome werkstraf: de wet in praktijk', VUB, 17 november 2005), *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2006, nr. 4 (juli-augustus), 83-88.

2005

RENARD B., Faillibilité de la preuve scientifique et exigences de fiabilité. Quelles attentes du droit pénal ?, in *Police technique et scientifique. Les exigences d'une preuve fiable*, RENARD B. (ss dir), Actes de la journée d'étude organisée à Louvain-La-Neuve le 16 décembre 2004 par le Centre d'Etudes sur la police, Politeia/CEP, Bruxelles, décembre 2005, 15-29.

VANNESTE C., Pauvreté, exclusions. La prison en question, contribution aux *Actes du colloques*, Colloque organisé par Emmaüs France et l'OIP France le 12 février 2005, octobre 2005.

MAES E., Beknopte schets van de historische evolutie van de wettelijke onderbouw van het penitentiair regime (1830-2005), in VERBRUGGEN F., VERSTRAETEN R., VAN DAELE D., SPRIET B. (eds), *Strafrecht als roeping. Liber amicorum Lieven Dupont* (Reeks Samenleving, Criminaliteit & Strafrechtspleging), Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2005, vol. 31A, 487-504.

VAN CAMP T., RUBBENS A., Tien jaar slachtofferbeleid in België : stand van zaken en kritische reflectie, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, mei 2005, 78-84.

DE FRAENE D., LEMONNE A., NAGELS C., Débats autour de la victime : entre science et politique, in *Quelles places pour les victimes dans la justice pénale ?*, La Revue de la Faculté de droit de l'U.L.B., vol.31, 2005, 55-92.

VANFRAECHEM I., LEMONNE A., Victim-Offender Mediation for Juveniles in Belgium, in *Victim-Offender Mediation with Youth Offenders in Europe*, MESTITZ A., GHETTI S. (eds), Dordrecht, Kluwer International, Spring 2005, 181-209.

VANNESTE C., coll. GOEDSEELS E., DETRY I., Pour une histoire chiffrée de quarante années de « protection de la jeunesse » quelques repères utiles, in CHRISTIAENS J., DE FRAENE D., DELENS-RAVIER I. (éd.), *Protection de la jeunesse. Formes et réformes*, Bruylant, Bruxelles, 2005, 3-26.

VANNESTE C., coll. DELTENRE S., DETRY I., GOEDSEELS E., JONCKHEERE A., MAES E., De la production à l'exploitation statistique : l'intervention scientifique dans tous ses états, in VESENTINI F. (dir.), *Les chiffres du crime en débat. Regards croisés sur la statistique pénale en Belgique (1830-2005)*, Académia-Bruylant, 193-217.

VANNESTE C., « Origine étrangère » et processus décisionnels au sein des tribunaux de la jeunesse, in *Délinquance des jeunes et justice des mineurs. Les défis des migrations et de la pluralité ethnique - Youth Crime and Juvenile Justice. The challenge of migration and ethnic diversity*, QUELOZ N., BÜTIKOFER REPOND F., PITTET D., BROSSARD R., MEYER-BISCH B. (éd.), Editions Staempfli, Collection KJS – CJS (Crime, Justice and Sanctions), Volume 5, Berne, 2005, 631-650.

MAES E., De externe rechtspositie van (veroordeelde) gedetineerden, *Metanoia, Driemaandelijks contactblad Katholieke Aalmoezeniersdienst bij het gevangeniswezen*, 2005 (1e kwartaal), 33-55.

GOEDSEELS E., VANNESTE C., DETRY I., Gerechtelijke statistieken inzake jeugddelinquentie en jeugdbescherming : een (grote) stap vooruit, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2005, 56-69.

VANNESTE C., Des logiques économiques à leur traduction pénale, in *Dedans dehors. Prison peine du pauvre, pauvre peine*, revue de l'Observatoire international des prisons section française, n°47, janvier-février 2005, 14-15.

2004

MAES E., Vijf jaar justitiehuisen : enkele cijfers over de werking van de justitiehuisen tijdens de periode 1999-2002, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2004 (november-december), nr. 6, 73-109.

RENARD B., Quelques méandres du processus de légalisation des méthodes particulières d'enquête. La loi du 6 janvier 2003, un produit fini ?, in *Les méthodes particulières de recherche. Premier bilan de la loi du 6 janvier 2003*, DESSEILLE M. Actes de la demi-journée d'étude organisée à Bruxelles le 22 mars 2004 sur ce thème par le Centre d'Etudes sur la police, Politeia/CEP, Bruxelles, 15-32.

RENARD B., LERICHE A., Deskundigenonderzoek, in *Postal memorialis*, Verbo D15, Kluwer, maart 2004, 30.

RENARD B., VANDRESSE C., La Belgique ou l'incrimination de l'organisation criminelle comme soutien des techniques d'enquête, in *Criminalité organisée : des représentations sociales aux définitions juridiques*, CESONI M.L. (ss dir.), Georg Librairie de l'Université (Genève), LGDJ (Paris), Bruylant (Bruxelles), 2004, 361-500.

DELTENRE S., MAES E., Pre-trial detention and the overcrowding of prisons in Belgium. Results from a simulation study into the possible effects of limiting the length of pre-trial detention, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 2004, nr. 4, 348-370.

DE PAUW W., DELTENRE S., HENDRICX C., WILLEMS M., Tien jaar veroordelingstatistiek, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2004, 4, 82-92.

DELTENRE S., MAES E., Simulation de l'impact de quelques changements législatifs en matière de détention avant jugement, *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2004, 1, 83-117.

GOETHALS J., MAES E., Voorwaardelijke invrijheidstelling. Nederland en België door een criminologische bril, *Tijdschrift voor Criminologie*, 2004 (Jubileumuitgave - 30 jaar NVK, 45 jaar TvC: Criminologie in Nederland - Een Vlaamse spiegel), 30-41.

VANNESTE C., L'exécution des peines. L'usage de la prison de 1830 à nos jours, in *Politieke en sociale geschiedenis van justitie in België van 1830 tot heden - Histoire politique et sociale de la justice en Belgique de 1830 à nos jours*, HEIRBAUT D., ROUSSEAUX X., VELLE K. (éd.), Die Keure - La Charte, 2004, 103-122.

DUPONT-BOUCHAT M.S., CHRISTIAENS J., VANNESTE C., Jeunesse et justice (1830-2002), in *Politieke en sociale geschiedenis van justitie in België van 1830 tot heden - Histoire politique et sociale de la justice en Belgique de 1830 à nos jours*, HEIRBAUT D., ROUSSEAUX X., VELLE K. (éd.), Die Keure - La Charte, 2004, 125-157.

VANNESTE C., Les statistiques en matière de délinquance juvénile et de protection de la jeunesse : un état de la situation, in *La réaction sociale à la délinquance juvénile. Questions critiques et enjeux d'une réforme*, Les Dossiers de la Revue de Droit Pénal et de Criminologie, la Charte, 2004, n° 10, 117-132.

DETRY I., VANNESTE C., Le dessaisissement : une pratique insaisissable ?, in *La réaction sociale à la délinquance juvénile. Questions critiques et enjeux d'une réforme*, Les Dossiers de la Revue de Droit Pénal et de Criminologie, la Charte, 2004, n° 10, 185-207.

MAES E., De externe rechtspositie van (veroordeelde) gedetineerden, *Ad Rem, Tijdschrift van de Orde van Vlaamse Balies*, 2004, speciale editie (Themanummer gevangeniswezen) 12-29.

DETRY I., VANNESTE C., Une image chiffrée du recours au dessaisissement, *Journal du Droit des Jeunes*, janvier 2004, n° 231, 23-30.

2003

RENARD B., Au croisement de la recherche proactive et des écoutes téléphoniques : construction et danger du mutualisme légistique, *Revue de droit pénal et de criminologie*, 2003, 3, 321-359.

DELTENRE S., GUILLAIN C., Du classement sans suite à la détention préventive : de la différenciation sociale appliquée par le système pénal aux usagers de drogues, in *L'usage pénal des drogues*, KAMINSKI D. (éd.), Bruxelles, De Boeck Université, Coll. "Perspectives criminologiques", 2003, 175-193.

MAES E., PUT J., Armoede en vrijheidsberoving: een vicieuze cirkel ?, in *Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting*, VRANKEN J., DE BOYSER K., DIERCKX D. (eds.), Leuven/Leusden, Acco, 2003, 187-208.

MAES E., Een blik op drie jaar besluitvormingspraktijk van de (Nederlandstalige) commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (1999-2001), *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2003, nr. 4 (juli-augustus), 400-415.

N° complet de la *Revue de Droit Pénal et de Criminologie* de février 2003 - Actes de l'Interlabo du GERN du 23 mars 2001 :

VANNESTE C., Analyse de processus de décision en différentes phases et branches du système d'administration de la justice pénale, *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 131-132.

RENARD B., La mise en œuvre et le suivi de l'enquête de recherche proactive : étude qualitative des facteurs influençant le processus de décision, *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 133-167.

DELTENRE S., De l'impact des processus de décision relatifs aux condamnations prononcées sur l'évolution de la population pénitentiaire belge entre 1994 et 1998, *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 168-20.

MAES E., Développements récents dans le processus décisionnel relatif à la libération conditionnelle en Belgique. De quelques aspects quantitatifs et qualitatifs, *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 206-231.

VANNESTE C., Les logiques décisionnelles des magistrats du parquet et des juges de la jeunesse à l'égard des mineurs délinquants, *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 225-256.

2002

VANNESTE C., Délinquance et scolarité : regards croisés sur les résultats de différentes recherches, article destiné à *Custodes*, non publié (arrêt de la revue), 2002.

RENARD B., De l'automatisation de l'information policière à la systématisation de son traitement : quand les logiques de contrôle s'appuient sur les développements des technologies de l'information, in *La gestion de l'information, Seconde partie : Les contours de l'information et (les limites de) son usage*, RENARD B. (ss dir.), *Manuel de la Police*, 2002, 65, 111-133.

RENARD B., La gestion de l'information dans le cadre de la réforme des polices en Belgique, in *La gestion de l'information, Première partie : la réforme et ses impacts*, RENARD B. (ss dir.), *Manuel de la Police*, 2002, 64, 5-50 + addendum dans *Manuel de la Police*, 2002, 65, 135-141.

RENARD B., Quand l'expression de la vérité est attribuée au corps - Etat des lieux et quelques questionnements sur la légitimité de l'utilisation du polygraphe en procédure pénale, in *La Criminalistique, du mythe à la réalité quotidienne*, LERICHE A. (éd.), Kluwer, Bruxelles, 2002, 363-396.

VANNESTE C., Des logiques socio-économiques à leur traduction pénale : l'exemple de la Belgique de 1830 à nos jours, in *Sociétés et représentations, La vie judiciaire*, CREDHESS, Paris, sept. 2002, n° 14, 213-227.

DELTENRE S., MAES E., Overbevolkte gevangenissen op de beklaagdenbank. Kan een begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis effectief bijdragen tot een 'ontvolking' van onze gevangenissen?, *Winket, Tijdschrift van de Federatie van Vlaamse Gevangenisdirecteurs*, 2002, nr. 1, 6-31.

MAES E., PIETERS F., De hervorming van de voorwaardelijke invrijheidstelling in Frankrijk. Zijn er ook lessen te trekken voor de Belgische situatie?, *Tijdschrift voor Strafrecht. Jurisprudentie, nieuwe wetgeving en doctrine voor de praktijk*, 2002, nr. 1 (maart), 2-15.

MAES E., Naar een nieuwe wettelijke regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling in België? Enkele beschouwingen over de voorwaardelijke invrijheidstelling en de mogelijke oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2001, nr. 6 (november-december), 541-570, err. 2002, nr. 2, (maart-april), 187.

MAES E., Studie van de evolutie van de gedetineerdenpopulatie volgens misdrijfcategorie (1980-1998), *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2002, nr. 4 (juli-augustus), 340-350.

MAES E., Het leven zoals het was (is) ...in de gevangenis. Beknopte schets van de historische evolutie van het Belgische gevangeniswezen aan de hand van de belangrijkste penitentiaire regelgeving, in *Gevangen in de tijd, naar een museum over vrijheidsberoving*, VAN ROYEN H. (ed.), Referatenboek van de studiedag georganiseerd op 18 mei 2001 in het Vormingscentrum Dr. Guislain te Gent, en ingericht door de vzw Gevangenis museum en het Dr. Guislainmuseum, Merksplas, 2002, 35-53.

RENARD B., LERICHE A., L'expertise judiciaire au pénal, in *Postal memorialis - Lexique du droit pénal et des lois spéciales*, Verbo E 180, Kluwer, juin 2002, 28.

DELTENRE S., MAES E., Effectmeting van enkele mogelijke wetwijzigingen op het vlak van de voorlopige hechtenis, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2002, nr. 3 (mei-juni), 196-211.

MAES E., Het nieuwe wettelijke kader. Historiek, inhoud en commentaren, *Metanoia, Driemaandelijks contactblad Katholieke Aalmoezeniersdienst bij het gevangeniswezen*, maart 2002, 7-41 (overname van Deel 1 'Het nieuwe wettelijke kader: historiek, inhoud en commentaren' uit het onderzoeksrapport 'De V.I.-commissies in actie' in een door de redactie herwerkte versie).

MAES E., De V.I.-commissies 'aan de bak'. Het functioneren van de (Nederlandstalige) commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling geobserveerd (eerste werkingsjaar – 1999), *Metanoia, Driemaandelijks contactblad Katholieke Aalmoezeniersdienst bij het gevangeniswezen*, maart 2002, 48-64.

2001

RENARD B., Quand l'expression de la vérité est attribuée au corps – Etat des lieux et quelques questionnements sur la légitimité de l'utilisation du polygraphe en procédure pénale, *Manuel de la Police*, 2001, 59, 155-188.

VANNESTE C., Pénalité, criminalité, insécurité ... et économie, in *Délinquance et insécurité en Europe. Vers une pénalisation du social?*, MARY P., PAPATHEODOROU T. (éd.), Groupe Européen de Recherches sur la Justice pénale, Bruylant, Bruxelles, 2001, 47-95.

VANNESTE C., Een onderzoek over de beslissingen genomen door de parketmagistraten en de jeudgrechters, *Tijdschrift voor Jeugdrecht en Kinderrechten*, december 2001/5, 193-202.

VANNESTE C., Une recherche sur les décisions prises par les magistrats du parquet et les juges de la jeunesse, *Journal du Droit des Jeunes*, septembre 2001, n° 207, 5-12.

MAES E., De V.I.-commissies 'aan de bak'. Het functioneren van de (Nederlandstalige) commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling geobserveerd (eerste werkingsjaar – 1999), *Fatik, Tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen*, 2001, nr. 91 (september), 4-14.

2000

VANNESTE C., L'évolution de la population pénitentiaire belge de 1830 à nos jours : comment et pourquoi ? Des logiques socio-économiques à leur traduction pénale, *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2000, 6, 689-723.

DELTENRE S., LEBRUN V., La nouvelle directive à l'égard des usagers de drogue : changement de politiques ? Entre pénalisation de l'usage et usages de la pénalisation, *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2000, 5, 534-570.

LECLERCQ S., RENARD B., Quel gage de fiabilité pour un alibi technologique ?, *Sécurité privée*, 2000, 6, 20-26.

RENARD B., VAN RENTERGHEM P., LERICHE A., Bespreking van de wet betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken, *Vigiles, Tijdschrift voor politierecht*, 2000, 4, 120-132.

RENARD B., VAN RENTERGHEM P., LERICHE A., Discussion de la loi relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale, *Vigiles, Revue du droit de la police*, 2000, 4, 120-132.

MAES E., Het wettelijk kader: korte historiek, inhoud en commentaren, in *Voorwaardelijke invrijheidstelling: wetgeving, predictie en begeleiding*, GOETHALS J., BOUVERNE-DE BIE M. (ed.), Gent, Academia Press, 2000, 1-57.

1999

VANDERBORGHT J., Het doel heiligt de middelen ? Proactieve recherche in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, in *De proactieve recherche/La recherche proactive*, *Custodes*, 1999, 1, 13-32.

HAVELANGE B., RENARD B., L'analyse criminelle et la protection de la vie privée, ou les dangers de remplacer Hercule Poirot par un processeur, in *Droit des technologies de l'information : regards prospectifs*, MONTERO E. (éd.), Les 20 ans du CRID, coll. Les Cahiers du CRID, n° 16, Bruxelles, Bruylant, 1999, 217-232.

VANNESTE C., DUPIRE V., MAES E., Het N.I.C.C. en het onderzoek naar de nieuwe procedure van voorwaardelijke invrijheidstelling, *Winket, Tijdschrift van de Federatie van Vlaamse Gevangenisdirecteurs*, 1999, 40-46.

Collection des rapports et notes de recherche
Collectie van onderzoeksrapporten en onderzoeksnota's

Actualisée en juin 2007 – Geactualiseerd in juni 2007

- N° 18 MAES E., i.s.m. het Directoraat-generaal Uitvoering van Straffen en Maatregelen (DELLENRE, S. en VAN DEN BERGH, W.), *Strafbecijfering en –uitvoering in België anno 2006. Analyse van de actuele praktijk en voorstelling van enkele alternatieve denkpistes*, Onderzoeksnota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, 26 september 2006, 37p. + bijlagen.
- N° 17 MAES E., *Proeve van werklasmeting van de toekomstige strafuitvoeringsrechtbanken. Een simulatie-oefening op basis van data in verband met de strafuitvoeringspraxis tijdens het jaar 2004*, Onderzoeksnota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, 13 december 2005 (met aanvulling d.d. 19 mei 2006: tabel in bijlage), 10p. + bijlagen.
- N° 16b JONCKHEERE A., VANNESTE C. (dir.), *Onderzoek met betrekking tot de wetenschappelijke exploitatie van het gegevensbestand betreffende de justitiehuzen – SIPAR*, Eerste rapport (vertaling uit het Frans), Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, december 2006.
- N° 16a JONCKHEERE A., VANNESTE C. (dir.), *Recherche relative à l'exploitation scientifique des bases de données existantes au sein des Maisons de justice – SIPAR*, Premier rapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, Bruxelles, décembre 2006.
- N° 15b RENARD B., VANNESTE C. (dir.), *Het statuut van de deskundige in strafzaken*, Eindrapport, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, december 2005, (gedeeltelijke vertaling, april 2006), 86 p.
- N° 15a RENARD B., VANNESTE C. (dir.), *Le statut de l'expert en matière pénale*, Rapport final de recherche, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, Bruxelles, décembre 2005, 405 p.
- N° 14 GOOSSENS F., MAES E., DELLENRE S., VANNESTE C. (dir.), *Projet de recherche relatif à l'introduction de la surveillance électronique comme peine autonome / Onderzoeksproject inzake de invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf*, Rapport final de recherche / Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie / Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, octobre/oktober 2005, 204 p. + bijl./annexes.
- N° 13 DAENINCK P., DELLENRE S., JONCKHEERE A., MAES E., VANNESTE C. (dir.), *Analyse des moyens juridiques susceptibles de réduire la détention préventive / Analyse van de juridische mogelijkheden om de toepassing van de voorlopige hechtenis te verminderen*, Rapport final de recherche / Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie / Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, mars/maart 2005, 367 p.
- N° 12 RENARD B., DELLENRE S., *L'expertise en matière pénale - Phase 1: Cartographie des pratiques*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, Rapport final de recherche, Bruxelles, juin 2003, 138 p. + annexes.
- N° 11 DELLENRE S., MAES E., *Analyse statistique sur base de données de condamnations : plus-value et applications concrètes / Statistische analyse aan de hand van de veroordelingsgegevens : meerwaarde en praktijkvoorbeeld*, Notes de recherche / Onderzoeksnota's, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie / Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, 2000-2002.
- N° 10 MAES E., *Studie van de evolutie van de gedetineerdenpopulatie volgens misdrijfcategorie (1980-1998)*, Onderzoeksnota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, september 2001, 15 p. + bijlagen.

- N° 9 DELTENRE S., MAES E., *Effectmeting van enkele mogelijke wetswijzigingen op het vlak van de voorlopige hechtenis / Simulations de l'impact de quelques modifications législatives en matière de détention préventive*, Onderzoeksnota's/Notes de recherche, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie / Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, Brussel/Bruxelles, 2001.
- N° 8b VANNESTE C., *De beslissingen genomen door de parketmagistraten en de jeugdrechters ten aanzien van delinquente minderjarigen*, Eindrapport (vertaling), Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, dec. 2001, 206 p. + bijlage.
- N° 8a VANNESTE C., *Les décisions prises par les magistrats du parquet et les juges de la jeunesse à l'égard des mineurs délinquants*, Rapport final de recherche, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, Bruxelles, juin 2001, 205 p. + annexes.
- N° 7 RENARD B., *L'usage du polygraphe en procédure pénale; analyse procédurale*, Note d'étude - Partie III de l'avis pour le Ministre de la Justice et le Collège des Procureurs généraux sur l'usage du polygraphe en procédure pénale belge, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, septembre 2000, 59-80.
- N° 6 MAES E., DUPIRE V., TORO F., VANNESTE C. (dir.), *De V.I.-commissies in actie. Onderzoek naar de werking van de in het kader van de nieuwe V.I.-wetgeving (wetten van 5 en 18 maart 1998) opgerichte commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling / Les commissions de libération conditionnelle en action. Recherche sur le fonctionnement des commissions de libération conditionnelle créées dans le cadre de la nouvelle réglementation sur la libération conditionnelle (lois des 5 et 18 mars 1998)*, Eindrapport/Rapport final de recherche, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie / Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, Brussel/Bruxelles, augustus/août 2000, 355 p. + bijl./annexes.
- N° 5 MORMONT, C. (DIR.), VANNESTE, C. (DIR.), TORO, F., MARSDEN, E., SNIJDERS, J., *Etude comparative dans les 15 pays de l'Union Européenne relative au statut et modalités de l'expertise des personnes présumées ou avérées abuseurs sexuels*, Rapport final de la recherche co-financée par la Commission européenne et le Ministère de la Justice belge, Programme européen STOP, Université de Liège et Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie, octobre 1999, 192 p. + résumés en néerlandais (11 p.) et anglais (11 p.).
- N° 4 RENARD B., VANDERBORGHT J., *Recherche Proactive, révélateur d'une approche nouvelle ? Etude relative à la recherche proactive dans le cadre de la lutte contre la criminalité organisée/ Proactieve Recherche, exponent van een vernieuwde aanpak ? Onderzoek naar de proactieve recherche in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie / Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, Rapport final de recherche/Eindrapport, Bruxelles/Brussel, septembre/september 1999, 386 p.
- N° 3 SNACKEN S. (DIR.), DELTENRE S., RAES A., VANNESTE C., VERHAEGHE P., *Recherche qualitative sur l'application de la détention préventive et de la liberté sous conditions / Kwalitatief onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden*, Rapport final de recherche/Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie - Département de Criminologie / Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie / Vrije Universiteit Brussel, Bruxelles/Brussel, 1999, 244 p.
- N° 2 SNACKEN S. (DIR.), DE BUCK K., D'HAENENS K., RAES A., VERHAEGHE P., *Onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden*, Eindrapport, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie / Vrije Universiteit Brussel, Brussel, 1997, 174 p.
- N° 1 DE BUCK K., D'HAENENS K., *Electronic Monitoring*, Studienota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie - Hoofdafdeling Criminologie, 1996, 40 p.

